23

Кандидатами до членів Контролю були названі слідуючі особи: Андрусевич, Коровецький, Рябів. Закритим голосованням (написками) Затвердженні особи вважаються вибраними в кандидати, а саме: Андрусевич 12 голосів, Коровецький 12 г. і Рябів — 11 голос.

4) Про вибори 2-х кандидатів до членів Ревізійної Комісії Місцевого Комітету УНО, на випадок вибуття кого небудь з складу Ревізійної Комісії.

Кандидатами до голосування було названо: Крамаревського, Савіна, Мельника і Габелюка. Закритим голосуванням (написками) обрано таких осіб: Савін 13 голосів, Габелюк 11 голосів, Мельник і Крамаревський по 10 голосів. Останні два кандидати переголосовувались при чому вважається вибраним п. Крамаревський.

5) Про делегування 5-ти членів від Місцевого Комітету УНО до Тимчасового Народнього К-ту УНО. (по одному делегату від кожних 7 членів організації)

Після всебічного обговорення, закритим голосуванням (написками) делегатами до Тимчасового Народнього К-ту УНО вибрані слідуючі особи: Роман Совойко — 15 голосів, Василь Чубинівський 15 голосів, Іван Крамаренко 13 голосів, Микола Грабовський 12 голосів і Михайло Літинський 12 голосів.

490

6/ В бюючих сира-
вах було доно-
сено ~~[illegible]~~ двічі голов
членів місцевої ор-
ганізації" т.т. Кобрук-
ського й Комарниць-
кого Антона про
причини не від-
брання своєвідчних
загальних зборів.

Прийняти до від-
ома. —

На цім засідання закінчено.

Оригінал підписали!

Головуючий зборів Граховський

Секретар Савчук.

З оригінальним згідно:

т.в.о. Секретаря місцевого комітету

КПЗУ

22

Протокол №4

екстреного засідання місцевої організації У. Н. О. в м. Чемеровці 19 липня 1921 р.

Були присутні:

п. п. І. Крамаренко, К. Коцюбчук і Л. Бондарчук

Голова - І. Крамаренко

Секретар - Л. Бондарчук

Порядок денний:

1. Заслухання листа Ч. Архипенка
2. Різні справи.

Справи	Ухвали
1. Заслухання листа голови Тимчасового Нар. Комітету п. Ч. Архипенка	Доручити п. скарбнику зібрати з членів У. Н. О. одноразовий податок у 2% при одержанні слідуючої платні, з'ясувати на те що одержаної останньої платні у членів уже не має.

2. Доручити т. скарбнику всі речі, які у нього лишилися від членів кл. внесків негайно вислати т. Н. К. Авансово.

2. Бізнесові справи:
Пропозиція т. Крамаренко: Розповсюджувати журнал „Визволення" при посередстві кіоска „Союзу України", крім розповсюдження його членами

Пропонують прийняти і всі видатки по розповсюдженню вести на рахунок місцевої організації У. Н. О. А також доручити т. скарбнику вийти в переговори з другими українськими кіосками і підприємствами.

Зам. голови Харченко Член Ревізії Ковтунюк

Секретар Мондарук

21

Протокол ч. 33

засідання Місцевої чернігівської організації У. Н. О. 17 липня 1921 року.

Були присутні:

п. п. І. Крамаренко, А. Мацейчук-Шамрай, К. Потійчук і Л. Бондарчук.

Голова засідання - п. І. Крамаренко

Секретар - п. Л. Бондарчук.

Порядок денний:

1. Заслухати телеграми п. С. Архипенко
2. Біжучі справи.

Слухали	Ухвалили
1. Заслухали телеграми п. С. Архипенко	Поставити в обовязок скарбнику організації п. К. Потійчуку вислати в понеділок 18 цього липня на адресу редакції журналу „Визволення" слідуючі гроші: За продані журнали,

Зложені на пресовий фонд „Визволення" і 40% членських внесків по I сесії 1921 р. А всім членам організації поставити в обов'язок по можливости сьогодня ж зібрати всі гроші за роздані в бюро журнали і членські внески.

2. Відучі справи:

а) Заява п. Бондарчука про те, аби 60% членських внесків, які по інструкції Т. Н. К. поділяють рівно між повітовою місцевою та краєвою організаціями, поділити так: на місцеву організацію так і дали лишити 20% а 40% негайно зложити на пресовий фонд „Визволення" з огляду на те, що ні краєвої ні повітової організації зараз не має й гроші ці лежать

Приступлено погодитись із пропозицією п. Бондарчука але гроші не йти в розріз із інструкцією Т. Н. К. довести до того відому про цю заяву і прохати розглянути її в негайному порядкові і цю внесене вирішити нас сповістити.

мерітьом капіталом.

не буде одноразовий внесок тільки із членських внесків поступаючих на 1 сесію б/р. для підтримки нашої преси.

Прийнято одноголосно

в) Заява п. Войтійчука про те аби половина членського грошового фонду була зложена на пресовий фонд "Визволення" (себ-то 50% грошового фонду всіх членських внесків на сесію б/р. що припадає на долю місцевої організації)

Прийнято трьома голосами проти одного пропозицію прийняти.

с) Заява п. Бондарчука:

З'ясувавши на те, що на моє попередню заяву п. головою засідання було зауважено що місцева організація не має права розпоряжатись 40% призначеними для повітової та краєвої ор-

Просити п. скарбника ревізійну комісію дати відповідне справоздання.

496

ганізацій, бо це буде невиконанням інструкцій М. Н. К. і тягне до кого звернуться за винесенням відповідної постанови. Я прошу аби п. скарбник дав справоздання з якого було би видно, що з дня одержання обласні заходи інструкції М. Н. К. ці 40% відкладались на рахунок і число і кількість цілими й до цього часу.

Засід Голова

секретар Мандату

Члени

Протокол ч. 32

Засідання Місцевої Станіславівської організації Українського Національного Об'єднання 14 Липня 1922 р.

Присутніми були члени: п.п. М. Літинський, К. Потічук, І. Крамаренко, Л. Бондарчук, В. Костецький, А. Маційчук-Тамарин і І. Поліщук.

Порядок денний:

1. Вибори заступника місцевого організатора, а також секретаря і скарбника місцевої організації.
2. Заслуховання акта ревізійної комісії.
3. Розгляд заяви п. Баляшка.
4. Різні справи.

Головував на зборах до перевиборів п. Мих. Літинський при секретарі - І. Крамаренкові. Після перевиборів головував - І. Крамаренко при секретарі - Л. Бондарчукові.

Справи	Ухвали
1. Вибори заступника	Таємним голосуванням

місцевого організатора, а також секретаря й скарбника місцевої організації.

2. Заслуховує акта ревізійної комісії.

3. Розгляд заяви п. Ф. М. Палянчука про бажання з його вступити в члени Укр. Нар. об'єднання.

4. Біжучі справи:

а). Заява п. Бандарчука про те, аби збори місцевої організації призначати тільки по неділях.

б.) Заява п. Потійчука про те, аби при прийомі ні нових скарбових грошей від п. Літинського була присутня ревізійна комісія.

Було обрано: Заст. організатора – п. І. Крамарець, секретарем – п. М. Бандарчука й скарбником – п. К. Потійчука.

Доручити загальним зборам у. н. о. на затвердження.

Прийняти Романа Палянчука в члени Укр. Народного об'єднання в м. Чемерівці з 14 цього місяця.

З'ясувавши на те, що більшість членів У. Н. О. записалась студентами У. Н. М. Університету і не можуть в пропускати лекцій в будні дні, збори місцевої організації призначаються раз на тиждень – по неділях о 3-ій годині. Прийом грошей від старого скарбника новим призначити на 15 цього місяця й довести до відома ревізійної комісії про бажання місцевої організації аби при цьому був присутній хоч би один із членів ревізійної

Голова [illegible] Секретар [illegible]

Місцева організація
У.Н.О.

19 липня 1921 р.
7.28
м. Чернихів

До Тимчасового 18/на.
родового Комітету.

Надсилаємо Вам копії протоколів за ч.ч. 32, 33 і дві членських картки: п.п. І. Сеньшенка і Р. Палянички

Додаток: протокол ч. 34 (секретн. дос. орган)

Голова

Секретар І. Бондарук

Копія 17

Протокол ч. 29.

Засідання Генеральної Місцевої організації У.Н.О. 16го червня 1921 року. Головував - Організатор Флоров Л., при Секретарі Вовкові К. - В засіданні брали участь члени Генеральної Місцевої Організації: Крамаренко Т. Та Ліпинський М. - Присутніми були: Члени У.Н.О. - Комарницький Ф. Та Грабовський М. -

Порядок денний:

1) Розгляд заяв Костя Голобородівського й Івана Куцка, бажаючих вступити в члени УНО.
2) Заява Організатора Флорова про від'їзд його в короткостроковий відпустку - до Львова.
3) Заява Секретаря Місцевої Організації УНО Новка, від 16 червня у/р. про від'їзд його до Львова на довший час та про припинення секретарських справ другій особі.
4) Розгляд заяв членів УНО: Корсака - про від'їзд його до Варшави, В. Косцеуського й В. Балабана про причини не відвідання загальних зборів.

Слухали:	Ухвалили:
1. Заяву Костя Голобородівського і Івана Куцка, бажаючих вступити в члени УНО.	Після всебічного обговорення, одноголосно ухвалили: прийняти п.п. Костя Голобородівського й Івана Куцка в склад членів УНО з 16го червня 1921 року.
2. Заяву Флорова про тимчасовий від'їзд до Львова.	Прийняти до відома. На час відсутності п. Флорова засідання його має др. Савойко.
3. Заяву секретаря організації УНО Новка про складення з себе обов'язків секретаря з огляду на від'їзд до м. Львова.	Прийняти до відома; справи секретаря передати тимчасово п. Крамаренкові Івану.

Слухали:	Ухвалили:
4. Заяву Корнака – про від-ізд до Варшави; Костусько-го і Балабана про прочи-тання загальних зборів.	Прийняти до відома.

Засідання закрито. Слідуюче засідання – в неділю – 16 Червня 1921 року.

Підписали: Голова засідання Клюв.

член Ради Лисяк

Т. в. о. Секретар Крамаренко.

З оригіналом згоджує:
Т. в. о. секретаря

Кам'янківська
Місцева Організація
Українського
Народнього Об'єднання
Відділ Секретаріят
14 червня 1921 року
№ 25
м. Кам'янка

Вх № 20

До Високого Політичного
Народнього Комітету У.Н.О.

При цім надсилаю Вам: 1) копії протоколів Засідань Кам'янківської Місцевої Організації У.Н.О.: з. 24 від 13/V, з 25 від 15/V, копію пригоди 4/V Загальних Зборів членів У.Н.О. в м. Кам'янці від 13/V, з. 26 від 22/V, з. 27 від 2/VI та з. 28 від 5/VI.
2) список членів Українського Народнього Об'єднання в м. Кам'янці, що вступили з дня 12 травня 1921 року по 5 червня 1921 року, в додаток до раніше надісланих під з. 3., з. 4 та з. 12.
3) анкетні картки членів У.Н.О. в м. Кам'янці п.п. Бондарчука Л., Черняєвського М., Ковалевського О, Колесника П. та Наумешка М.
4) 4 примірники сірих часописів до архіву Ц.К.

Місцевий Організатор

Секретар

505

Список

членів Чемерівської Місцевої Організації „У.Н.О." які вступили з дня „12" травня по „5" червня 1921 року.

Ч.Ч. порядку членів Організації.	Прізвище та імя.	Коли прийято в Організацію.	Рік народження	Місце народження.	Місце постійної праці	Освіта	Примітки.
49.	Сталярenko Микола.	12/VI - 1921 р.	1895.			середня. Студент Харківського Техн. Університету.	
50.	Колесник Петро.	2/VII - 1921 р.	1888.	Миргород на Полт.	Полтавщина.	середня, сільс.-госп. (Сільгосп Кроперативну с.г. школу на Україні). Кооперативні курси ім. Тов-ві Маслосоюзу у Москві.	
51.	Науменко Мефодій	5/VII - 1921 р.	1896.	с. Дружня на Київщині.	Київ.	середня (Київську 3-ю гімназію). Студент Київського Університету.	

Місцевий Організатор.

Секретар

Чепіжівська
Місцева Організація
Українського
Народнього Об'єднання
Відділ Секретаріяту
„27" травня 1921 року
м. Чепіжів.

Одержано дня 31/V 1921

Вх. 19

До Тимчасового Народнього Комітету Українського Народнього Об'єднання.

Високий Комітете!

З великим сумом констатуючи невиконану Вами обіцянку що до надсилки нашій Організації подрібних інформацій разом з тим здивовані ми також тим, що на всі надіслані до Вас наші відношення ми ще й досі не одержали жадної відповіді, через що дозволяємо собі ще раз звернутися до Вас з проханнями 1) повідомити нас про затвердження Т.Н.К. членів У.Н.О. в м. Чепіжові, список котрих було надіслано до Вас при відношеннях г.г. 3, з дня 9 березня, 4, з дня 9 квітня та 12, з дня 2 травня 1921 року. 2) надіслати до нас розписку в одержанню Вами 40% членських внесків переданих до Вас нашою

500

Організацію через п. Краснопільського 625 мар. пол. та через п. Арженка 620 мар. пол., а разом 1245 мар. пол. які і складають 40% членських внесків по 1-ше червня 1921 року.

3) повідоміть нас що зроблено Вами в справах зазначених нами у відношеннях г. 10 з дня 2 травня та г. 11 з дня 2 травня 1921 р.

Крім того дозволимо собі звернути увагу Вищого комітету на те що серед більшости членів У.Н.О. в м. Чепіжові панують настрої в-по одержанню всіх належних грошей негайно роз'їздитись з м. Чепіжова по різних місцях і шукати собі відповідного заробітку, завдяки чому наша Організація вживає всіх заходів до того, аби в разі виїзду кого небудь з наших товаришів по за м. Чепіжів вони залишали нам свої адреси, а крім того кожен з них, в порядковій партійній дисципліні повинен обов'язково з'явитись до Ш.Н.К. в порозумінню з котрим має одержати другу чи іншу роботу, а також і всі необхідні завдання, інструкції і т. ин., що до своєї роботи на користь У.Н.О. в тім місці де він думає перебувати, як також одержати і членський квиток, або - якусь тимчасову посвідку, заміняючу собою членський квиток.

Маючи на увазі що се все може бути в недовзі, а також не бажаючи вводити своїх товаришів в зайві видатки, поки б вони приїхали до Харкова не могли діставати від Н.К. інструкцій, обіжників і т.инш., що до своєї роботи, наша Організація дозволяє собі звернутись до Вищого Комітету з проханням прислати з закордонних необхідної партійної літератури, обіжників, інструкцій і т.инш., бо може статись те, що члени У.Н.О. розійшлись по різних місцях і не маючи ні яких завдань що до своєї праці почнуть працю коштом до партійної роботи, займуться своєю особистою працею, зубожіють зв'язок з Ц.Н.К. і таким чином зробляться зовсім інертними для У.Н.О.

По за тим серед наших членів не раз висловлювалась побажання аби звернутись до Ц.Н.К. з проханням допомагати тим з нас що на довший час залишаються на чужині, в переважній до них части з України тим більше що по чутках які до нас доходять де хто не вже зробив. Маючи же на увазі що Ц.Н.К. має зв'язки з прикордонного смугою він може це зробити зручніше, більш організовано, швидше і дешевше через що наміновалось потурбувати Вищий Комітет і в цій

справі звернувся до нього з запитанням: як найкраще зробити це, що для сего потрібно, скільки се коштуватиме, чи виїздити переводити окремі родини чи може дешевше обійдеться коли з одного місця (Київ, напрм чи Чернігів) переводити від разу по 3-4 родини і т. ин.

Все вищезазначене надзвичайно цікавить нашу Організацію через то повідомляємо надію що справа ев П.К.К. буде радісна як найскорше.

В імені Чепіжівської" Місцевої" Організації
У.Н.О. з товариським привітанням

Секретар.

12 511

Загальний список членів У.Н.О. які на 1 травня 1921 р.

числяться по м. Чернігові.

1. Фролов Леонід Петрович.
2. Курилєнко Михайло Прокопович. } Тимчасово перебувають в м. Тарнові, яко делегати до П.Н.К. У.Н.О. від Чер. Місц. Орг. У.Н.О.
3. Морозовський Олекса Порфирович. }
4. Вовк Юсь Олександрович
5. Красноп'ольський Василь Логинович --- Пеше
6. Бондарчук Левко Вікторович.
7. Пойїчук Юсь Кирилович
8. Гуржун Пафнутій Григорович
9. Черняєвський Микола Михайлович / перебуває в м. Владиславові /
10. Мацієчук-Тамарин Антон Назарович
11. Ліпшевський Михайло Антонович
12. Грабовський Микола Миколаєвич
13. Крамаренко Іван Сергієвич
14. Гриць Микола Семенович / перебуває в м. Дрогобичу /
15. Левківів Іван Семенович / перебуває в с. Гійчево повіт Добрич /
16. Яковлів Юсь Григорович
17. Савойко Роман Теодорович
18. Горницький Зенон Євгенович
19. Корчан Микита Федорович
20. Швачко Петро
21. Білий Василь Петрович } / перебувають в таборі м. Калуга /
22. Хвастишин Іван Яковлевич }

512

23. Сушко Григор Герасимович
24. Поліщук Іван Михайлович
25. Кисіяк Хома Тимофійович
26. Гадзецький Володимир Павлович
27. Крамаревський Евмен Іванович
28. Савін Юдим Семенович
29. Рущин Іван Корнилієв /. перебувая в м. Підволочиськ/.
30. Габелюк Микита
31. Балобан Віктор Олександрович
32. Рябіс Григор Павлович
33. Мельник Дмитро Романович
34. Коровецький Олекса
35. Єпіфаніс Юрко Володимирович
36. Коцецький Вячеслав Васильович
37. Лиіс Павло Григорович
38. Колорницький Антон Іванович
39. Ковалевський Олекса
40. Андрусевич Яшар Мартинович
41. Комарницький Федір Феофилактович.

Секретар

Список членів У.Н.О. які по закінченні в Генеральській Місцевій Організації У.Н.О. неофіційних відомостях перейхали до м. Тарнів

1. Несходовський Ївен Дмитрович.
2. Мосендз Леонід Мартинович.
3. Чудновський Василь Кондратович.
4. Бонцевський Євген Семенович
5. Куліш Денко Іванович
6. Корнаухів У.

Секретар

Додатковий список членів У.Н.О. в м. Ченстохові на 1 травня 1921 року.

38. Габелюк Микита
39. Балабан Віктор Олександрович } від 14/IV – 21 р.
40. Рябів Григор Павлович
41. Мельник Дмитро Романович } від 21/IV – 21 р.
42. Коровецький Олекса
43. Єніранів Юрко Володимирович } від 24/IV – 21 р.
44. Косецький Вячеслав Васильович
45. Лучів Павло Григорович
46. Комарницький Антон Іванович } від 28/IV – 21 р.
47. Ковалевський Олекса
48. Андрусевич Едуард Мартиніанович

Секретар.

Чепіжівська
Місцева Організація
Українського
Народнього Об'єднання
Відділ Секретаріяту
"2" травня 1921 року
г. 12.
м. Чепіжів

До Тимчасового Народнього
Комітету Українського Народнього
Об'єднання.

Вх. 18

Високий Комітете!

Чепіжівська Місцева Організація У.Н.О. надсилаючи при цім додаткований список членів У.Н.О. в м. Чепіжові на 1 травня 1921 року прохає Вас затвердити їх і висилати на імя нашої Організації членські карти, як на товаришів, записаних в цім списку, так і на тих, списки котрих будуть Вами раніше надіслані.

Крім сего надсилаючи Вам також і Загальний список членів У.Н.О., які на 1 травня 1921 р. числяться по м. Чепіжову, наша Організація звертає увагу Високого Комітету на товаришів:

Чертиловського - котрий нещодавно мешкав у м. Вишгородку
Грищака — " — — " — — " — у м. Дрогобичу
Лесківа — " — — " — — " — у с. Гнилому Добромилю
Шевченка, Білого та Івасютина — " — у Калуській Габарі
Рудницького — " — — " — — " — у м. Підволочиську

/.

Яких Вищий Комітет може використати в справах У.Н.О. також їх в різних місцевостях Галичини.

З товариським привітанням:

Місцевий Організатор

Член Ради

Секретар.

Чепіжівська
Місцева Організація
Українського
Народнього Об'єднання
Відділ Секретаріяту
"2" травня 1921 р.
№ 11.-
м. Чепіжів.

Таємно.

До Тимчасового Народнього
Комітету Українського Народнього
Об'єднання.

Вх 17

Високий Комітете!

Чепіжівська Місцева Організація при цім має за честь переслати до Вас анкетні картки членів У.Н.О. в м. Чепіжові: 1) Фролова Л., 2) Вовка К., 3) Мацюгука-Тамаріна А., 4) Комарницького Ф., 5) Грабовецького М., 6) Крамаренка З., 7) Левківа З., 8) Савойка Р., 9) Гарницького З., 10) Коржака М., 11) Яковліва К., 12) Сушка Г., 13) Крамаревського С., 14) Політуха З., 15) Кіселька Ф., 16) Газдецького, 17) Савіна Ю., 18) Голобана В., 19) Рябіва Г., 20) Мельника Д., 21) Єпіфанова Ю. та 22) Комарницького А. 23) Мосюка Л., 24) Гриценка М., 25) Пацийчука К., 26) Габенька М., 27) Липівці також.

Крім того представляючи при цім 8 примірників анкетних карток Чепіжівська Місцева Організація У.Н.О. просить Високий Комітет роздати їх товаришам: Курилецькому М., Морозовецькому О., Несходовецькому З., Краснопільському В., [redacted], Чудновецькому В., Бочелаєвському С., Кулішу Д. та Коржаухову З., які зараз перебувають в м. Тарнові,

1/

520

аби вони заповнили їх в двох примірниках.
(другий примірник мають написати на тому аркуші паперу за бланком у нашій Організації голосних анкетних карток) і оригінал залишили б у Т.Н.К.У.Н.О., а копію надіслали б до Чемерівської Місцевої Організації У.Н.О. (м. Чемерівці вул. Панни Марії ч. 10. К. Вовку).

З товариськими привітаннями:

Місцевий Організатор

Секретар.

Чечерохівська
Місцева Організація
Українського
Народнього Об'єднання
Відділ Секретаріяту
"2" травня 1921 року
№ 10.
м. Чечерохів

До Тимчасового Народнього
Комітету Українського Народ-
нього Об'єднання.

Вх. 16

Високий Комітете!

Надсилаючи при цім копії протоколів засідань Чечерохівської "Місцевої" Організації ч. 22 від 24/IV-21р. та ч. 23 від 28/IV-21р. маємо за честь повідомити Вас, що згідно постанови нашої "Організації" з дня 28/IV-21р. (протокол ч. 23, §3 в.) ухвалено довести до Вашого відома прізвища тих товаришів, що виїхали з м. Чечерохів до м. Тарнів і які офіційно не оформили свого переходу з одної "Організації" до другої".

Отож, представляючи при цім список членів У.Н.О. які по наших в Чечерохівській Місцевій Організації У.Н.О. неофіційних відомостях переїхали до м. Тарнів, наша Організація просе Вас повідомити, зазначених в списку товаришів, аби вони негайно надіслали до Чечерохівської" Місцевої" Організації У.Н.О. заяви про перемелення їх з одної" Організації" в другу, бо

Чечерохівська
Місцева Організація
Українського
Народнього Об'єднання
Відділ Секретаріяту
"2" грудня 1921 року
г. 10.
м. Чечерохів

До Тимчасового Народнього
Комітету Українського Народ-
нього Об'єднання.

Вих. 16

Високий Комітете!

Надсилаючи при цім копії протоколів засідань Чечерохівської "Місцевої" Організації г. 22 від 24/XI-21р. та г. 23 від 28/XI-21р. маємо за честь повідомити Вас, що згідно постанови нашої "Організації" з дня 28/XI-21р. (протокол г. 23, §3 в.) ухвалено довести до Вашого відома прибуття трьох товаришів, що виїхали з м. Чечерохів до м. Тарнів і які офіційно не оформили свого переходу з одної "Організації" до другої".

Отож, представляючи при цім список членів У.Н.О. які по даних в Чечерохівській Місцевій Організації У.Н.О. неофіційних відомостях переїхали до м. Тарнів, наша Організація просе Вас повідомити, зазначених в списку товаришів, аби вони негайно надіслали до Чечерохівської "Місцевої" Організації У.Н.О. заяви про перечислення їх з одної "Організації" в другу, бо

Без сего їх неможливо вирєєструвати зі списків членів У.Н.О. в м. Чєнґохові, завдяки чому вони будуть рахуватись по двох списках.

Крім того наша Організація також просить Високий Комітєт, аби він звернувся до тих же фабрик і повідомив їх аби вони зложили належні з них членські складки п. Скарбничкові Чєнґохівської Місцевої Організації У.Н.О. по той час з якого ними буде подано заяву про перечислення з Чєнґохівської Місцевої Організації У.Н.О. до Тарнівської Місцевої Організації У.Н.О.

З товариськими привітаннями:

Місцевий Організатор

Секретар

Кременчуківська
Місцева Організація
Українського
Народнього Об'єднання
Відділ Секретаріяту
„22" грудня 1921 року
2 Д.-
м. Кременчук.

6.

До Тимчасового Народнього
Комітету У. Н. О.

Вих 5

Високий Комітете!

Надсилаючи при цім копію протоколу з. 21
з дня 21 грудня 1921 року, Кременчуківська Місцева
Організація У. Н. О. має за честь довести до Ваш.
відома, що, згідно постанови Кремч. Місц. Орг.
У. Н. О. (див. протокол з. 21. 21.), п. Остроглядового А.,
згідно подання ним заяви, виключено з числа
членів У. Н. О.

Крім того Організація наша просить
Високий Комітет повідомити по можливості з Вашого до нашої Організації членських карток зарахувати до того часу Тимчас. Нар. Комітетом членів У. Н. О. в м. Кременчуці.

В імені Кремч. Місц. Орг.
У. Н. О. з товариським привітом
Секретар.

Чепіжівська
Місцева Організація
Українського
Народнього Об'єднання
19 цвітня 1921 року
м. Чепіжівка

Одержано 21/IV-1921 р. 22/IV-1921 р. Комітет

525

№ 14 До Тимчасового Народнього Комітету У.Н.О.
Виконний Комітет.

В імені "Чепіжівської" Місцевої" Організації Українського Народнього Обєднання, зідно її поданови з дня 17 цвітня 1921 р. (дивись протокол з 20 цвітня; копія з котрого одночасно з цім переєсилаєтьбся) маю за честь звернутися до Вас в слідуючій справі:

Від часу виїзду з м. Чепіжівка Тимчасового Голови Тимчасового Народнього Комітету У.Н.О. п. Архипенка Є., тобто від дня 7 цвітня с/р. Чепіжівська Місцева Організація не має зовсім ніяких інформацій від обраного нею свого делегату. Т.Н.К.

Це досить незвичайно впливає, як на стан У.Н.О. в м. Чепіжівці, так само ставить в дуже незвичне становище і саму організацію котра на кождий запитань своїх товаришів не може дати їм зовсім ніяких інформацій, завдяки чому серед них почуваєтьбся певне незадоволь-нення в цій справі, тим більш, що кождий

з товаришів бачить і чує як досить часто приїздять різні інформатори чиєсь політичних партій (напр. ес-ерів, ес-деків і т. ин.) і таким чином більш-менш держують членів своїх партій в курсі справ. Впливає на наших членів радою і то що висилали нами до Тимчасового Народнього Комітету У.Н.О. наші делегати які здавалось би повинні були інформувати своїх товаришів про різні справи, незалежно від Т.Н.К.У.Н.О. - теж не повідають.

Події сучасного життя (ратифікація миру, делегація до польського сейму, поїздка Савінкова до Парижу, міжнародне становище, Рада Республіки, праця Т.Н.К.У.Н.О. і т. ин.) дуже цікавлять наших товаришів, а брак інформацій в такий час тяжко відбивається на засіданнях Організації 17 цього місяця з приводу чого був бурхливий обмін думок між членами У.Н.О. в м. Чехословії і висловлювалась справедливі зауваження на Т.Н.К.У.Н.О. що в такий слушний час він забув про нас і, як висловився один з членів засідання, "не зміцнює її ніяк на кордоні ні вісно".

Відносилось і таке питання - посилати

що їжджу до м. Харкова одного з членів Центральної Місцевої Організації, аби він вам одержував інформації і також міг брав би нас в курсі справ, але брак грошей в Організації був причиною чому ця пропозиція була відхилена.

Зайнявши тепер становище для Центральної Місцевої Організації і маючи змогу періодично скликати Загальні Збори, наша Організація бажаючи [redacted] розвіювати ті неправдиві чутки що панують між нашими товаришами і по змозі брати в курсі справ членів У.Н.О. в м. Центральної і просе Високий Комітет що їжджу мерзовно надсилати коротші інформації про а) Міжнародне наше становище, б) про політичний наш стан, в) про біжучі події в звязку з ратифікацією миру і приїзду до Польщі Большевицької дипломатичної місії, г) про наші відносини з поляками, д) про грошовий наш стан, е) про Раду Республіки і т.п. щоб ми знали чого не буде зроблено то наша Організація не може порушувать за свої наслідки.

Крім того наша Організація просе Високий Комітет прислати нам хоча письмову ми відбитку на машинці партійну літературу, інструкції,

обіцянки і т. ин. Бо маючи зараз свої помешкання Ген. Місц. Орган. бажає як найшвидше розвинути свою діяльність між членами У.Н.О. в м. Генуезі.

Також цікавить нас питання чи прийме пан. Мороховський О. пропоновану йому посаду Тов. Між. Відд. Справ.

Маючи надію що прохання наше не буде залишене без уваги приносимо Високому Комітетові свій товариський привіт і бажаємо йому як найкращих успіхів свого праці на користь національної - розділу У.Н.О.

Від імені Ген. Місц. Орг. У.Н.О.

Секретар.

м. Генуя
Вул. Санта Марії
ч. 10.

Ченджохівська
Місцева Організація
Українського
Народнього Об'єднання
19 грудня 1921 року
№ ---
м. Ченджохів.

Вх. 13

Вих. 22/IV 1921 3

До Тимчасового
Народнього Комітету У.Н.О.

При цім надсилаєть Вам копії 3 протоколів засідань Ченджохівської Місцевої Організації У.Н.О. з. 18 від 10/IV, з. 19 від 14/IV та з. 20 від 17/IV - до відома, а також покликання з. 5 від 9/IV на ім'я п. Морозовського О. котра просить допущення по телеграфу

З товариським привітанням
К. Вовк
Секретар

2

У. Н. О.
Чепіжівська Місцева
Організація
Відділ секретарський
"9" квітня 1921 року
г. Ч.
м. Чепіжова.

До Тимчасового
Народнього Комітету
У. Н. О.

Вх. 12

На обіжник Ваш з дня 29 березня б/р. під г. 2, а також на лист П. Секретаря Т. Н. К. У. Н. О. з дня 29 березня б/р. - Чепіжівська Місцева Організація У. Н. О. прийняла за честь переслати до Вас копії з 3-х протоколів: 1) г. 16 від 3 квітня б/р., 2) протоколу 3-х Загальних Зборів, та 3) г. 17 від 7 квітня б/р.

Що стосується надсилки нашою Організацією 40% членських внесків, то нами це переведено в такий спосіб. п. Краснопільському для Т. Н. К. У. Н. О. передано було 625 м. п., а п. Ярошенко додано для тої ж потреби ще 620 м. п. таким чином по 1-ше квітня 1921 р. нашою Організацією переслано для Т. Н. К. У. Н. О. - 1245 м. п. карбованців і складається 40% з загальної суми членських

У.

внесків нашої організації.
Крім того надсилаю до Вас на затвердження додатковий список членів У.Н.О., прийнятих Четвертих. Місц. Організацію У.Н.О. за час з 6 березня б/р. по 6 цвітня включно.
Про одержання Вами вищезазначених грамот прошу підписати посвідку як також прошу Вас надіслати список затверджених П.Н.К. У.Н.О. членів Четв. Місц. Орг. У.Н.О. по адресі: м. Чортків. Вул. св. Анни Марії Буд. ч. 10 пом. Сторожа для К. Вовка
З товариським до Вас привітанням:

Місцевий Організатор
Четв. Місц. Орг. У.Н.О.

Секретар
Четв. Місц. Орг. У.Н.О.

Додатковий список
членів У.Н.О. в м. Чернівцях:

34. Гаєвський Володимир Павлович
(з 17 березня 1921 р.)

35. Сабін Юрій Семенович
(з 17 березня 1921 р.)

36. Рущин Іван Корнійович
(з 3 грудня 1921 р.)

37. Корнаухов У.
(з 6 грудня 1921 р.)

Секретар
Ген. шт. отм. У.Н.О.

537

II

2-11

Протоколи
Чернігівської
організації

Копія. 91

Протокол ч. 38

засідання місцевої організації У. Н. О.
в м. Чемсторові 14 серпня 1921 р.

Були присутні: п. п. Мацейчук-Тамарин, Андрусевич, Бондарчук і Костецький

Головою засідання вибрано - І. Андрусевича
Секретарював - А. Бондарчук.

Порядок денний:

Заява п. п. Мацейчука-Тамарина, В. Костецького п. с. Горського.

Слухали

Заява п. п. Мацейчука-Тамарина В. Костецького п. с. Горського, яка до нього додається.

Ухвалили

Цілком поділяючи пропозицію ініціативної групи членів У. Н. О. організації постановила просити

Ш. Н. К. добути у м. Львові, в найближчому часі, драматичні підручники, які задалегідь в додатку до цього заяві

На мають зараз уроки організація повернення всі витрати по придбанню цих підручників

при першій зустрічі

Голова І. Андрусевич

Члени: Ан. Мацейчук Тамарин
В. Костецький.

Секретар І. Гайдучук.

Зі оригіналом згідно:
Секретар І. Гайдучук.

Місцева Організація
У. Н. О.
Серпня 1921 р.
г. 39.
м. Гельсінкі

30

До Тимчасового Народнього Комітету

До цього додається у копію протокол за г. 38.

Голова [illegible]

Секретар л. Бойдарчук.

До перебування в м. Чечельнику місцевої організації "Українського народного об'єднання"

Нижчепідписаного ініціативної групи - члена УНО.

Заява

Маючи на увазі сумний факт поширення сухоти серед нашого лицарського козацтва інтернованого в Польщі і рахуючи моральним обов'язком кожного в душі українця допомогти своїм братам, котрі в боротьбі за визволення страшним здоровля ми знисчепідписані ініціатори маємо на меті приступити до допомоги в цій справі таким шляхом:

Улаштувати в м. Чечельнику ряд благодійних вечорів-концертів, для чого приймуть необхідні сили з тим, однако, щоб кожний

сідомих /20-30/ чисельного комбінату
мало на процесовий період „Визволення".

Кожне в Текстрахівської кольонії
не мабуть зараз репертуара, з якого
можна було вибрати підходящу для
даної хвилі, ідеологічний зрілий пра-
це місцеву організацію ЛВО звернулися
Ш. Н.К. з просьбою добути в м. Львові
в найближчому терміні слідуючи
драматичні твори:

1. Повний А.П. Чехова в перекладі
М. Садовського: „Ведмідь", „Зовлей"
„Предик з примусу" та ін.

2. „Розумний і дурень" ком. нов. діб
Набілевича (Карпенка-Карого)

3. „Левтаманна": драма на бд. Набілевича

4. „Найменша" др. на 5 ф. Шабалевича

5. „Лавзін" ком. на 5 ф. Шабалевича

6. „Бурлака" (гавот) ком. на 5 ф. Шабалевича

7. „Ой не ходи Грицю" др. на 5 ф. Стариницького

8. „Шевська вишиванка" др. на 5 ф. Тонконогова

9. Мініатюри Дубінковського: том 1.
„Шарпанина" „Кінець світу" за ин. том II, „Мигайка Марічка", Зелений білет" Гаєнко.

Нашим задав такі цікаві твори можно було і рожевого вчорашнього праця.

Підписали: М. Майборук-Шамарин
Вячеслав Косінський
Ренат Борисьмий

Зарізіяли зліва:
Секретар Л. Гайдарж

Протокол

27

№ Загальних зборів членів Т. Н. О. м. Чемеровець „18" червня 1922 року.

Присутніх з їх власноручними підписами до цього додається.

Порядок денний:

1. Читання поправок до програму Т. Н. О.
2. Обговорення постанови Чемеровецької Жіночої організації Т. Н. О.
3. Довибори члена Чемеровецької Жіночої організації Т. Н. О. на місце п. Богуславського.
4. Вибори члена Ревізійної Комісії на місце вибувшого з Т. Н. О. п. Осмоловського Л.
5. Біжучі справи

/Наміченний до порядку денного референт Дра Савійка на тему: „Т. Н. О. як здорова суспільна ідея", доповідь на відкритій освітній читанці./

Головою та секретарем зборів одностайно голосуванням обрано п. Грабовського та Ковальського Олександра.

Слухали:

1. Читання поправок до програму Т. Н. О. /Секретарем Чемеровецької Жін. орг. п. Вовком було зачитані поправки до програму Т. Н. О./
2. Обговорення постанови Чемеровецької Жін. орг. Т. Н. О. /Секретарем п. Вовком було зачитані обговорені постанови Чемеровецької Жін. орг. Т. Н. О. пункти: п. 2 § 3; пункт. п. 3. § 6; пп. п. 5 § 2; пп. п. 6 § 3 пп. п. 12 § 2. пп. п. 15 § 2; пп. п. 18- § 1, 3, 4 та § 6./
3. Довибори члена Чемеровецької Жін. орг. Т. Н. О. на місце п. Богуславського /В члени Чемеровецької Жін. орг.

Ухвалили:

Прийняти до відома.

Прийняти до відома та виконання.

Після всебічного обговорення зазначених кандидатур, головою зборів оголошується перерва на 5 хвилин, по якій закритим голосуванням /пі-

Т.Н.О. зрем висунувши кандідатури п.п. Ковальського Олександра, Бондарука Л., Бойчука К., Андрусевича Д. та Яковліва К./

Перед переведенням виборів, секретарем Ген.Упр. Укр. Т.Н.О. п. Вовкун зауважив заложити збори обрати Ц.К. Т.Н.О. г. 2 від 27 квітня 1921р. і справі переведення виборів. Прийняти обіжник до відома, загальні збори приступили до виборів.

4. Вибори члена Ревізійної Комісії на місце вибувш. з Т.Н.О. п. Осмоловського Я.

В члени Ревізійної Комісії висунувши кандідатури п.п. Градовського Я., Бойчука К., Кондрацького Ан. та Кордана Я.

5. В різні справи:

а/ Голова Місцевої організації Т.Н.О. п. Фролов вніс на пропозицію, що секретарем організації був складений список відсутніх на цьому зборах членів Укр. ор. Т.Н.О. та запитав їх про причини відсутности.

б/ Секретарем Ген. Упр. організації Т.Н.О. Зрем загальні обіжники

дано зайнято/, п. Ковальський пропонує 3 голоси, п. Бондарук 6 голосів, п. Бойчук 4 гол. і п.п. Яковліва Андрусевича по 2 голоси.

На такий голос обрано і члена Ген. Упр. Укр. Т.Н.О. рахується п. Ковальський Олександр.

Після вибірного обговорення зауважених кандідатур, дальшому голосуванню /подано зайнято/ по більшості голосів був обраний в члени Рев. Комісії п. Градовський Я., який здобув 3 голоси; п. Бойчук 2 гол.; п. Кордан 3 гол. і п. Кондрацький один голос.

Пропозицію п. Фролова прийнято.

Прийняти до відома та виконання

26

Ш. И. К. Т. Ф. О. г. 3 кн 9
27/IV - 29. ја г. 4 кн 9 6/V б. р.

Број Ових Записа Дође
Записничару.

Горива Здр-е М. Крстић.

Секретар Павловић

Протокол ч. 24 засідання Тетіївської" Місцевої" Організації У.Н.О. 12 травня 1921 року. Головував Заступник Місцевого Організатора п. Др. Савойка Р., при Секретарі п. Вовку К. В засіданню брали участь члени Тетіївської" Місцевої" Організації У.Н.О.: п. Кравченко У., та Лісницький М., а також і члени У.Н.О. в м. Тетіїв п.п. Пацінчук К., Стіранів Ю., Кравцевський Є., Комарницький А., Савін У. та Андрусевич К. Порядок денний: 1. Загальні Збори членів У.Н.О. в м. Тетіїві. 2. Обіжники Т.Н.К. У.Н.О. 3. Розгляд заяви п. Столярчука М., бажаючого вступити в члени У.Н.О. 4. Біжучі справи.

Слухали: 1. Загальні Збори членів У.Н.О. в м. Тетіїві.

Ухвалили: Призначити Загальні Збори членів У.Н.О. в м. Тетіїві на середу 17 травня 1921 року о год. 3 по полудню в помешканні У.Н.О. (вул. Варварки ч. 4) поставивши на порядок денний: 1. Реферат Др. Савойка на тему: „У.Н.О. як оборонець селянських інтересів". 2. Уділення пояснень до програму У.Н.О. 3. Обов'язкові постанови Тетіїв. Місц. Орг. У.Н.О. 4. Вибори одного члена Тетіїв. Місц. Орг. У.Н.О. на місце п. Богуславського. 5. Вибори члена Ревізійної" Комісії" Тетіїв. Місц. Орг. У.Н.О. на місце виїжджого з У.Н.О. п. Осколовського. 6. Біжучі Справи. **Слухали: 2.** Обіжники Т.Н.К. У.Н.О. Членам Секретаріяту було зачитано обіжники Т.Н.К. У.Н.О. ч. 1 від 30/IV-21 р., ч. 2 від 21/IV-21 р., ч. 3 від 21/IV-21 р. та ч. 4 від 6/V-21 р. **Ухвалили:** Приняти до відома оголошені на Загальних Зборах 12 травня в ч. 2. обіжники ч. 2., ч. 4 та ч. 3. **Слухали: 3.** Розгляд заяви п. Столярчука М., бажаючого вступити в члени У.Н.О. **Ухвалили:** По всебічнім обговоренню кандидатури п. Столярчука М., бажаючого вступити в члени У.Н.О. одноголосно уважати зарахувати п. Столярчука М. в члени У.Н.О. з 12 травня 1921 р. згідно постановами Т.Н.К. У.Н.О. **Слухали: 4.** Біжучі справи: а) Внесення п. Секретаря аби з огляду на відсутність п.п. Кравченка У., та Лісницького М., а також і на прикмети Т.Н.К. У.Н.О. поставити до програму У.Н.О. відмінити попередню Тетіїв. Місц. Орг. У.Н.О. від 14 квітня 1921 р. (прот. ч. 19 пункт 4.) про порядку програму по наступні. **Ухвалили:** Згодились. б) Заяву службовця п. Лісницького М. про надання до Т.Н.К. У.Н.О. 40 % членських внесків по 1 травня 1921 року в сумі 260 мар. пол. **Ухвалили:** Секретарю п. Сапрагівській з першого оказію переслати ці гроші до Т.Н.К. У.Н.О. На цьому Засідання закінчено. Слідуюче Засідання призначено на неділю 15 травня 1921 року.

Головуючий Засідання Др. Савойка

Члени (2 підписи). Секретар К. Вовк.

З оригіналом згідно: К. Вовк
Секретар.

Копія

Протокол ч. 25 засідання Чечерківської "Місцевої" Організації У.Н.О. 15 травня 1921 року. Головував Місцевий Організатор п. Фролов і. пом. секретарі п. Вовку К. В засіданню були члени Чечерківської Місцевої" Організації У.Н.О.: Крамаренко У., Лісницький М., та Др. Савійка Р., а також і члени У.Н.О. в м. Чечерківі: Комарницький Ф., Партчук К., Карпан М та Крамаренський С.

Порядок денний: 1. Загальні Збори членів У.Н.О. в м. Чечерківі. 2. Рапорт заміни п. Олександровича О., бажаного вернути в члени У.Н.О. 3. Різні справи.

Слухали: 1. Загальні Збори членів У.Н.О. в м. Чечерківі. Ухвалили: В уваду з тим що в найближчому де дня У.Н.О. мало місцеву розпочинувати загальні які могли бути тільки до 1 х вересня - перенести слухання на сей день Загальні Збори на 15 травня 1921 року. Слухали: 2. Рапорт заміни п. Олександровича О., бажаного вернути в члени У.Н.О. Ухвалили: З'ясувати на деякі зауваження зроблені п. Партчуком що до кандидатури п. Олександровича О. в члени У.Н.О. уповноважити дорученця п.п. Лісницькому, Крамаренко та Комарницькому повести справи відносно п. Олександровича і про наслідки цього повідомити Чечерківську місцеву організацію а до того часу заміни п. Олександровича О. не розглядати. Слухали: 3. Заява п. Карпана М. що до переведення через богомольців з Волині сарторів У.Н.О. Ухвалили: В уваду з тим що через а Чечерківі перебувають богомольці з Волині - запитати у п. Партчука чи сарторів У.Н.О. які потрібні для переведення на Волинь. На цьому засідання закінчено. Слідуюче Засідання призначено на 22 травня 1921 року.

Голова Засідання І. Фролов.

Члени (З підписи) Секретар К Вовк

З оригіналом згідно. Секретар К Вовк

Копія.

Протокол ч. 26. засідання Чечерківської Місцевої" Організації У.Н.О. 22 травня 1921 року. Головував Місцевий Організатор І. Фролов і. пом. Секретарі п. Вовку К. На засіданню були присутніми члени Чечерківської" Місцевої" Організації" У.Н.О.: Др Савійка Крамаренко У, Лісницький М та Коваленковський О., а також члени У.Н.О. в м. Чечерківі Партчук. К. Порядок денний: 1. Зносини з П.К.К. У.Н.О. та Тарнівського Місцевого Організацією У.Н.О. 2. Майдущі Загальні Збори членів У.Н.О. в м. Чечерківі. 3. Справа мобілізації повітового позїзду з м. Чечерківа членів У.Н.О.

Слухали: 1. Зносини з П.К.К. У.Н.О. та Тарнівського Місцевого Організацією У.Н.О. Ухвалили: Доручити п. Секретареві написати до П.К.К. У.Н.О. лист в котрому

описати загальне становище нашої" Організації
взнати від него подробних інформацій і приєднати
подальші пункти наперед виданих директив що до праці
У.Н.О. однесено з цим пакетом до Таращівської місце-
вої Організації список членів У.Н.О. в м. Генераловці
і просити їх в свою чергу надіслати нам для ознайомлення
список членів У.Н.О. в м. Черкасах. Слухали: 2
Майбутній Загальний Збори членів У.Н.О в м. Генераловці.
Постановили: Скликати Загальний Збори членів У.Н.О. в м. Генера-
ловці по одержанню уповноваження папером" їм від Уряду
У.Н.Р. пізній, при чім виписати побажання аби ці Збори
було скликано по за м. Генераловцем. На порядок денний
поставити: Реферат т-ки Савайка: "У.Н.О. як обов'язок
свідомих і щирих". Слухали: 3. Справа мож-
ливого пайового розїзду з м. Генераловці членів У.Н.О.
Постановили: З'ясувати на де що скоро бібліотеки членів У.Н.О.
в м. Генераловці получити матеріяли в-по одержанню грошей
за проведений ними розїзд по різних місцях
і пропонувати собі відповідній праці попередньо про
це П.К.К., а разом з тим виписати посвідчення, аби кожен
член У.Н.О. в м. Генераловці про буде затримані м. Генералів
заїздив - ми обов'язково до т.к.к. за інструкціями що до
його дальшої діяльности, а Секретарю Центр. Місц. Органі-
зації би свого адресу. Про цю постанову сповісти
ти всіх членів на майбутніх Загальних Зборах.
На цьому Засідання закінчено. Следуюче Засідання
призначено на 26 травня 1921 року.
Головуючий Засідання Л. Фролов. член (Підпис)
Секретар К. Ващ.

З оригіналом згідно: Секретар.

Копія

Протокол ч. 27 засідання Генераловської" Місцевої" Органі-
зації У.Н.О., 2 червня 1921 року. Головував Місцевий
Організатор п. Фролов Л. при Секретарі п. Ващу К."
В засіданню брали участь члени Генераловської" Місцевої
Організації У.Н.О.: п. п. Савайка, п. Кравченка, п. Літинського
та член У.Н.О. в м. Генералові п. Пайчука. К.
Порядок денний: 1. Інформації за минуване П.К.К. У.Н.О.
2. Загальні Збори членів У.Н.О. в м. Генералові. 3. Розділ між
п.п. Олександровича О., Пацунова М. та Колесника П., Запа-
сних вступи в члени У.Н.О. 4. Розділ різних
Зараз члени У.Н.О. в м. Генералові
Слухали: 1. Інформації за минуване П.К.К. У.Н.О.
а) лист п. Архипенка Є. - Прийняти до відома, б) відношення з. 15
з дня 31/V - прийняти до відома і керуватись, в) обіжник
в справі участи членів У.Н.О. в економічних Організаціях -
прийняти до відома і виконання поінформувати що

/.

се Загальні Збори, 2) відношення з. 19 з дня 31/5 - примірк до відома.

Слухали: 2. Загальні Збори членів У.Н.О. в м. Чигирині.

Ухвалили: Зважаючи на приїзд п. Голови Ц.К.У.Н.О-го п. Чигирова скликати на день його приїзду Загальні Збори членів У.Н.О в м. Чигирині приєднавши їх з'їздом п. Голові Ц.К. Повідомити справу з порядком дня Загальних Зборів дорученим п. Д-м Савою та п. Пайчуком.

Слухали: 3. Розгляд заяв п.п. Олександровича О., Науменка М., та Колесника П., бажаючих вступити в члени У.Н.О.

Ухвалили: По всебічнім обговоренню кандидатури п. Олександровича О. при одній про утримавсь ухвалили: „З'ясувавши що п. Олександрович О. публічно в пресі (газеті) 2 пр. заявив що він є монархіст - відмовити в його прийнятті до У.Н.О, як неприйнятній ідеї У.Н.О людині". По всебічнім обговоренню кандидатури п. Науменка М., з'ясувавши незаручення одного з членів Організації, що до прийому п. Науменка М в члени У.Н.О ухвалили відіслати обговорення кандидатури до слідуючого засідання Центр. Місц. Орган. п.п. Фролову та Д-м Савою тощо вияснити на слідуюче засідання необхідні спорядження. По всебічнім обговоренню кандидатури п. Колесника П., бажаючого вступити в члени У.Н.О. ухвалили зарахувати п. Колесника П. в члени У.Н.О. з дня 2 червня 1921 року.

Слухали: 4. Розгляд різних заяв членів У.Н.О. в м. Чигирині (м. Секретарем було зачитано заяви п.п. Корсунського О., Рябіка Г. та Киселика Ф. що до їх відсутності на Загальних Зборах).

Ухвалили: З'ясувавши що з поданих заяв, заява п. Корсунського не заслуговує уваги, доручити п. Секретареві скласти список товаришів що будуть відсутніми на Загальних Зборах і переслати цю справу на вирішення Загальних Зборів.

На цьому Засідання закінчено. Слідуюче Засідання призначено на неділю 5-го червня 1921 року. Голова Зборів Л. Фролов. Члени (З підписи) К. Вовк. Секретар.

З оригіналом згідно: Секретар Коліч

Протокол ч. 28 Засідання Чигиринської Місцевої Організації У.Н.О. 5 червня 1921 року. Головував Місцевий Організатор п. Фролов Л., при Секретарі п. Вовку К. В засіданню брали участь члени Чигиринської Місцевої Організації п.п. Крамаренко І. та Лісницький М. Порядок денний: 1. Інформації з Тарнівки. 2. Відіслати на вирішення Ц.К.У.Н.О. 3. Розгляд заяви п. Науменка М., бажаючого вступити в члени У.Н.О.

Слухали: 1. Інформації з Тарнівки. (П. Місцевим Організатором було поінформовано Засідання про те що переслав п. Місцевий Організатор м. Тарнівки, що приїхав до м. Чигирина, а також і заяву п. Арнштейна, про те що раніше 9 червня він приїхати до м. Чигирина не може).

Ухвалили: Інформацію прийняти до відома. Зібрану на зборах п. Архипенка - Загальні Збори відрядити до приїзду п. Архипенка до м. Чечерахівки 23

Слухали: 2. Обіцянки за мобілізацію П.Н.К.У.Н.О. (п. Місцевим організаторам було пропущено: 1) резолюцію Організаційного Комітету У.Н.О. ухвалену в Тарнополі 23/XI-20 р. - Прийняти до відома. 2) Обіцянки в справі приїзду членів з 6 грудня 1921 року — Прийняти до відома і керуватись. 3) Обіцянки в справі розширення організації з. 7 з дня 26 грудня 1921 року - Прийняти до відома і керуватись. 4) Обіцянки в справі переходу членів з району в один організаційний до другої з. 12 з дня 26 грудня 1921 року. - Прийняти до відома сповістивши всіх членів У.Н.О. в м. Чечерахівці. 5) Рахунки на 1245 марок польських. - Передати скарбникові П. Ліщинському М. 6) Обіцянки в справі організаційної діяльності членів „У.Н.О" на місцях з. 20 з дня 1 грудня 1921 року. - Прийняти до відома, сповістивши всіх членів У.Н.О. в м. Чечерахівці. 7) Обіцянки в справі участи членів „У.Н.О" в громадських організаціях з. 21 з дня 2 грудня 1921 року - Прийняти до відома сповістивши всіх членів У.Н.О. в м. Чечерахівці.

Слухали: 3. Рапорту заїзду п. Науменка М., Запасного старшини в члени У.Н.О.

Ухвалили: Заслухавши сповідання п. Фролова до зауважень зроблених одним з членів організації на засіданню 2 грудня 1921 року по особистим обговоренню кандидатури п. Науменка М., Запасного старшини в члени У.Н.О., одноголосно ухвалили зарахувати п. Науменка М. в члени У.Н.О. з дня 5 грудня 1921 року.

На цьому засідання закінчено. Сидячого засідання призначено на вечір 3 грудня 1921 року Голова засідання І. Фролов Членів (2 підписи) Секретар К. Вовк.

З оригіналом згідно: К. Вовк
Секретар.

Київ

Протокол ч. 22 засідання Чемеровіївської" Місцевої Організації У.Н.О. 24 квітня 1921 року. Головував - Місцевий Організатор п. Фролов Л. при Секретарі п. Вовку К. В засіданню брали участь члени Чемеровіївської" Місцевої Організації" У.Н.О.: Др. Савойка Р., Крамаренко Т. та Лісневський М., а також члени У.Н.О. в м. Чемеровці: Мацийчук-Тамарин А., Крамаревський Є., Яковлів К., Гайнтук Т., Комарницький Р., Кісіль Ф., Рябів Г., Грабовецький М. та Найдчук К.

Порядок денний: 1. Інформації від п. Голови П.Н.К. У.Н.О. Т. Аржинецка Є. 2. Розгляд заяв п.п. Косецького В., Коровецького О., та Епіфанієва Ю., бажаючих вступити в члени У.Н.О. 3. Вільні справи.

Слухали: 1. Інформації від п. Голови П.Н.К. У.Н.О. Т. Аржинецка Є.

Ухвалили: Прийняти до відома. Слухали: 2. Розгляд заяв п.п. Косецького В., Коровецького О., та Епіфанієва Ю., бажаючих вступити в члени У.Н.О. Ухвалили: Зголошу на заяву п. Грабовецького М. проте що п. Косецький свою заяву здійснив з обговоренням Чемеровецькою Місцевою Організацією - ухвалити заяву п. Косецького В., не обговорюваїм. По всебічнім не обговоренню кандидатур п.п. Коровецького О. та Епіфанієва Ю., бажаючих вступити в члени У.Н.О. одноголосно ухвалили: зарахувати п.п. Коровецького О. та Епіфанієва Ю. в члени У.Н.О. обох з 24 квітня 1921 року. Слухали: 3. Вільні справи: а) Обмін думок між членами У.Н.О. в м. Чемеровці що до вільних справ.

Ухвалили: Прийняти до відома.

На цьому Засідання закінчено. Слідуюче засідання призначено на 28 квітня 1921 р. Голова засідання Л. Фролов. Член (З під-писом) Секретар К. Вовк. Зарівняно згідно: Секретар К. Вовк

Київ

Протокол ч. 23 засідання Чемеровіївської" Місцевої" Організації У.Н.О. 28 квітня 1921 р. Головував Місцевий Організатор п. Фролов Л. при Секретарі п. Вовку К. В засіданню брали участь члени Чемеровіївської" Місцевої" Організації У.Н.О.: Др. Савойка Р., Крамаренко Т. та Лісневський М., а також члени У.Н.О. в м. Чемеровці: Яковлів К., Корман М., Комарницький Р., Найдчук К. та Епіфаній Ю. Порядок денний: 1. Інформації 2. Розгляд заяв п.п. Косецького В., Лисівця К., Комарницького Л., Коваленевського О. та Андрусевича Я., бажаючих вступити в члени У.Н.О. 3. Вільні справи.

Слухали: 1. Інформації. (мітинг п. Чудновського, від 24/IV-21 р., п. Аржинецка, п. Лисецька та п. Курилка)

Ухвалили

Прийняти до відома.

Слухали: 2. Рапорт здав п.п. Косенького В., Литвак П., Комарницького А., Ковалевського О. та Андрусевича Я., бажаючих вступити в члени У.Н.О.

Ухвалили: По прохання п. Косенького В його заяву попартбюро і по особистім обговоренню кандидатур п.п. Косенького В., Литвак П., Комарницького А., Ковалевського О та Андрусевича Я., бажаючих вступити в члени У.Н.О. одноголосно ухвалили зарахувати їх в члени Українського Національного Об'єднання всіх партій з дня 28 вересня 1941 р.

Слухали 3. Відкриті справи: а) Рапорт здав п. Левківа Я. про від'їзд його до с. Тійсько на окупаційну відпустку.

Ухвалили: Прийняти до відома.

б) Справа з поміщканням для Центр. Місц. Орг. У.Н.О.

Ухвалили: Доручити п. Яковліву здати це поміщкання на таких умовах: Центр. Місц. Орг. У.Н.О. має платити 1.000 марок і давати члени У.Н.О. про будуть там мешкати також мають платити 1.000 марок на місяць.

в) Справа з виключенням того до якої організації належать ті чи інші товариші, що виїхали з м. Чернівців та про сповіщення з них членських внесків.

Ухвалили: Повідомити організійно Пп. Н.К. У.Н.О. про тих товаришів що виїхали з м. Чернівців до м. Тарнів і просити Пп. Н.К. У.Н.О. щоб вони списали тих товаришів що зачислені до Тарнівської місцевої організації, аби вони подали до Центр. Місц. Орг. заяви про перечислення їх з одної організації в другу, бо без сего їх неможливо вимагати зі списків члени У.Н.О. в м. Чернівцях, завдяки чому вони будуть рахуватись по двох списках. Також організійно звертається до тих товаришів, аби вони зложили належні з них членські вкладки п. Скарбничкові Центр. Місц. Орг. У.Н.О. до чого коли ними буде подано заяву про перехід з Центр. Місц. Орг. У.Н.О. до Тарнівської Місц. Орг. У.Н.О.

На цьому засідання кінчаємо. Слідуюче засідання призначається на 5 травня 1941 р.

Голова засідання Я. Фналов. Члени (З підписи)
Секретар К. Ровен.

Зарівняно згідно

Секретар

Копія. 21

Протокол ч. 21 засідання Тетіївської" Місцевої" Організації У.Н.О. 21 червня 1921 року. Головував - Місцевий організатор п. Фролов Я. при секретарі п. Волку К. В засіданню брали участь члени Тетіївської Місцевої Організації У.Н.О.: п.п. Васильєва Р., Крамаренка Ф. та Літвиновський М., а також члени У.Н.О. в м. Тетіївці: п.п. Чудновський В., Лисенко Я., Яковлів К., Гаєвський В., Крамаренко Ф., та Карнаухов Ф.

Порядок денний: 1. Заява члена Ревізійної" Комісії Тетіївської" Місцевої" Організації У.Н.О. п. Остроховського Я. 2. Доклад члена комісії по пенсії по інвалідності для Тетіївської" Місцевої" Організації У.Н.О. п. Яковліва К. 3. Про Загальний Збори членів У.Н.О. в м. Тетіївці. 4. Заява п.п. Рябіва Г., Мельника Д. та Косенького В., Заперечення в члени У.Н.О. 5. Різні справи.

Слухали: 1. Заява члена Ревізійної" Комісії Тетіївської" Місцевої Організації У.Н.О. п. Остроховського Я.

Ухвалили: Заслухавши доклад члена Ревізійної" Комісії Тетіївської" Місцевої Організації У.Н.О. п. Остроховського Я. вважати дальші спірності, що "Після постановки Загальних Зборів членів Філії Центрального Комітету Української Партії Самостійників - Самостійників, яке відбулося 3 квітня 1921 р. п. Ч, котрий казав: "Вважаючи на те, що Об'єднання падіральних партій з власного ґатунку, члени Партії Самостійників - Самостійників забороняється членів в Народному Об'єднанні, а ім'я що членів пропонують бути з Об'єднанням" - прошу виключити мене з члена Українського Народного Об'єднання - ухвалили: виключити п. Остроховського Я. з члена У.Н.О. з дня 21 червня 1921 р. повідомивши про це Тимчасовий Народній Комітет У.Н.О.

Слухали: 2. Доклад члена комісії по пенсії по інвалідності для Тетіївської" Місцевої Організації У.Н.О. п. Яковліва К.

Ухвалили: Доклад прийняти до відома і доручити п. Крамаренкові Ф., полагодити справу з пенсією по інвалідності для Тетіївської" Місцевої Організації У.Н.О.

Слухали: 3. Про Загальний Збори членів У.Н.О. в м. Тетіївці.

Ухвалили: Відмінити скликання Загальних Зборів членів У.Н.О. в м. Тетіївці до з'ясування справи з пенсією по інвалідності. В порядок денний Загальних Зборів внести це питання про вибори члена Ревізійної Комісії Тетіївської" Місцевої" Організації У.Н.О. на місце вибувшого з Організації п. Остроховського Я.

Слухали: 4. Рапорт двох п.п. Рябіва Г., Мельника Д. та Косенького В., Заперечення в члени У.Н.О.

Ухвалили: Про внесення обговорення кандидатур. 1) п. Рябіва Г. ухвалили: Оскільки на це що п. Літвиновський М., який свій проект, також прийшов п. Рябіва Г. в члени У.Н.О. який він зложив на Засіданню Тетіївської" Місцевої Організації У.Н.О. (див. протокол ч. 18 від 10 червня 1921 р. §4.) - зарахувати п. Рябіва Г. в члени У. Н. О. від дня 21 червня 1921 р.

2) п. Мельника Д. - одноголосно ухвалили зарахувати в члени У.Н.О. від дня 21 червня 1921 року

3) п. Косенького В. - ухвалили: Зібрати на кандидатуру на цю Засіданню п. Чудновського та п. Літвиновського, через рекомендацію п. Косенького В в члени У.Н.О. Порядку цієї заяви відмінити до того часу доки п.п. Чудновський та Літвиновський не дадуть свої пояснень що до кандидатури п. Косенького В. в члени У.Н.О.

/.

560

Слухали: 5. Відмову справи: а) прокурора м. Кременчука У. надіслану до Товариша Міністра Внутрішніх справ т. Мороховського О. листа в доповнення т. Арапіренка У. справи. Ухвалили: Доручити т. Секретареві Центр. Місц. Орг. У.К.П.(б.) Волику К. написати до т. Мороховського О. відповідного листа.

На цьому засідання закінчено.

Секретар Засідання пятиліток на 24 вересня 1/12

Голова Засідання Фролов А.

Член (З підпис)

Секретар Волик К.

Вірність відпису

Волик

Секретар.

Копія. 20

Протокол ч. 18 засідання Чемерівської" Місцевої" Організації У.Н.О. 10 квітня 1921 року. Головував на засіданню заступник Місцевого Організатора п. Богуславський Є. при секретарі п. Вавку К. В засіданню брали участь члени Чемерівської" Місцевої" Організації": Крамаренко Д, Ліщинський М. та Ст. Сайка, а також члени Ревізійної Комісії Т.М.О. У.Н.О. п. Паліщук. І. і члени У.Н.О. в м. Чемерівці: Маліщук-Макарик А., Бондарчук. А. й Чудиновський В. Порядок денний: 1) Про дефінітивне оформлення членів У.Н.О. в м. Чемерівці зі сфарою У.Н.О. 2) Про оформлення членів У.Н.О. в м. Чемерівці зі сфарами инших політичних партій. 3) Збір необхідних для Т.М.К. У.Н.О. відомостів від усіх членів У.Н.О. в м. Чемерівці. 4) Розгляд заяв п.п. Вдова Г., Гаврилюка і Бандабіна, висловлених вступити в члени У.Н.О. 5) Поповнення для Чемер. Місц. Орг. У.Н.О. 6) Біжучі справи.

Слухали: 1. Про дефінітивне оформлення членів У.Н.О. в м. Чемерівці зі сфарою У.Н.О. **Ухвалили:** Кожен член У.Н.О. в м. Чемерівці повинен мати сфару У.Н.О. для чого п. Скарбник при сплаченню членських внесків повинен також сфарити з кожного члена У.Н.О. в м. Чемерівці 25 м. польських і видати сфару У.Н.О. Кожен наповернувшийся до У.Н.О. член повинен після свого приїзду до У.Н.О відвідати принаймні одно засідання Чемер. Місц. Орг., котре відбудеться в найблизший день з часу приїзду його в члени У.Н.О., для того щоб члени Чемер. Місц. Орг. У.Н.О. могли ознайомитись з ним, а він, в свого черги, міг вислухати пізнані для нього, по програму У.Н.О., питання і з свого боку дати пояснення по тих питаннях сфарою У.Н.О., щоби будучі порушені перед ним членами Чемер. Місц. Орг. У.Н.О. Прикликати окремі Загальні Збори членів У.Н.О. в м. Чемерівці на котрих би зачитувався сфару У.Н.О. по пунктах і відпрацьовався би по них дієнуєй або члени У.Н.О. Як найшибше перейняти ідейне зрозуміння в сфарі У.Н.О. Реально переведи се в життя мають: перед кожними Загальними Зборами, Чемерівська Місц. Організація на своїм засіданню поділяє сфару по розділах щоби окремим членам, які і подбають перед усіма зборами той пункт, котрий припадає їм по призначенню Чемер. Місц. Орг. По цьому закрові відпрацюється дієнуєй, в котрих приймають участь всі Збори, і таким чином це питання розв'язується в найшибший спосіб. 5

Слухали: 2. Про оформлення членів У.Н.О. в м. Чемерівці зі сфарами инших політичних партій. **Ухвалили:** На Загальних Зборах У.Н.О. в м. Чемерівці в порядок денний ставити розгляд сфару якої небудь політичної партії і в першу чергу сепаратних соціалістів і хліборобів-демократів.

Слухали: 3. Збір необхідних для Т.М.К. У.Н.О. відомостів від усіх членів У.Н.О. в м. Чемерівці. **Ухвалили:** Зібрати необхідні для Т.М.К. У.Н.О. відомості від усіх членів У.Н.О. в м. Чемерівці по анкеті, складеній якраз фарорити п. Богуславському Є.

Слухали: 4. Розгляд заяв п.п. Рябіва Г., Гаврилюка та Балабана, бажаючих вступити в члени У.Н.О. Ухвалили: Заяву п. Рябіва Г., з'ясувавши на процесі опиту з членів Центр. Місц. Орг., прари його приходу в члени У.Н.О - відмовити і не рекомендувати. Заяви п.п. Гаврилюка та Балабана, завдяки не виконанню ними необхідних формальностей - не рекомендувати. На найближчих Загальних Зборах пропагандистам цієї членам У.Н.О., себто вести як найобережніше відношення до рекомендування нових осіб в члени У.Н.О, пам'ятаючи про всю відповідальність за її чи інші члени рекомендації" цими особи, покладаючи в першу чергу на них самих. Довести до відома всіх членів У.Н.О. про особи кожні рекомендуються нового члена, повний свій з'ясувати на Засіданнях Центр. Місц. Орг. і дати пояснення в справі рекомендуючого цими членами Центр. Місц. Орг. У.Н.О. В разі появи осіб що рекомендують даних осіб в члени У.Н.О. раді уваги подавати не будуть.

Слухали: 5. Повідомлення від Центр. Місц. Орг. У.Н.О. Ухвалили: Зважаючи на великі перешкоди в праці Центр. Місц. Орг. У.Н.О. завдяки браку помешкання зараз відповідне помешкання дебільшого було збірочне членам У.Н.О., дебільшого було б рекомендувати засідання Центр. Місц. Орг. і Загальні Збори. Крім того уповноважити Голову Головну управляти, куди б члени У.Н.О. в м. Центрахівці зручніше надіслати, виходячи з.і. цим для загального користування. Перевести цією справу в черговість порядку п. Поліщуку Г.

Слухали: 6. Відкриті справи. а) Заява члена Центр. Місц. Орг. У.Н.О., себто п. Секретаря Місц. Орг. було вислухано членів відсутніх на минулих Зборах члена У.Н.О., а також і на Засіданнях Місц. Орг. і затребувати від них пояснень в цій справі. Ухвалили: Зважаючи раз на завше, себто кожен член в разі неможливості прибуття на тих чи інших Зборах подавав п. Секретареві відповідну заяву про що-до своєї відсутності. Щоб не порушувати встановленої заяви а) про переведення її в чергу покласти на п. Секретаря Центр. Місц. Орг. У.Н.О. п. Вовка К.

На цім засідання закінчено. Слідуюче засідання призначити в середу на 14 квітня 1921 року.

Голова засідання Бонусевський С
члени. (З підписи) Секретар Вовк К.

Зарічанин Відро: Секретар Вовк

Копія.

Протокол ч. 19. засідання Центрахівської Місцевої Організації Українського Народного об'єднання 14 квітня 1921 року. Головував заступник Місцевого Організатора п. Д. Савійка при Секретарі п. Вовку К. В засіданню брали участь члени Центрахівської Місцевої Організації У.Н.О.: Крамаренко І.,

4

5

За Лiпницьким М., а також члени У.Н.О. в м. Генеральській: Яковлiв К., Чудновський В., Чуприн Т., Бондарчук Л. та Корнаухов І. **Порядок денний:** 1) Заява заступника Місцевого Організатора п. Богуславського Є., 2) Розгляд заяв п.п. Габелюка М. та Балабая В., бажаючих вступити в члени У.Н.О. 3) Проект анкети складеної п. Богуславським Є., 4) Загальні Збори членів У.Н.О. в м. Генеральській, 5) Біжучі справи.

Слухали: 1. Заява заступника Місцевого Організатора п. Богуславського Є., про відїзд в службових справах до м. Тарнiва та прохання звiльнити з нього обов'язки заступника Місцевого організатора. **Ухвалили:** заяву п. заступника Місцевого Організатора Богуславського Є. прийняти до вiдома і прохання його про звiльнення з нього обов'язків заступника Місцевого Організатора - задовольнити. На місце п. Богуславського, на завше вiдїхавшого до м. Тарнiва, одноголосно обрано заступником Місцевого Організатора генеральської Місцевої Організації п. Дра Савойка. **Слухали: 2.** Розгляд заяв п.п. Габелюка М. та Балабана В., бажаючих вступити в члени У.Н.О. **Ухвалили:** По особистiм обговоренню кандидатур п.п. Габелюка М. та Балабана В., бажаючих вступити в члени У.Н.О. одноголосно ухвалили зарахувати п.п. Габелюка М. та Балабана В. в члени У.Н.О. з 14 увiчня 1921 року. **Слухали: 3.** Проект анкети складеної п. Богуславським. **Ухвалили:** Прийняти. **Слухали: 4.** Загальні Збори членів У.Н.О. в м. Генеральській. **Ухвалили:** Призначити Загальні Збори членів У.Н.О. в м. Генеральській, коли буде з'ясовано справу з поміщеннями, поданими на порядок денний: 1) Довибори одного члена Генер. Місц. Орг. У.Н.О. на місце вибувшого з організації п. Богуславського Є. 2) Реферат п. Дра Савойка на тему: „У.Н.О. як оборонець національних інтересів". 3) Розгляд програми У.Н.О. по районах: а) I - п. Лiпницький, II - п. Вовк, III - Крамаренко, IV - п. Моссендз, V - п. Моссендз, VI - п. Корнаухов, VII п. Крамаренко, VIII, IX; X - п. Дра Савойка. Крiм того на цих же Зборах подiлити сферу Організації У.Н.О. мiж окремими членів по повiтах, аби вони на слiдуючих Загальних Зборах внесли свої пропозиції з поданням йому повiтових для вибору їх. **Слухали: 5.** Біжучі справи: а) Заяву п. Скарбника Лiпницького м., про зарахування „приятелі" яких кiлькох сферу У.Н.О. від буд. Скарбника п. Бондарчука Л. **Ухвалили:** По перерахованню кiлькох сферу У.Н.О. в приміщеннях обох скарбників (п. Лiпницького і п. Бондарчука), а також і в приміщеннях всiєї Місцевої Організації, виявилось що п. Бондарчук передав п. Лiпницькому 180 прилiпників сферу У.Н.О., з яких 10 прилiпників знаходяться на руках у п. Крамаренка. На цьому засiдання закiнчилося. Слiдуюче засiдання призначено на 17 увiчня 1921 р. Голова засiдання Др Савойка члени (2 підпис). Секретар М. Вовк.

Зарiєстровано вiрно: Секретар

564

Копія.

Протокол з. 20 засідання Чемерівської" Місцевої Організації У.Н.О. 17 квітня 1920 року. Головував Заступник Місцевого Організатора п. Др Савайка при Секретарі п. Вовку К. В засіданню брали участь члени Чемерівської Місцевої Організації У.Н.О.: Кравченко З. та Літинський М., а також члени У.Н.О. в м. Чемерові: Яковлів К., Поліщук У. та Мацюпук-Тамарин А. Порядок денний: 1. Помешкання для Чемерівської" Місцевої" організації У.Н.О. 2. Загальні Збори членів У.Н.О. в м. Чемерові. 3. Заява п. Рябіва Г., бажаного вступити в члени У.Н.О. 4. Біжучі справи.

Слухали: 1. Помешкання для Чемерівської" Місцевої" Організації" У.Н.О.

Ухвалили: Запропонувати п. Яковлівим К. помешкання для Чемерівської" Місцевої" Організації У.Н.О. найняти за цінну не вище 1.000 марок польських. Доручити огляд цього помешкання і контракту його - копії в склад п.п. Яковліва К. та Поліщука У. з тим щоб до середи 21 квітня цю справу остаточно була полагоджена.

Слухали: 2. Загальні Збори членів У.Н.О. в м. Чемерові

Ухвалили: Після довшої дискусії по цьому помешканню в середу 21 квітня призначити Загальні Збори членів У.Н.О. в м. Чемерові. Слухали: 3 Заява п. Рябіва Г., бажаного вступити в члени У.Н.О. Ухвалили: Відкласти рішення цієї" заяви до 21 квітня, завдяки браку де-яких відомостів про п. Рябіва Г. Слухали: 4. Біжучі справи: а) Пропозиція п. Кравченка З. уділення пенсії з П.Н.К. У.Н.О. і вимагати ще деяких інформацій. Ухвалили. Вимагати від Тимчасового Народнього Комітету У.Н.О. пенсійних подробиць і інформаційного звіту про Міжнародне, політичне і економічне становище У.Н.Р.; доручити Секретареві Організації" п. Вовку написати в цій справі листа до П.Н.К. У.Н.О. б) Заява Секретаря Чемерівської Місцевої" Організації" п. Вовка К. про видачу йому на канцелярські приладдя та перепустки гроші до Шарівки аванс в сумі 100 (сто) мар. польських. Ухвалили: Видати.

На цьому засідання закінчено. Секретар засідання призначено на 21 квітня 1921 року.

Голова засідання Др Савайка Члени (2 підписи)
Секретар К Вовк.

Зарічнання згідно
Секретар

Копія протоколу 18

3.X Загальних зборів членів Української Народної Об'єднання в м. Гельсінгфорсі 6 квітня 1921 р.

Стан присутніх 3 ч. К. вирішальним підписом 9 чоловік.

Порядок денний: 1/ інформації, 2/ реферат д-ра Савойко, 3/ звіт діяльності Гельсінгфорської організації тим. комітету У.Н.О. 4/ довибори 3-го представника від Гельсінгфорської місцевої організації У.Н.О до Тимчасового Народного Комітету У.Н.О в Таріолі 5/ перевибори Гельсінгфорського комітету організації У.Н.О 6/ бібліотеки справи.

Відкриває голосуванням головою зборів одноголосно обрано п. Дорошенка, секретарем п. Трофимова.

Слухали: 1/ інформації

Ухвалили: п. Дорошенко, почавши промову привітавши членів Гельсінгфорської організації від Т.Н.К. характеризує діяльність У.Н.О., яко політичну форму національних українських зусиль - вказує шляхи і переходить до інформації про внутрішнє і зовнішнє становище У.Н.Р. на еміграції та про майбутні, його розуміння, світові перспективи.

2/ Реферат д-ра Савойко.

п. Савойко у своїм рефераті знайомить загальні збори з історією розвою національно-демократ. партії (трудова партія) й її програмою в порівнянні с програмою У.Н.О. / Реферат додається до протоколу /

Приймається одноголосно пропозиція п. Дорошенка про висловлення подяки п. Савойко (одноголосно), й збори партії, котрого пропонується перебування його на чолі Гельсінгфорської трудової партії від У.Н.О.

3/ Звіт діяльності...

За відсутністю організатора п. Федорова п. Дорошенко - секретар місцевого комітету в короткім слові інформує збори про діяльність організації за минулий час, котра виявилась в 16 відбутих засіданнях міс. комітету

організації, 3-х членів бюро міськ. орг. Р. праці по сполученню М.Н.К., більшість з/складу міської організації до 37 осіб і створити в складі міської організації готівки в 2673 ч. н. від 1 лютого 1933 р.

т. Гудзієвський за т. Вовкову внесе пропозицію бюро про внутрішнє життя міської організації, підкресливши його організаційний характер, виявивши в ряді випадків такого напрямку і організаційно-інформаційних недоліків від'єднання і громадянства, як в теперішній, так і майбутній до вступання.

т. Морозовський, звертаючи увагу бюро на причини, котрі заставили міську організацію обережно ставитись до більшості кількості членів й, звертаючись від імені бюро до т. Дерипаска, яко голови М.Н.К с пропозицією про виробництво М.Н.К. в найближчий час порайонних конференцій і надалі в найближчому часі всім комітетам організацій У.Н.О. для тактичного керування і ув'язнення усіх практичних робіт в місті та інших завдань міської організації до кінця суцільного комплектування. До цього по думці т. Морозовського М.Н.К. мусить виробити план практичної політично-громадської праці на другий термін.

т. Дерипаско зверне увагу бюро на помилки т. Морозовського й до попередніх інформацій додасть, що т. Морозовський зрікається Пінського Самоврядування Самовільний від т. Товариша М-ра Внутр. Справ і зрікається її уже через відповідальність за діяльність т. Морозовського на новій посаді праці.

4) довибори 3-го представника від Центрової організації У.Н.О до М.Н.К. У.Н.О. в Турові.

т. Дерипаско інформує бюро, що в зв'язку с потребами праці М.Н.К. для видання партійної літератури, для утворення нових осередків партії на селі і бездоріжжі с потрібним налагодженням зв'язки, а також завдяки малій діяльності Львівської організації У.Н.О., котра мала дати свого представника до М.Н.К — також необхідно мусить бути Центрова організація У.Н.О.

Для обговорення справи с кандидатурами на 3-го представника до М.Н.К. оголошується перерва на 5 хвилин по скінченню перерви затверджується кандидатура т. Морозовського

Закритим голосуванням записками п. Морозовський одержує 22 голоси при 22 голосуючих й рахується обраним до М.К.К.

17

5/ Перевибори Центрового Комітету У.Н.О.

т. Орлинський інформує, що окрема новинні проводились вибори організатора, якому 5 членів Комітету.

На організатора пам'ятають кандидатура т. Фролова.

Закритим голосуванням записками всі одержують 23 голоси при цій же кількості голосуючих і рахуються обраними.

На членів Комітету пам'ятають кандидатури т. Лупинського, Савойка, Бочуславського, Вовка, Худівського, Крамаренка й Бондарука.

т. Худівський просить увагу сторін, що він скоро мобілізується до Червоної армії і знати свою кандидатуру.

після обміну думок між тт. Морозовським, Орлинським і Бочуславським що до заяви т. Худівського, вони підтримують, аби він зняв свою кандидатуру.

т. Вовк інформує тих що необхідність виїзду для місцевої організації міста, та відбуття т. Лупинського на нову посаду до Маріїнова.

т. Морозовський висловив пропозицію що відповідну цієї справи на розгляд в Комітет організації У.Н.О в м. Центрові.

Пропозиція т. Морозовського одноголосно прийнята.

При закритім голосуванні записками кандидатур до Комітету місцевої організації т. Крамаренко одержує 22 голоси, т. Савойко - 22 голоси, т. Лупинський 19 гол., т. Вовк - 20 голосів, т. Бочуславський - 16 голосів, т. Бондарук - 14 голосів, - всі при 23 голосуючих.

обраними рахуються тт. Крамаренко, Савойко, Вовк, Лупинський й Бочуславський.

З обранням в члени місцевого Комітету організації У.Н.О т. Бочуславського від виробу 17 справи ревізійної комісії Центрової організації партії У.Н.О й на його місце висовується кандидатура тт. Карнаухова й Полчука.

Закритим голосуванням записками т. Карнаухов отримує 6 голосів, т. Полчук - 17 голосів при 23 голосуючих й обраним рахується т. Полчук.

т. Орлинський заявляє, що від місцевої групи на місці окремої неробітні від членів організації вступили до Червоної України на Україні постійно агітувати, аби на місцях свого виїзду утворювали партійні центри, розповсюджували ідеї У.Н.О й підбирали відповідних працівників.

п. Чудновський зробить тлумачення повідомленого комітету прибути в цю кварту о 15 год. на засідання окружного комітету в місто п. Чудновського помешкання.

п. Арлинецько, в короткій промові одмічає значіння української соціалістичної організації У.Н.С. й бажає їй такої самої міцності.

(Промова вислухується оплесками)

п. Городовський від імені боротьбистів висловлює подяку п. Арлинецькому за його лекцію, інформацію й вказівки до користи й праміснішої праці на користь.

(Оплески на честь п. Арлинецького)

п. Арлинецько, закликаючи боротьбистів, которого рядів вихід цей У.Н.С. та їх вступлення в сучасній партійній організації об'єднання й виробленої лінії в їх користь праці для українського народу, на чолі праці під прапором Соціал Ліва й Справа.

Голова Боротьбистів Арлинецько, секретар Лосєв

Боротьбистів Відділ

Секретар Центр. Організації

У.Н.С.

Протокол ч. 16 засідання Чечерохівської" Місцевої" Організації У.Н.О. 3-го квітня 1921 року. Головував - Місцевий Організатор п. Фролов Л., при Секретарі п. Ровну К. В засіданню брали участь члени Чечерохівської" Місцевої" Організації: п.п. Крамаренко І., Чудновський В. та Мороховський О., а також члени У.Н.О. в м. Чечерохові: п.п. Чупрун П., Д-р Савойка Р., Богуславський Є. та Мосендз К. Порядок денний: 1/ Інформації п. Чудновського В., 2/ Листування ПП.Н.К. У.Н.О. до Чечерохівської" Місцевої" Організації" У.Н.О. 3/ Лекція п. Архипенка С. 4/ Розгляд заяв п.п. Рущина І. та Корнаухова І., бажаючих вступити в члени У.Н.О. 5/ Загальні Збори членів У.Н.О.

Слухали: 1. Інформації п. Чудновського В. Ухвалили: прийняти до відома. Слухали: 2. Листування ПП.Н.К. У.Н.О до Чечерох. Місц. Орг. У.Н.О. а) Обіжник від 23 березня 1921 р. під. ч. 2:

	Ухвалили:
1) про встановлення членського внеску в 50 марок польських	Прийняти до відома
2) про надсилку 40% з членських внесків на потреби ПП.Н.К. У.Н.О.	Повідомити п. скарбника про негайне виконання цієї постанови.
3) про ведення касової книжки	Повідомити п. скарбника для належного виконання.

б) Лист п. Секретаря Тимчасового Народнього Комітету У.Н.О.:

	Ухвалили
1) про вияснення приналежности до У.Н.О. в анкетах різних державних чинників.	Прийняти до відома і виконати.
2) про доделегування до складу ПП.Н.К. У.Н.О. ще одного члена від Чечер. Місц. Орг. У.Н.О.	Перевести на найближчих Загальних Зборах членів У.Н.О. в м. Чечерохові вибори ще одного члена до ПП.Н.К. У.Н.О.
3) про видання ПП.Н.К. У.Н.О. часопису „Вісник У.Н.О."	Прийняти до відома.
4) про надання права Центральному органові У.Н.О., називатись „Тимчасовий Народній Комітет У.Н.О."	Надати право Центральному органові У.Н.О. називатись „Тимчасовий Народній Комітет У.Н.О".
5) про зачислення Чечер. Місц. Організації У.Н.О. до М.Н.К. У.Н.О. грошей для репресій.	Прийняти до відома.

Слухали: 3. Лекція п. Є. Архипенка. Ухвалили: Признати лекцію п. Є. Архипенка на 5 квітня ц/р. обов'язавши всіх членів У.Н.О. в м. Чечерохові бути присутніми на цій лекції. Вхід на лекцію для членів У.Н.О. є безплатний, при умові пред'явлення квітка про внесення членського внеску за березень місяць. Для сторонніх осіб плата за вхід встановити в 20 мар. польськ. З цього приводу від лекції отримати вартість квитків за проїзд п. Є. Архипенка з Тарнова до Чечерохова та назад, а також і вартість харчів за час перебування п. Є. Архипенка в м. Чечерохові.

Слухали: 4. Розгляд заяв п.п. Рущина І. та Корнаухова І. бажаючих вступити в члени У.Н.О. Ухвалили: По обговоренню кандидатур п.п. Рущина І. та Корнаухова І. одноголосно ухвалили: зарахувати п. Рущина в члени У.Н.О. з 3 квітня 1921 р. що ж до кандидатури п. Корнаухова то обговорення її відкласти до приїзду п. Є. Архипенка.

Слухали: 5. Загальні Збори членів У.Н.О. в м. Теперакові

Ухвалили: Скликати Загальні Збори членів У.Н.О. в м. Теперакові на 6 квітня 1921 року о годині 5 по полудню, поставивши на порядок денний такі питання: 1) інформації, 2) Реферат Д-ра Савойка Р., 3) Вибори 3-х членів від Т.Н.О. У.Н.О. до Т.Н.К. У.Н.О., 4) Звіт Тепер. місц. орг. У.Н.О. про свою діяльність, 5) перевибори Тепер. Місц. орг. У.Н.О. 6) Біжучі справи.

На цьому засідання кінчається.

Голова засідання: Л. Фролов. Члени / З підпис/
Секретар К. Вовк.

Зарічнання згідно. Секретар К. Вовк

Копія.

Протокол ч. 17 засідання Тепераківської "Місцевої" Організації" У.Н.О. (старого складу і наново обраного на Загальних Зборах членів У.Н.О. в м. Теперакові що відбулись 6 квітня 1921 року). 7 квітня 1921 року головував на засіданню т. Місцевої Організатор Фролов Л. при Секретарі т. Вовку К. В засіданню брали участь: Голова Тимчасового Народнього Комітету У.Н.О. т. Арнаутенко С, члени старого складу Тепераківської "Місцевої" Організації: Л. Бондарук, Чудновський В. та Морозовський О., а також члени наново обраної "Місцевої" Організації У.Н.О.: Кравченко У., Бочкаревський С., Д-р Савойка Р. та Лірницький М. і члени У.Н.О. в м. Теперакові: Масендз Л. і Карнаухов У. Порядок денний:

1. Розподілення обовязків між членами наново обраної "Тепер. Місц. Організ. і передача їй справ старого Тепер. Місц. Організацією У.Н.О.
2. Директиви Тимчасового Народнього Комітету Тепераківській Місцевій Організації" У.Н.О.
3. Розгляд заяви т. Карнаухова У., бажаючого вступити в члени У.Н.О.
4. Біжучі справи.

Слухали 1. Розподілення обовязків між членами наново обраної Тепер. Місц. Організ і передача їй справ старого Тепер. Місц. Організацією У.Н.О. Ухвалили: По обговоренню цього питання обовязки між членами наново обраної" Тепер. Місц. Організ. У.Н.О. розподілено в такий спосіб: На Секретаря Організатора одноголосно обрано т. Бочкаревського С., на Секретаря одноголосно обрано т. Вовка К. і на скарбника одноголосно обрано т. Лірницького М. Про рахунки перенесли

справ єдиного Центр. Місц. Орг. напоготовити, то вирішено з'ясувати на ґрунті що в новій Центр. Місц. Організ. п. Місцевий Організатор - Фролов Л. і п. Секретар - Вовк К. з єдиної організації" запитавши при тім же обов'язки цієї передати справ не робити, а запропонувати лише новому Скарбникові п. Лісневському М. перебрати усі грошові справи від Скарбника єдиної Центр. Місц. Орг. У.Н.О - п. Бондарчука Л.

Слухали: 2. Директиви Політ. Нар. Ком. - Генерал. Місц. Орган. У.Н.О. (Головного Політ. Нар. Ком. У.Н.О. п. Архипенка Є. дані такі директиви що до найближчої діяльности Центр. Місц. Орг. У.Н.О.: 1) З'ясувати на можливість цивільного поширювання нашого на різні терени треба інтенсивно підготовляючись до організаційної так праці, для чого негайно треба почати процедури осібняшкому праці серед членів У.Н.О. ознайомивши їх з окремим §§ статуту У.Н.О. відмічаючи для цього дискусії по окремим §§. Ознайомити усіх членів У.Н.О. зі статутами інших політичних партій, порівнюючи їх зі статутом У.Н.О., аби кожен член У.Н.О. завжди зміг дати відсіч нападкам на партію У.Н.О. з боку інших партій. Зібрати відомості від усіх членів У.Н.О. в м. Центрі-окрім про те чи має на увазі член У.Н.О. залишитись при центр. керм. управлінні при переїзді на свої терени чи ні і як чи то де саме має перебувати: в якому місці, містечку, селі, хуторі і т. д. інше, а також зібрати відомості про осіб які зараз перебувають на Україні, для того аби з поверненням нашим руди їх можна було би притягнути до праці. Наприкінці серед членів повідомити організаторів яких завдань треба освідчити з організаційного боку, що до заснування місцевих організацій У.Н.О. на Україні. Відповідна інструкція директиви будуть подіслані т.т.к. У.Н.О. до Центрівської місцевої організації)

Ухвалили: Все ствердження прийняти до відома і виконання.

Слухали: 3. Розгляд заяви п. Корнацького У., бажаного вступити в члени У.Н.О. **Ухвалили:** Після інформації п. Архипенка Є., що до кандидатури п. Корнацького в члени У.Н.О. одноголосно ухвалили зарахувати п. Корнацького У., в члени У.Н.О. з дня 6 квітня 1921 року.

Слухали: 4. Різні справи.

Ухвалили:

П. Др. Савайда запропонував в сторону часі призначити референта на теми: 1) організаційна праця У.Н.О. на Україні, 2) У.Н.О. як оборонець економічних інтересів, 3) У.Н.О. як рівноважник партійних інтересів,

Запропонувати п. Др. Савайді на найближчих Загальних Зборах призначити одну з цих 4 референтів. Що до референтів теми „Республіка чи Монархія" -

4) Республіка чи монархія? | то її представник мав
змогу фактично керувати
діяльністю Українського уряду
в Берліні та в Німеччині.

На цьому засідання закінчилось.

Слідуюче засідання призначається на 10 год. ранку.

Голова засідання І. Кулєв.

Члени: /з підписів/ Секретар К. Вавк

Зарічинам згідно!

К. Вавк

Секретар
Пост. місц. органів
У.Н.О.

Копія 14

Протокол ч. 15.

Засідання Центрального Бюро Української Організації У.Н.О. 24 Березня 1921 року

Головував Членський Організатор т. Фурманський

В засіданні брали участь члени організації т.т. Мерзловський, т. Кононенко, а також були запрошені члени У.Н.О. т.т. Собейко і т. Кущук.

Порядок денний

1. Доклад члена Центрального Бюро Собейко про виконання доручень по академії
2. Про виховання при одержанні замітками
3. Справа Заочних Зборів У.Н.О. і перевиборів організації
4. Заява секретаря організації Центрального Бюро про відпуск і передачу справ секретарських по другу члена
5. Справа Бюро Закордонних Українських Організацій У.Н.О.
6. Різне

Слухали

1. Доклад члена орган. Бюро Собейко; Собейко в своїй коротенькій доповіді редагує з загальних постанов Організації в Деревні, Франції і Бельгії. Секретар Центрального Бюро Собейко доповідає слідуючі пункти (на підставі програми У.Н.О.)

1. Монархія і Республіка.
2. Відношення влади в Республіканських Установах.

Постановили

Після детального обговорення і зазначивши нижче наведені поправки і доповнення, представлені референтом уважати як бажаний матеріал літератури на майбутнє.

При виголошенні реферат редагувати до читання членам У.Н.О. коректуватись з цим питанням.

Центральному Комітетові У.Н.О. надіслати Свої тези і просити якомога швидше свій висновок що до наведеного плану.

Студії | Постановки

3. „Новітні конституції" Курих деревах"

4. „Майбутній державний устрій об'єднаних Земель України."

5. „Системи виборів до репрезентативних тіл в Українській державі."

6. „Права громадянина в Українській Державі."

7. „Принципи організації адвокатури в Україні (судовий процес цивільне, карне і публічне право)."

8. „Огляд принципів Законопроекту про єдину школу" та „трудову школу."

9. „Автономія вищої школи."

10. „Позашкільна і фахова освіта."

12. „Унія Греко-Католицької і Греко-Кафол. Української Церков і її майбутнє на Україні"

13. Мілітарія чи регулярне військо?

15) „Адекватні стратегічні Умови України" (державна і політична адекватні стратегії)

16. „Історія Земельної справи на Україні."

17. „Як може бути розв'язана аграрна проблема на Україні."

18. „Земельна справа і політичні партії на Україні."

Робити до теми по двоє:
10) „Організація позашкільної освіти."
11). фахова освіта."
Зредагувати так:
12) „Питання про об'єднання Греко-Кат. і Греко-Кафол. Укр. Церков і її майбутнє на Україні"
Зредагувати не так:
13) „Принципи організації" армії
Крім того дати ще одну тему:
14) „Так звана автономність армії."

Слухати | Постановити

19. „ Соціалізація приватна власність."
20. „ Фінансові перспективи Земельної реформи"
21. „ Чи Законопроект Земельна реформа голод на Землю?"
„ Інтенсивність господарства при Земельній реформі."
„ Земельна реформа і сільський пролетаріят."
22. „ Способи викупу земель і земельна справа"
23. „ Будущність Української промисловости"
24. „ Цукрова промисловість"
25. „ Сьогодні. Гадюка нафтової промисловості."
26. „ Майбутнє кооперації" в розвитку Української промисловости."
27. „ Кооперація заїзд з буряковых площей і цукровых заводів."
28. „ Вплив Загальної кампанії в Укр. промисловости"
29. „ Про завдання державного господарства (самостійна праця аб. Зерцерова)."
30. „ Способи відбудови транспорту на Україні."
31. „ Фінансова політика полотика на Україні."
32. „ Робітниче питання на Україні."
33. „ Що таке гадюка Народня трудова партія?"

Ухвалили

Ці три теми ухвалено з'єднати і зредагувати так
21) „ Чи Законопроект Земельна реформа голод на землю і що треба робити з цим законопроектом"

„ Відложено до слідуючого

Слухали

2. Про виявлення при організації Зовнішніми членами приналежності до партії: У.Н.О.

Внесено до питання з пропозиції анкети міс. службовця м-ва Внутр. Справ в якій м-во вимагає указати приналежність до партії.

3. Справа Загальних Зборів У.Н.О. і перевиборів органів.

4. Заява Секр. Судівського відділу; передачу справ секретарем другому члену колегії.

5. Справа Ув'язнення на Закарпатській Україні організації У.Н.О.

п. Савайко повідомив що в скорому часі він має відїхати на Закарпатську Україну і запитав чи може він таки Закласти організацію У.Н.О.

Ухвалили

Передати це питання на вирішення Цент. Комітету і до того часу пропонувати всім членам У.Н.О. вжити заходів не давати відомості і замилювати місце знаходження, бо тепер це партія одинока не відома уряду.

Відкласти Збори і перевибори організації до приїзду секретаря Центрального Комітету Судівського відділу; повідомити секретаря перехати на члена організації в Краківщині.

З'ясовано що кожний член У.Н.О. повинен вести пропаганду і працювати в організації, що до уваги, що повідомлення Цент. Ком. про скорий від'їзд п. Савайка на Закарпатську Україну і залишення відповідальним Референтом п. А. п. Савайка зносилося уряд безпосередньо з Цент. Комітетом.

Слідуючі Збори призначити на 4 день сер. Судівського з Марта.

Голова Засідання А. Федорович.

Члени Секретарі
М. в. о. Секретаря Судівський

Згідно з оригіналом
М. в. о. Секретаря Судівський
24/II-21 р.

Копія 12

Протокол ч. 14.

Засідання Технічної "Місцевої" Організації У.Н.О. 20 Березня 1921 р.

На засіданні прибули місцевий організатор п. Фролов а також в члени організації п. Мороховський і секр. Ендовський.

З огляду на те що на 20 Березня скликані 5 ті зїзди Червоноармійських представників на яких мають бути в члени нашої організації, як то п. Мороховський і п. Кравченко - вирішено засідання 20 Березня не переводити, а відмасти на четвер 24 Березня 1921 р.

Місцевий організатор п. Фролов
Член Мороховський
т. в. о. член-секретаря Ендовський

З приїздом зїзду!
т. в. о секретаря Ендовський

23/III - 21 р.

Протокол ч. 13. Копія 11

Засідання Лисецької Тетіївської організації У.Н.О. 17 березня 1921 року.

Головував Лисецький організатор п. Журомський при секретарі В. Ф. Яловецькому

В Засіданню брали участь члени організації: п. Лозовський, п. Кравченко, а також був присутній член У.Н.О. п. Савійко.

Порядок денний.

1. Заява про вступ до У.Н.О. п. п. Гайдзецького, Савина.
2. Справа редагування п. Савійко на Загальних зборах У.Н.О.
3. Наміщення теперішнього редактора.
4. Обязання Загальних зборів членів У.Н.О. і перевиборів організації.
5. Б. Інші Справи.

Слухали	постановили
1. Заяву про вступ в члени У.Н.О. п. Гайдзецького Володимира Павловича рекомендують: члени У.Н.О. п. Гатій'чук і п. Кравченко.	Прийняти в члени У.Н.О.
2. Заяву про вступ в члени У.Н.О п. Савина Густина Олексійовича рекомендують: члени У.Н.О. п. Гатій'чук і п. Кравченко.	Прийняти в члени У.Н.О.
3. В Справі доклади Загальних зборах п. Савійко про Тактику Трудової партії	Після обговорювання головних тез доклади уповноважити п. Савійко прочитати на зборах У.Н.О. 26 березня в суботу.

Слухали	Постановили
4. Справу перевибори в місцеві органи Зах. У.Н.О.	Ухвалили: Справу перевибори місцеві органи Зах. У.Н.О.
5. Заміщення мест членів Президії У.Н.О.	Після обговорення обговорення цієї справи, надавши характер цієї справи, доручити членам У.Н.О. В. Чайковському і М. Савицькій, взяти активну участь в роботі Президії У.Н.О. і найближчі дні провести на затвердження Президії в найближчому засіданню Ухвалили: Ухвалили: Ухвалили:

Протокол ч. 12. Копія 10

Засідання Секретаріяту Місцевої Організації У.Н.О. 13 березня 1921 року.

Головував Місцевий Організатор п. Дорошенко при секретарі В. Гудзевському

В засіданні були присутні члени Місцевої Організації: п. Морозовський, п. Кравченко, п. Бондарчук, а також був присутніми члени У.Н.О. п. Мосина.

Порядок денний.

1. Вибрання п. Мосина
2. Питання про перенесення постанови Секретаріяту Місцевої Організації, що до обов'язковости вступу всіх членів У.Н.О. в члени Секретаріяту Окружної Управи Укр. Нац. Об'єднання.
3. Ознайомлення з інструкцією Військового Секретаріяту до Ліги Народів.
4. Про реєстрацію Вих. членів У.Н.О.
5. Вільні справи.

Слухали	Постановили
1. З приводу постанови Організації від 13/III-21 р. відносно п. Мосина - жодних пояснень не було.	Пояснення прийняти до відома.
2. Питання про перенесення постанови Секретаріяту Місцевої Організації, що до обов'язковости вступу всіх членів У.Н.О. в члени Секретаріяту Окружної Управи Укр. Нац. Об'єднання.	Зобов'язати членів Секретаріяту відділу Нац. Об'єднання до якого організації належать, ознайомити з постановою про обов'язковість вступу членів У.Н.О. до Секретаріяту відділу Нац. Об'єднання не пізніше 1 квітня 1921 р.
З приводу цього питання слухали: Були присутні п. Морозовський в справі організаційних відносин.	

Слухали	Постановили
3. Ознайомлення з меморандумом був. Гетьмана Скоропадського до Ліги Народів	Прийняти до відома
3. Про редерот для членів У.Н.О.	Для ознайомлення думки партійних робітників увважено буде бажаним такі редерати. Організації У.Н.О. кажуть радо тим на які бажає в першу чергу редерат. Для черги коли кождий член У.Н.О. прийде член У.Н.О.
В Засіданню організації було підняте питання про бажаність цілого циклю редератів для членів У.Н.О., по питаннях політичних, партійних, економічних культурних і ін.	т. Савайко прочитати реферат про Галицьку Трудову партію.

Слідуюче Засідання призначено на 18 Березня 1921 р. у 7 год. веч.

Голова Контрольної Організації О. Сорока

Члени { Шаповалюк Кравченко Бондарук

т. в. о. секретаря Ю. Дмитренко

З оригіналом згідно:

т. в. о. секретаря Ю. Дмитренко

28/III 21 р.

Paris 9

Протокол ч. 11.

Засідання Чистоховської місцевої організації У.Н.О. 10 Березня 1921 року.

Головував місцевий організатор п. Фролов І. при секретарі В. Єдиновському.

Засідання брали участь члени місцевої організації п. Морозовський, п. Кравченко, п. Бондарчук.

Порядок денний

1) Питання про перехід постанови Чистоховської" місцевої організації", що до обов'язковості вступу всіх членів У.Н.О. в м. Чистохові в члени Чистоховської Філії Укр. Червоного Хреста.
2) Біжучі справи.

Слухали	Постановили
1. З приводу неявки доповідчика по першому пункту п. на Мосанза – організатор місцевої організації п. Фролов вніс пропозицію на перший раз постановити п. Мосанзу на вид та його недбайливе відношення до партійних справ і запросити від нього пояснення в цій справі	Фролова увільнити, п. Мосанзу доручити довести до відома п. Мосанза про постанову. Питання поставити на порядку денному перенести на слідуюче засідання організації.

Слідуюче засідання призначити на неділю 13 Березня 1921 р.

Голова засідання Фролов

Члени { І. Бондарчук, Кравченко, Морозовський

З оригіналом згідно

23/II. 21 р. Б. с. Секретар Єдиновський —

8

Копія протоколу
зборів Загальних Зборів Українського Національного Об'єднання
в м. Чейсгорові. 5 березня 1921 року.

Сих присутніх 17 особистими підписами
Ур уно документ (22 особи)

Порядок денний: 1) Інформаційний доклад
про сучасне політичне становище, 2) порівняльний доклад про засади партій народного
державного ладу і У. Н. О. 3) перевибори
ватного комітету партії, 4) вільні сходи.

Головою зборів одноголосно обрано п. Кошарівського, секретарем п. Лосенка.

Ухвалили

Пакт 1-й порядку денного: 1) інформаційний доклад про сучасне становище.

п. Коробовський, доповідач, у обґрунтованій промові інформує збори про міжнародне становище У. Н. О. та про внутрішнє, що в Р. Р., діяльність Кабінету та його сформування.

Постановлено доклад прийняти до відома.

Пакт 2-й порядку денного: 2) порівняльний доклад про засади партій н.-р. ладу і У. Н. О.

п. Чудновський-доповідач, у обширній промові дає огляд засадничих різниць між поняттю н.-р. ладу і У. Н. О., характеризуючи н.-р. як партію пораховану, а тому не стараючуся ні на дні Фонд українського суспільства, Комітет У. Н. О. є подібно

Київського, порушено 80% українського суспільства - довершує вражіння.

п. Гончаревський додає з приводу доклада, що він зробивши, як також бувши старим становищем до різниць між п-ми р. і у. н.о. і підкреслює ще раз засадничі точки розходження між обома партіями.

п. Порфирович підкреслює необхідність старого вступлення до пропорціонального різниць між п.р. і у. н.о., що добре партія дотримує, тому треба в цій справі, коли у. н.о. може приступити вибори на подальшу дорогу.

п. Савицький дивується було вступлення партії п-р. до суспільно політичного Національного Союзу і Державності.

п. Порфирович вказує, що партія п.р. є організацією подібною до "Головного Комітету".

п. Чубинський додає, що деякі партії говорять про Україну етнографічну, партія п.р. про це мовчить.

п. Гончаревський вносить пропозицію прийняти доклад до відома, висловити п. Чубинському подяку і вибрати побажання, а в справі було одноголосно ухвалено відповісти з висловленими вище поглядами в напрямку порозуміння з У.Н.О.

Пропозицію одноголосно прийнято.

Пункт 3-й порядку денного: 1) перевибори міського голови Комітету партії.

т. Трофимовський в порядку інформації доводить до відома, що комітет був обраний тільки для ведення партійної роботи і тому не були проведені перевибори того, який відповідає цьому устрою. Для забезпечення організаційної роботи т. Трофимовський і секретар т. Вовк, а також, щоб дати можливість членам партії провести перевибори відповідно, пропонує перевибори відкласти до наступних загальних зборів, коли буде можливість т. Трофимовському і Вовку бути на зборах і скласти звіт.

т. Чудновський не згоден з тим, що 10-12 березня т. Трофимовський зможе доїхати по абсолютно погано, тому краще б перенести перевибори т-ту на інший строк.

Одноголосно ухвалили пропозицію т. Трофимовського про перенесення перевиборів міського голови на наступні загальні збори.

Пункт 4-й порядку денного: 1) Бібліотечні справи.

т. Богуславський зауважив, що відділ партії вимагає від Ц.Б.Х. по цінним паперам і процентам вимоги ревізору, але будь комісією перевірити посвідчення, що до облігацій запозичення від членів партії Ц.К.О. до цього відділу.

Одноголосно ухвалили пропозицію т. Богуславського

архіматерь.

п. Совенко заявляє непорозумінь з вимушеному рядку дискусії, що поширюють чутки.

п. Худяковський пропонує вдатися комісії. Зробити на себе уваги по питанню якої було дискусії про що заявив п. Совенко.

Пропозиція п. Худяковського прийнята одноголосно і дискусія закривається.

Голова Ради Бонцалавський,
секретар Лисенковський,

Зобов'язаний бути
секретар Ордынець

25/III-1921 р.
м. Кременчуг

„Установні Збори"

копія.

ПРОТОКОЛ Засідання "Установчих Зборів" по утворенню Місцевої Організації "Українського Народнього Обеднання. в м.Ченстохові. 22 січня 1921 року.

Присутніми були: 1/В.КРАСНОПІЛЬСЬКИЙ, 2/О.МОРОЗОВСЬКИЙ, 3/Л.БОНДАРЧУК, 4/І.НЕСХОДОВСЬКИЙ, 5/Л.ФРОЛОВ, 6/Л.ОСМОЛОВСЬКИЙ, 7/К.ВОВК, 8/М.КУРИЛЕНКО, 9/П.ЧУПРУН. Головою Установчих Зборів було обрано п.Л.ФРОЛОВА, Секретарем Установчих Зборів п.Л.БОНДАРЧУКА.

Ухвалено рахувати всіх присутніх дійсними членами Місцевого відділу Українського Народнього Обеднання і відібрати від них підписку по приложеному зразку.

Порядок Денний: І.Вибори Місцевого Організатора, 2/ Вибори 5 членів Місцевої Організації.

СЛУХАЛИ: 1/ Вибори Місцевого Організатора. /Були виставлені кандідатури п.п.Л.ФРОЛОВА і М.КУРИЛЕНКА, п.М.КУРИЛЕНКО свою кандідатуру зняв/.
УХВАЛИЛИ: Місцевим Організатором 6-тю голосами "за" при 2-х утримавшихся голосах, було обрано п.Л.ФРОЛОВА.

2/ Вибори пяти членів Місцевої організації.
Членами місцевої організації по большинству голосів були обрані: п.О.МОРОЗОВСЬКИЙ, п.В.КРАСНОПІЛЬСЬКИЙ, п.К.ВОВК, п.Л.БОНДАРЧУК, п.М.КУРИЛЕНКО.

Голова Л.ФРОЛОВ.

Секретар Л.БОНДАРЧУК.

Члени: /5 підписів/.

З оригіналом Згідно: Секретар Комітету Ченстохівської Місцевої Організації Українського Народнього Обеднання: [illegible]

г.1.

копія.

Протокол ч.І.засідання Місцевого Комітету Ченстохівської Організації Українського Народнього Обеднання 23 січня 1921 року. Головував Місцевий Організатор п.Л.ФРОЛОВ при Секретарі п.К.ВОВКУ. На засіданню були присутніми члени Місцевого Комітету: О.МОРОЗОВСЬКИЙ, М.КУРИЛЕНКО, В.КРАСНОПІЛЬСЬКИЙ та Л.БОНДАРЧУК. Порядок денний: 1/Вибори заступника Місцевого Організатора, Секретаря Місцевого Комітету та Скарбника. 2/Тактіка Ченстохівської Організації. 3/Членськи вкладки. 4/ Статут Українського Народнього Обеднання. 5/Біжучі справи.
СЛУХАЛИ: І.Питання про вибори заступника Місцевого Організатора, Секретаря Місцевого Комітету та Скарбника.
УХВАЛИЛИ: Одноголосно обрати: на заступника Місцевого організатора п. Олексу МОРОЗОВСЬКОГО на Секретаря Місцевого Комітету п.Костя ВОВКА та на Скарбника п.Левка БОНДАРЧУКА.
СЛУХАЛИ: 2/ Питання про тактіку Ченстоховської Організації: а/оголошення про розпочаття праці Ченстоховської Організації Українського Народнього Обеднання, б/прийом нових членів до Ченстоховської Організації Українського Народнього Обеднання, в/ засідання Місцевого Комітету Ченстохівської Організації Українського Народнього Обеднання, г/звязок з місцевою Організацією Українського Народнього Обеднання в м.Тарнові.
УХВАЛИЛИ: а/Особливих оголошень ні в часописях ні через плякати не робити а в помешканню Бюра Біженців /Ясногурська 34-а/ вивісити оголошення про години прийому Секретарем Місцевого Комітету Ченстохівської Організації Українського Народнього Обеднання з зазначенням що в ці ж години у Секретаря можно одержувати різнього роду довідки, інформації що до Українського Народнього Обеднання та що у нього ж можно набути статут Обеднання. Години прийому Секретарем встановити від 11 до 12 по вівторках та суботах., б/установити такий порядок прийому нових членів до Ченстохівської Організації Українського Народнього Обеднання: кожен, бажаючий вступити в члени Обеднання подає про те писану заяву, встановленого взірця /взірець картки до цього додається/ підписану не менш як двома дійсними членами Українського Народнього Обеднання. Ця заява вноситься на розгляд Місцевого Комітету Ченстохівської" Організації котрий всебічно обговоривши кандідатуру в члени Обеднання приймае чи від-

590

П І Д П И С К А

Ми, нижчепідписані, стоючи на ґрунті статуту Українського Народнього Обєднання, приймаємо на себе зобовязання підлягати рішенням та розпорядженням Керуючих Органів Українського Народнього Обєднання і допомогати всіми можливими засобами в здійсненню планів і завдань, а також не бути членами инших політичних партій: Л.ФРОЛОВ, М.КУРИЛЕНКО, О.МОГОЗОВСЬКИЙ, К.ВОВК, І.НЕСХОДОВСЬКИЙ, В.КРАСНОПІЛЬСЬКИЙ, Л.БОНДАРЧУК, П.ЧУПРУН.
22 січня року 1921. м.Ченстохова.

З оригіналом згідно: Секретар Місцевого Комітету
Ченстохівської Організації Українського Народнього
Обєднання:

мовляє її в цьому. Коли хто небудь з членів Місцевого Комітету має мотиви проти приняття обговорюємого кандідата в члени Обєднання то він має це подати Комітетові в писаній формі., в/засідання Місцевого Комітету Ченстохівської Організації Українського Народнього Обєднання провадити двічи на тиждень, а саме: по четверках та неділях о 3-ій годині по полудню, при чім бажано булоб щоб порядок денний складався завчасу через подачу п.Секретареві членами Комітету тих питанень які їм бажано порушити на найближчому засіданню., г/доручити п.Місцевому Організатору Ченстохівської Організації Українського Народнього Обєднання п.Л.ФРОЛОВУ знестися в цій справі з п.Е.АРХИПЕНКОМ в Тарнові.
3. СЛУХАЛИ: Членськи вкладки. УХВАЛИЛИ: До з'ясування п.Л.ФРОЛОВИМ цього питання у п. Е.АРХИПЕНКА про встановлення в Тарнівській Місцевій Організації розміру членських вкладок обложити членів Місцевої Організації Українського Народнього Обєднання в м.Ченстохові тимчасовим внеском в 10 марок польських, які гроші і вносити п.Скарбникові Комітету Л.БОНДАРЧУКУ.
4. СЛУХАЛИ: Про статути Українського Народнього Обєднання. УХВАЛИЛИ: Здати всі маючиїся на руках у членів Українського Народнього Обєднання статути - Скарбникові Місцевого Комітету п.Л.БОНДАРЧУКУ і надалі особа бажаюча одержати статут має заплатити за нього 25 марок.
5. СЛУХАЛИ: а/заяву п.М.КУРИЛЕНКА про намічення програму слідуючого засідання Комітету., б/Заяву п.М.КУРИЛЕНКА про прочитання на близчих Загальних Зборах докладу про напрям Українського Народнього Обєднання, аби спопулярізувати його серед членів Українського Народнього Обєднання. УХВАЛИЛИ: а/На слідуючому засіданню Місцевого Комітету Ченстохівської Організації Українського Народнього Обєднання котре має відбутися у четвер 27 січня ц/р. поставити на порядок денний обговорення кожного пакту статуту Українського Народнього Обєднання для кращого ознайомлення з ним членів Місцевого Комітету., б/Прінціпово приняти цю заяву до відома, але зачекати з цим до побільшення кількости членів Ченстохівської Організації Українського Народнього Обєднання. На цьому засіданні кінчається. Слідуюче засідання призначено на четвер 27 січня о годині 3-ій по полудні.
Голова засідання: Місцевий організатор ченстохівської організації Українського народнього обеднання Л.ФРОЛОВ. члени/4 підписи/ секретар К.ВОВК. З оригіналом згідно: секретар

ч.2

копія.

ПРОТОКОЛ ч.2. засідання місцевого Комітету Ченстохівської Організації Українського Народнього Обеднання 6-го лютого 1921 року. Головував Заступник Місцевого Організатора п.О.МОРОЗОВСЬКИЙ при Секретарі п.К.ВОВКУ.На засіданню були присутніми члени Місцевого Комітету Ченстохівської Організації:п.п.КУРИЛЕНКО М.,КРАСНОПІЛЬСЬКИЙ В.;БОНДАРЧУК Л.,а також член Українського Народнього Обеднання НЕСХОДОВСЬКИЙ І.
ПОРЯДОК ДЕННИЙ: 1/Інформації п.КУРИЛЕНКА М.,про Раду Республіки,2/Розгляд заяв п.п.МОСЕНДЗА Л.,ЧУДНІВСЬКОГО В.,та БОГУСЛАВСЬКОГО Э.,бажаючих вступити в члени Українського Народнього Обеднання. 3/Організованість виступів членів Українського Народнього Обеднання на зборах ріжних організацій. 4/Лідер Ченстохівської Організації Українського Народнього Обеднання. 5/Емблема Ченстохівської Організації Українського Народнього Обеднання та видача членських карток. 6/Відношення Ченстохівської Організації Українського Народнього Обеднання до І-го засідання Ради Республіки в Тарнові.
СЛУХАЛИ: 1/ Інформації п.КУРИЛЕНКА М.,про Раду Республіки.УХВАЛИЛИ: Прийняти до відома.
СЛУХАЛИ: 2/ Розгляд заяв п.п.МОСЕНДЗА Л.,ЧУДНІВСЬКОГО В.,та БОГУСЛАВСЬКОГО Э.,бажаючих вступити в члени Українського Народнього Обеднання. УХВАЛИЛИ: По всебічнім обговоренню кандідатур п.п.МОСЕНДЗА Л.,ЧУДНІВСЬКОГО В.,та БОГУСЛАВСЬКОГО Э.,одноголосно ухвалили зарахувати їх в члени Українського Народнього Обеднання з 6-го лютого 1921 року.
СЛУХАЛИ: 3/ Організованість виступів членів Українського Народнього Обеднання на зборах ріжних організацій. УХВАЛИЛИ: Винести побажання,аби всі члени Ченстохівської Організації Українського Народнього Обеднання цікавились громадським життям,відвідували всі збори громадських організацій та приймали в них активну участь .Як за обовязкове приняти надалі,що по повідомленню Комітету Ченстохівської Організації Українського Народнього Обеднання кожен з членів Українського Народнього Обеднання повинен в порядку партійної дісципліни зявитись на засідання тої організації про яку буде зазначено в повідомленню Комітету,а вважаючи на те/,що не всі члени Українського Народнього Обеднання е членами инших організацій,накласти обовязок на кожного члена Українського Народнього Обеднання вписатись поки що в такі організації:Філію Червоного Хреста при Дієвій Армії та Ченстохівську Філію Червоного Хреста.Про цю постанову повідомити всіх членів Українського Народнього Обеднання на письмі.
СЛУХАЛИ: 4/ Про лідера Ченстохівської Організації Українського Народнього Обеднання: УХВАЛИЛИ: Аби при виступах членів Українського Народнього Обеднання на засіданнях инших організацій почувалася організованість,а також для переведення бажань Комітету Ченстохівської Організації Українського Народнього Обеднання в инших організаціях обрати Лідера Ченстохівської Організації Українського Народнього Обеднання .На лідера Ченстохівської Організації Українського Народнього Обеднання одноголосно обрано п. М О Р О З О В С Ь К О Г О О.
СЛУХАЛИ: 5/Про емблему Ченстохівської Організації Українського Народнього Обеднання та про видачу членських карток. УХВАЛИЛИ:Відкласти обговорення цих питань до повернення м.Місцевого Організатора Ч.О.У.Н.О.
СЛУХАЛИ: 6/ Відношення Ченстохівської Організації Українського Народнього Обеднання до І-го засідання Ради Республіки в Тарнові.
На цьому засідання кінчається.Слідуюче засідання призначається на 10 лютого 1921 року.

Голова Засідання Місцевого Комітету Ченстохівської Організації Українського Народнього Обеднання: О.МОРОЗОВСЬКИЙ.
ЧЛЕНИ:/3 підписи/ Секретар: К.ВОВК.

З оригіналом згідно: Секретар Місцевого Комітету Ченстохівської Організації Українського Народнього Обеднання:

ч.3

копія.

ПРОТОКОЛ ч.3. засідання Місцевого Комітету Ченстохівської Організації Українського Народнього Обеднання 13 лютого 1921 року. Головував Місцевий організатор п.Л.ФРОЛОВ при секретарі п.ВОВКУ.На засіданню були присутніми члени Місцевого Комітету Ченстохівської Організації:МОРОЗОВСЬКИЙ О., КРАСНОПІЛЬСЬКИЙ М. та БОНДАРЧУК Л.
ПОРЯДОК ДЕННИЙ: 1/Інформації п.Місцевого Організатора про політичну ситуацію та про життя Тарнівської Організації Українського Народнього Обеднання. 2/ Розгляд заяв п.п.НЕРНЯВСЬКОГО М.,МАЦИЙЧУКА-ТАМАРИНА А.,КОМАРНИЦЬКОГО Ф.,ПОТИЙЧУКА К.,ЛІТИНСЬКОГО М.,ГРАБОВСЬКОГО М. та КРАМАРЕНКА І.,бажаючих вступити в члени Українського Народнього Обеднання. 3/ Утворення Центрального Організаційного Комітету Українського Народнього Обеднання.

4/Емблема Ченстохівської Організації Українського Народнього Обєднання. та видача членських карток. 5/Відношення Ченстохівської Організації Українського Народнього Обєднання до І-го засідання Ради Республіки в Тарнові 6/Членськи внески членів Українського Народнього Обєднання. 7/Легалізація наново утворюемих Місцевих Організацій Українського Народнього Обєднання.

СЛУХАЛИ: І/Інформації п.Місцевого Організатора про політичну ситуацію, та про життя Тарнівської Місцевої Організації Українського Народнього Обєднання. УХВАЛИЛИ: Приняти до відома.

СЛУХАЛИ:2/Розгляд заяв п.п.ЧЕРНЯВСЬКОГО М.,МАЦІЙЧУКА-ТАМАРИНА А.,КОМАРНИЦЬКОГО Ф.,ПОТИЧУКА К.,ЛІТИНСЬКОГО М.,ГРАБОВСЬКОГО М.,та КРАМАРЕНКА І., бажаючих вступити в члени Українського Народнього Обєднання. УХВАЛИЛИ: По всебічнім обговоренню кандідатур п.п. ЧЕРНЯВСЬКОГО М.,МАЦІЙЧУКА-ТАМАРИНА А.,КОМАРНИЦЬКОГО Ф.,ПОТИЧУКА К.,ЛІТИНСЬКОГО М.,ГРАБОВСЬКОГО М., та КРАМАРЕНКА І.,одноголосно ухвалено зарахувати їх в члени Українського Народнього Обєднання з 13 лютого 1921 року.

СЛУХАЛИ: 3/ Утворення Центрального Організаційного Комітету Українського Народнього Обєднання . УХВАЛИЛИ: В звязку з істнуванням в сучасний момент двох організацій Українського Народнього Обєднання в Ченстохові і Тарнові,а також можливости заснування Місцевих організацій Українського Народнього Обєднання ще в инших місцях,утворити,як осередок,Центральний Організаційний Комітет Українського Народнього Обєднання,котрий,маючи своїм місцем перебування м.Тарнів,як центр громадсько-політичного життя,надалі буде керувати життям окремих Місцевих Організацій Українського Народнього Обєднання,а також,в разі потреби,буде зноситись від усього Українського Народнього Обєднання з ріжними як політичними так і громадськими організаціями.Центральний Організаційний Комітет Українського Народнього Обєднання утворити в складі 5 осіб:2 від Ченстохівської,а 2 від Тарнівської Місцевих Організацій Українського Народнього Обєднання і надати право цім 4 особам кооптувати в свій склад ще одну особу,з числа зареґістрованих членів Українського Народнього Обєднання .Членів Центрального Організаційного Комітету обрати на Загальних Зборах членів Ченстохівської Місцевої Організації в кількости 2-х осіб.Загальні Збори скликати на вівторок 15-го лютого о 4 годині по обіді.

СЛУХАЛИ:4/Емблема Ченстохівської Організації Українського Народнього Обєднання та видача членських карток. УХВАЛИЛИ: Передати на розгляд Центрального Організаційного Комітету Українського Народнього Обєднання.

СЛУХАЛИ:5/ Відношення Ченстохівської Організації Українського Народнього Обєднання до І-го засідання Ради Республіки в Тарнові. УХВАЛИЛИ: Передати цю справу Центральному Організаційному Комітетові Українського Народнього Обєднання аби ним було винесено постанову про відношення усього Українського Народнього Обєднання до І-го засідання Ради Республіки в Тарнові.

СЛУХАЛИ: 6/ Членськи внески членів Українського Народнього Обєднання. УХВАЛИЛИ: В звязку з встановленням Тарнівською Місцевою Організацією Укр Українського Народнього Обєднання членського внеску в розмірі 50 марок польських що місяця,встановити цей розмір членських внесків і для членів Ченстохівської Місцевої Організації Українського Народнього Обєднання і доручити Скарбникові Комітету п.БОНДАРЧУКОВІ зібрати ці внески з кожного члена з дня його вступу до Обєднання.

СЛУХАЛИ: 7/ Легалізація наново утворюваемих Місцевих Організацій Українського Народнього Обєднання. УХВАЛИЛИ: До розпочаття праці Центрального Організаційного Комітету Українського Народнього Обєднання всі наново-утворюємі Місцеві Організації Українського Народнього Обєднання мусять легалізуватися Ченстохівською та Тарнівською Місцевими Організаціями Українського Народнього Обєднання.

На цьому засідання кінчається. Слідуюче засідання призначається на 15 лютого 1921 року.

Голова засідання:Місцевий Організатор Ченстохівської Організації Українського Народнього Обєднання Л.ФРОЛОВ.

ЧЛЕНИ: /3 підписи/ Секретар: К.ВОВК.

З оригіналом згідно: Секретар Місцевого Комітету Ченстохівської Організації Українського Народнього Обєднання:

ч.4. копія. У

ПРОТОКОЛ ч.4 засідання Місцевого Комітету Чемстохівської Організації Українського Народнього Обединання І5-го лютого І92І року. Головував Місцевий Організатор п.ФРОЛОВ Л. при Секретарі п.ВОВКУ К. На засіданню були присутніми: члени Місцевого Комітету Чемстохівської Організації МОРОЗОВСЬКИЙ О., БОНДАРЧУК Л. та КРАСНОПІЛЬСЬКИЙ В.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ: І/ Наміченння денного порядку Загальних Зборів членів Українського Народнього Обединання в м.Чемстохові, що мають відбутися І5 лютого о 4 годині по полудні. 2/ Розгляд заяви п.ГРИЦАКА М., бажаючого вступити в члени Українського Народнього Обединання. 3, Обрання представників від Чемстохівської Організації Українського Народнього Обединання до Центрального Організаційного Комітету Українського Народнього Обединання. 4/ Членськи картки членів Місцевої Чемстохівської Організації Українського Народнього Обединання. 5/ Ревізійна Комісія Чемстохівської Місцевої Організації Українського Народнього Обединання.

СЛУХАЛИ: І. Наміченння денного порядку Загальних Зборів членів Українського Народнього Обединання в м.Чемстохові, що мають відбутися І5-го лютого о 4 годині по полудні. УХВАЛИЛИ: Порядок денний Загальних Зборів членів Українського Народнього Обединання, що мають відбутися І5-го лютого о 4 годині по полудні, мае буги такий: І/ Інформації п.Місцевого Організатора Чемстохівської Місцевої Організації Українського Народнього Обединання про утворення як самого Обединання так і Чемстохівської Організації. 2/ Вибори представників до Центрального Організаційного Комітету Українського Народнього Обединання від Чемстохівської Його Організації 3/ В разі виборів членів Організаційного Комітету зі складу Місцевого Комітету Чемстохівської Організації - довибори таких зі складу членів Українського Народнього Обединання в м.Чемстохові. 4/ Вибори Ревізійної Комісії Чемстохівської Місцевої Організації Українського Народнього Обединання 5/ Біжучі справи.

СЛУХАЛИ: 2. Розгляд заяви п.Грицака М., бажаючого вступити в члени Українського Народнього Обединання. УХВАЛИЛИ: По всебічнім обговоренню кандідатури п.Грицака М., одноголосно ухвалено зарахувати його в члени Українського Народнього Обединання.

СЛУХАЛИ: 3. Обрання представників від Чемстохівської Організації Українського Народнього Обединання до Центрального Організаційного Комітету Українського Народнього Обединання. УХВАЛИЛИ: Виставити на Загальних Зборах членів Українського Народнього Обединання в м.Чемстохові кандідатури в члени Центрального Організаційного Комітету Українського Народнього Обединання, від Місцевої Чемстохівської Організації Українського Народнього Обединання таких панів: КУРИЛЕНКА М. та КРАСНОПІЛЬСЬКОГО В. В разі коли ці пани Загальними Зборами будуть обрані представниками до Центрального Організаційного Комітету, запропонувати Загальним Зборам добрати 2-х членів Місцевого Комітету Чемстохівської Організації Українського Народнього Обединання.

СЛУХАЛИ: 4. Членськи картки членів Чемстохівської Організації Українського Народнього Обединання. УХВАЛИЛИ: До встановлення Центральним Організаційним Комітетом зразків членських карток для всіх взагалі членів Українського Народнього Обединання, тимчасово надати силу членських карток тим роспискам в приймі членських внесків котрі видае п.Скарбник Місцевого Комітету Чемстохівської Організації Українського Народнього Обединання. Для наданняж ім більшої сили вони мають бути за підписами: п.Місцевого Організатора та Скарбника Комітету.

СЛУХАЛИ: 5. Ревізійна Комісія Місцевої Чемстохівської Організації Українського Народнього Обединання. УХВАЛИЛИ: В звязку зі збільшенням членів Українського Народнього Обединання в м.Чемстохові, а також і зі збільшенням грошей в касі Місцевого Комітету Чемстохівської Організації Українського Народнього Обединання, запропонувати Загальним Зборам обрати Ревізійну Комісію Чемстохівської Місцевої Організації Українського Народнього Обединання. На цьому засідання кінчається. Слідуюче засідання призначається на 20 лютого І92І року. Голова Засідання Місцевий Організатор Чемстохівської Місцевої Організації Українського Народнього Обединання Л.ФРОЛОВ. Члени /3 підписи/ Секретар К.ВОВК. З оригіналом Згідно: Секретар Місцевого Комітету Чемстохівської Організації Українського Народнього Обединання:

ч.5 копія.

ПРОТОКОЛ ч.5 засідання Місцевого Комітету Чемстохівської Організації Українського Народнього Обединання 20-го лютого І92І року. Головував Місцевий Організатор п.ФРОЛОВ, при секретарі п.ВОВКУ к. На засіданню були присутніми члени Місцевого Комітету Чемстохівської Організації: КУРИЛЕНКО КРАМАРЕНКО І., КРАСНОПІЛЬСЬКИЙ В., ЧУДНОВСЬКИЙ В. та БОНДАРЧУК Л.,

Порядок денний: І/ Розгляд заяв п.п.ЛЕСЬКІВА І., САВОЙКО Р. ТА ГОРНИЦЬКОГО З., бажаючих вступити в члени Українського Народнього Обединання.

2/ Обовязкове з'явлення членів Українського Народнього Обединання на всі збори по повідомленню Місцевого Комітету Ченстохівської Організації Українського Народнього Обединання. 3/ Надсилка статутів Обединання до м. Тарніва. 4/ Збір відомостів з закордонного життя,цікавих для Українського Народнього Обединання. 5/ Можливість заснування Місцевої Організації Українського Народнього Обединання в м.Каліші. 6/ Майбутні загальні збори членів Філії Червоного Хреста при діевій Армії. 7/Біжучі справи.

СЛУХАЛИ:1/. Розгляд заяв п.п.ЛЕСЬКІВА І.,САВОЙКО Р. та ГОРНИЦЬКОГО З., бажаючих вступити в члени Українського Народнього Обединання. УХВАЛИЛИ: По всебічнім обговоренню кандідатур п.п.ЛЕСЬКІВА І.,САВОЙКА Р.,та ГОРНИЦЬКОГО З.,одноголосно ухвалили зарахувати їх в члени Українського Народнього Обединання з 20-го лютого 1921 року.

СЛУХАЛИ: 2/. Обовязкове з'явлення членів Українського Народнього Обединання на всі збори по повідомленню місцевого Комітету Ченстохівської Організації Українського Народнього Обединання. УХВАЛИЛИ: всі члени Українського Народнього Обединання в м.Ченстохові повинні з'являтись на всі збори по повідомленню місцевого Комітету Ченстохівської Організації Українського Народнього Обединання .В разі неможливости з'явлення на ті чи инші збори кожен член Українського Народнього Обединання повинен подати про це умотивовану заяву на руки п.Секретареві Місцевого Комітету ,постанова ця також відноситься і до членів Місцевого Комітету котрі в разі неможливости прибути на збори Комітету мають подати на руки п.Секретареві умотивовану заяву про причини свого небуття на зборах Комітету.

СЛУХАЛИ: 3/. Надсилка статутів Обединання до м.Тарніва. УХВАЛИЛИ: В звязку з проханням Тарнівської Місцевої Організації про надсилку їй статутів Обединання - надіслати їй СТО примірників статутів.

СЛУХАЛИ: 4/. Збір відомостів з закордонного життя цікавих для Українського Народнього Обединання. УХВАЛИЛИ: Просити всіх членів Українського Народнього Обединання в м.Ченстохові всі цікаві матеріяли по питаннях:соціяльних,економічних,земельних,національних і.т.и.,з закордонного життя,що будуть діставатись до їх рук,з часописів і инших джерел, здавати на руки п.Секретареві Місцевого Комітету,котрий і буде надсилати їх до Центрального Організаційного Комітету Обединання. Крім того маючи на увазі як найширше розвити діяльність архіву Обединання,просити також членів Обединання.всі часописі,що будуть діставатись до їх рук, також для цієї ж мети передавати п.Секретареві Місцевого Комітету.

СЛУХАЛИ: 5/. Можливість заснування Місцевої Організації Українського Народнього Обединання в м. Каліші. УХВАЛИЛИ: Заслухавши інформації п. ЧУДНІВСЬКОГО що до цієї справи,ухвалили просити п.ЧУДНОВСЬКОГО вжити всіх засобів до заснування в м.Каліші Організації Українського Народнього Обединання.

СЛУХАЛИ: 6/. Майбутні Загальні Збори членів Філії Червоного Хреста при діевій Армії. УХВАЛИЛИ: В звязку з майбутніми Загальними Зборами членів Філії Червоного Хреста при Діевій Армії для обрання Управи цієї Філії аби не допустити небажаних обединанню впливів політичних партій ма військо ухвалили:аби всі члени Українського Народнього Обединання в Ченстохові,з'явилися на ці Збори і провадили голосування кандідатів наміченних Місцевим Комітетом,а саме: На Голову Управи п.ЧУДНОВСЬКОГО а на Членів Управи - КРАМАРЕНКА,ЧУПРУНА та ОСМОЛОВСЬКОГО. На кандідатів в члени Управи - ВОВКА к. та ЛІТИНСЬКОГО.

СЛУХАЛИ: 7/. Біжучі справи. УХВАЛИЛИ: Намітити порядок денний слідуючого засідання Місцевого Комітету,а саме:1/.Наміченння кандідатів на делегатів на зізд Червонохрестних Організацій, 2/ Наміченння кандідатів на представників до Головної Управи Червоного Хреста,3/ Зміна Коменданта Бюра Біженців в м.Ченстохові. На цьому засідання кінчається. Слідуюче засідання призначається на 24 лютого 1921 року. Голова засідання: Місцевий Організатор Ченстохівської Місцевої Організації У Українського Народнього Обединання Фролов Л. Члени:/5 підписів/. Секретар ВОВК к. З'оригіналом згідно: Секретар Місцевого Комітету Ченстохівської Організації Українського Народнього Обединання:

копія.

ПРОТОКОЛ ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРІВ ЧЕНСТОХІВСЬКОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНЬОГО ОБЕДНАННЯ 15-го лютого 1921 р. м.Ченстохова. Спис присутніх з їх власноручними підписами до цього дожається. ПОРЯДОК ДЕННИЙ: 1. Інформації про утворення Ченстохівської Організації У.Н.О. 2/ Вибори представників др Центрального Організаційного Комітету У.Н.О. 3/ Вибори Ревізійної Комісії Ченстохівської Організації У.Н.О. 4/ В 4/ Біжучі справи. Головою Зборів відкритим голосованням одноголосно обрано п.ЧУДНОВСЬКОГО, секретарем п.МОСЕНДЗА.

СЛУХАЛИ: Пункт 1-й порядку денного:Інформації про утворення Ченст

хівської Організації У.Н.О. Ухвалили: п.ФРОЛОВ коротко рисує утворення У.Н.О. взагалі,а з особистости Ченстохівської Організації додаючи інформації про перебіг минулого життя організації й звертаючи увагу на необхідність Центрального Організаційного Комітету котрий би по його думці складався з 2-х членів від Тарнівської Організації У.Н.О.,2-х від Ченстохівської й одного кооптованого ціми 4 обраними. п.МОРОЗОВСЬКИЙ,беручи слово в порядку інформацій,вітає перші Загальні Збори Організації та підкреслює з задовольненням,що У.Н.О. як партія починає притягувати до себе не деморалізований громадський елемент,й що інші політичні організації починають цікавитися партією У.Н.О. Далі п.МОРОЗОВСЬКИЙ зазначає,що партія в земельному питанню стоїть як найближче до його розв'язання,кладучи у основу своєї програми дрібну власність й інформує,що Трудова Партія Галичини цілком поділяє думки партії У.Н.О. й можливо,що зіллеться з нею,коли ця остання поширить свою працю. п.МОРОЗОВСЬКИЙ гадає,що партія У.Н.О.повинна перейти до широкої політичної праці,котру координувати і направляти повинен Ц.О.К. й інформує,що була тенденція в Урядових колах дати в Раді Республіки місце для одного члена партії У.Н.О.,а Віденська Національна Українська Рада сповіщає,що в ній відведено одне місце для партії У.Н.О..Далі Загальні Збори інформуеться,що Комітетом Місцевої Організації кількість членів Ц.О.К. визначається в 5 осіб,як зазначив у своїй промові п.ФРОЛОВ,а не 4,як це пропонує Комітет Тарнівської Організації,яка кількість буде не зручною по чотности голосів. п.ЧУДНОВСЬКИЙ пропонує Загальним Зборам висловитися ширше,що до інформаційного пакту порядку денного,навіть по питаннях котрі може стисло і не витікають із цього пакту. Позаяк ніхто не бере слова,то п.Чудновський зазначає,що по тактичним причинам партії У.Н.О. неможливо зараз виступити на політичну арену й задає питання Комітету Організації як належить розуміти зазначення п.МОРОЗОВСЬКОГО,що партія У.Н.О.повинна перейти до політичної праці й якого роду буде ця праця. п.ФРОЛОВ дає інформації,що ця політична праця повинна мати організаційно-інформаційний характер,інформуючи Уряд і закордонні кола та так чи инакше ставлячись до політичних подій,а все це через Керуючий свій орган Ц.О.К. п.МОРОЗОВСЬКИЙ зазначає,що координування сил партії повинно йти в напрямку виконання загально-партійних директів,аби партія У.Н.О. могла провадити працю не тільки юридично,але й фактично,що може здійснитися тільки через Ц.О.К. п.ЧУДНОВСЬКИЙ зазначає,також насущну необхідність обединюючого Центрального Органу,але ставить запитання,чи представників до него Місцева Організація пішле;давши їм " " " чи виробить для них належні директиви й пропонує обговорити це питання зараз,бо Ц.О.К. ще не існує,а цілий ряд тактичних питань ще не вирішений. п.МОРОЗОВСЬКИЙ до промови п.ЧУДНОВСКОГО додає,що хоч партії У.Н.О. й варто було би приняти участь в державній праці,бо всі инші партії перебігом часу залишилися через свою авантурність без підтримки широких кол громадянства,але щоб уникнути так званної "Чехарди за владу",в котрій всі ці партії показали себе далеко не з гарного боку,Організаційний Комітет партії У.Н.О. поки відкидає участь в державній праці,аби й цій партії не була закинута робота влади,а тому до повороту на рідній терен партія У.Н.О. не приймає жадної участи в політичнім житті.Але існування партії зараз є неможливим без впливів котрі партія може робити на осередки українського промадсько-політичного життя. [redacted] в Тарнові,Відні й Берліні. п.МОРОЗОВСЬКИЙ закінчує промову пропозіцією віднестися поважно до поставленої ділеми що до участи в політичній праці. п.ЧУДНОВСЬКИЙ,висловлюючи особисті думки по цему питанню,підкреслює,що партія ще з браку сил,звязків з рідним тереном і орієнтації,утримується від участи в політичній праці,особливо Тарнівського напрямку й звязуватися з політикою Уряду в Тарнові буде тільки дискредітацією партії У.Н.О.,а програмні думки партії варто перенести на терен України й шукати підтримки там,а допоки провадити працю організаційну. п.ФРОЛОВ теж підкреслює,що нам потрібний звязок з Україною,погоджується з думками,висловленними п ЧУДНОВСЬКИМ,що до ухилення поки що від широкої політичної праці й бачить необхідність для налагодження звязків,звязатися з закордонними українськими колами,а коли офіційно від Уряду звернуться до окремих членів партії- не утримувати їх від участи в праці Уряду. Далі п.ФРОЛОВ зазначає необхідність мати свій орган печатного слова. п.ЧУДНОВСЬКИЙ звертає увагу Зборів на важність розрішення поставленого п.ФРОЛОВИМ питання про участь окремих членів партії в Державно-Політичній праці. п.БОГУСЛАВСЬКИЙ зазначає,що промовці цілком слушно констатують неможливість приняття партією участи в політичній праці за браком інформацій,звязків з закордоном,Трудовою Партією Галичини і.т.и. але гадає,що вносити які будь директиви нашім представникам є зараз неможливо з браку партійної практики.Що ж до думки про приняття яким будь членом У.Н.О. відповідальної урядової посади чи персонально,чи від партії,то ліпше утриматися зовсім від цего.Відносно партійного органу-брак матеріяльних засобів стоїть на перешкоді видання газети,але п.БОГУСЛАВСЬКИЙ

СЛАВСЬКИЙ рахує необхідним вжити заходів аби маючий виходити в Ченстохові часопис підбити партійному впливові. Далі п.БОГУСЛАВСЬКИЙ інформує, що в цім напрямку ім зроблені вже де які кроки, що прохання до польської влади про дозвіл на видачу газети підписував і він, являючись чл. як ім. ініціатором підприємства, але потому потрібна партійна підтримка. п.КРАСНОПІЛЬСЬКИЙ конкретизуючи промови згаданих вище членів, пропонує до приняття слідуюче побажання: "Загальні Збори, як побажання Ц.О.К. висловлюють: 1/. Налагодження звязку з тереном України, й переведення можливої акції по організації У.Н.О. 2/. Навязання зносин з закордонними дрібно-буржуазними елементами /Німеччина, Австрія/. 3/. Організація преси як закордонної так і внутрішньої, 4/. Винайдення коштів для розвитку роботи партії, 5/. Для історії партії та кристалізації Ц.О.К. виносить певні рішення, постанови та виявляє відношення до політично-державних моментів українського життя". Вищезазначені пункти після оголошення їх приймаються одноголосно при відкритім голосуванні підняттям рук. п.ЧУДНОВСЬКИЙ просить висловитися по 2 пунктам: 1/використання місцевої газети для цілей партії У.Н.О., 2/Надсилка представника до Віденської Національної Ради й висовує пропозіцію віддати перший пункт на обміркування Організаційного Комітету. п.МОРОЗОВСЬКИЙ, з приводу пропозиції п.ЧУДНІВСЬКОГО додає, що бажано, аби до редакційної колегії, газети війшли представники У.Н.О., бо офіційного органу партія поки що мати не може. п.БОГУСЛАВСЬКИЙ зазначає, що тому то він і дав свою підпис до прохання про відкриття газети, аби вона не стала органом поодиноких осіб, підписавших прохання, як напр., п.СТРІЖЕВСЬКОГО. п.МОРОЗОВСЬКИЙ натякає, що п.БОГУСЛАВСЬКОМУ не варто було брати участи там, де працюють такі особи як напр. с-р. СТРІЖЕВСЬКИЙ. п.ОСМОЛОВСЬКИЙ вставляє, що п.СТРІЖЕВСЬКИЙ е позитивною людиною, не зважаючи на свое есерство. п.ЧУДНІВСЬКИЙ резюмує відхилення від предмету обрад й знову ставить свою пропозіцію на голосування. Відкритим голосованням підняттям рук пропозіція одноголосно приймається. п.КОМАРНИЦЬКИЙ висловлюється що варто утриматися поки що від надсилки представника до Віденської Національної Ради за браком інформацій про орієнтацію Ради. п.БОГУСЛАВСЬКИЙ гадає, що загальні збори можуть рекомендувати Ц.О.К. особу до Віденської Національної Ради, де 1/75 загального. скл. складу Ради, яку би мав представник У.Н.О. не відбилася б на ході політичних подій, але за те інформації партія про Віденську Національну Раду малаб вичерпуючі. п.ФРОЛОВ, згоджуючись з п.БОГУСЛАВСЬКИМ що кандідатів до Національної Ради не треба називати, а передати всю справу на обміркування Ц.О.К. п.БОГУСЛАВСЬКИЙ підкреслює, що рекомендація кандідатів Ц.О.К.-ту., потрібна. п.ЧУДНОВСЬКИЙ вставляє, що представник до В.Нац.Ради необхідний. п.КРАСНОПІЛЬСЬКИЙ гадає, що намічення кандідатів було б не шкодливим. п.п.ЧУДНОВСЬКИЙ й ФРОЛОВ знову підкреслюють перед зборами необхідність представника У.Н.О. у Віденській Нац. Раді. п.МОРОЗОВСЬКИЙ вносить поправку, що представник партії в Націон. Раді не е офіційним, бо сама Нац.Рада е концепція півофіційна, котра виникла тільки для захисту української Національної ідеї. п.КОМАРНИЦЬКИЙ здіймає свою пропозіцію про непосилку представника до Національної Ради. п.ЧУДНОВСЬКИЙ ставить на голосування свою резолюцію: "Загальні Збори Ченстохівської Організації У.Н.О. висловлюють побажання, аби Ц.О.К. був надісланий представник до Української Національної Ради у Відні, для приняття широкої участи в праці Ради й інформації партії про перебіг роботи Ради, та політичні концепції". Відкритим голосованням підняттям рук резолюція одноголосно приймається. Пакт. 2-й. порядку денного: "Вибори представників до Центрального Організаційного Комітету У.Н.О." У члени Ц.О.К. від Ченстохівської організації У.Н.О. п.ФРОЛОВ виставляе кандідатури п.п.КРАСНОПІЛЬСЬКОГО й КУРИЛЕНКО. п.МОРОЗОВСЬКИЙ до цього додае, що пропоновані п.ФРОЛОВИМ кандідати були б найвідповіднійші, бо п.КУРИЛЕНКО - член ініціятивного гуртка У.Н.О., а п.КРАСНОПІЛЬСЬКИЙ -секретар, й обидва багато вклали праці в діло партії. п.КОМАРНИЦЬКИЙ підтримуе кандідатури п.п.КУРИЛЕНКО й КРАСНОПІЛЬСЬКОГО, вважаючи їх дуже бажаними членами Ц.О.К. п.КРАМАРЕНКО запитуе, чи повернеться зі своеї поїздки п.КУРИЛЕНКО, не присутній на зборах. п.МОРОЗОВСЬКИЙ інформуе, що п.КУРИЛЕНКО повернеться, але сумніваеться що до його згоди на обрання. п.ФРОЛОВ зазначае, що там де партія ставить ясно свої накази там не може бути й розмови про відмовлення від них. п.КОМАРНИЦЬКИЙ пропонуе приступити до голосования. Одноголосно приймаеться ця пропозіція а також пропозіція п.ЧУДНОВСЬКОГО про уміщення на І картці по два призвіща, а також про перевірку карток президіею. При шістнадцяти присутніх закритим голосуванням записками п.КУРИЛЕНКО отримуе ШІСТНАДЦЯТЬ ГОЛОСІВ, а п. КРАСНОПІЛЬСЬКИЙ ВІСІМНАДЦЯТЬ ГОЛОСІВ й рахуються обраними, яко кандідати до Ц.О.К. партії. п.ФРОЛОВ зазначае, що з обранням п.п.КУРИЛЕНКА та КРАСНОПІЛЬСЬКОГО до Ц.О.К. потрібно дообрання 2-х членів до Місцевого Комітету партії, позаяк зазначені особи займали

Комітету,партії,позаяк зазначені особи займали в нім місця: 1/ члена,а 2/ секретаря. Далі п.ФРОЛОВ зазначає,що з приводу важливости дообрання 2-х членів,а також для самого перебігу зборів було б користно переставити пункти порядку денного,поставивши дообрання членів Місцевого Комітету 3-ім пунктом,пункт 3-ій порядку денного - 4-м і.т.д. п.МОРОЗОВСЬКИЙ піддержує п. ФРОЛОВА що до переставлення пактів порядку денного. Пропозиції п.п.ФРОЛОВА й МОРОЗОВСЬКОГО ,про вставлення 3-ім пактом порядку денного дообрання Місцевого Комітету партії 2-ма членами приймаються одноголосно піднятям рук.

ПАКТ 3-ій ПОРЯДКУ ДЕННОГО: "Дообрання 2-х членів до Місцевого К-ту партії за вибуттям двох до Ц.О.К." Виставляються кандідатури п.п.ЧУДНІВСЬКОГО,КРАМАРЕНКА,БОГУСЛАВСЬКОГО й ОСМОЛОВСЬКОГО.

п.КРАМАРЕНКО здіймае свою кандідатуру. п.ФРОЛОВ зауважує,що знімання кандідатури п.КРАМАРЕНКА не є дійсним бо партійна дісціпліна не допускае відмовлень. п.п.БОГУСЛАВСЬКИМ й ЧУДНІВСЬКИМ вносять заяву,що переобтяження працею не дозволяють ім бути корисними членами К-ту. Заява приймається до відома,але кандідатури не здіймаються. При закритім голосуванні записками п.ЧУДНОВСЬКИЙ одержує ТРИНАДЦЯТЬ ГОЛОСІВ, п.КРАМАРЕНКО -ДЕСЯТЬ ГОЛОСІВ,п.БОГУСЛАВСЬКИЙ -ДВА,п.ОСМОЛОВСЬКИЙ-СІМ ГОЛОСІВ. Обраними рахуються п.п.ЧУДНІВСЬКИМ і КРАМАРЕНКО.

п.ВОВК запитується коли обрані вступлять до виконання своіх обовязків чи з менту обрання,чи після вибуття до Ц.О.К. панів КУРИЛЕНКО й КРАСНОПІЛЬСЬКОГО. п.МОРОЗОВСЬКИМ гадае,що обрані повинні вступити до виконання обовязків з менту обрання,бо п.КУРИЛЕНКО вже немае,а п.КРАСНОПІЛЬСЬКИЙ скоро відіде до Тарнова. п.п.ЧУДНОВСЬКИЙ й ОСМОЛОВСЬКИЙ висловлюються,що обрані можуть війти до К-ту яко дообрані до [redacted] Комітету Місцевої Організації,лише після того як п.КУРИЛЕНКО і КРАСНОПІЛЬСЬКИЙ фактично вступлять до Ц.К. п.БОГУСЛАВСЬКИМ пропонує рахувати,що п.п.КУРИЛЕНКО й КРАСНОПІЛЬСЬКИЙ входять фактично до Ц.О.К. з менту обрання,а тому п.п. ЧУДНОВСЬКИЙ й КРАМАРЕНКО теж входять до Комітету Місцевого партії У.Н.О. з менту іх обрання. Пропозіція п.БОГУСЛАВСЬКОГО приймається одноголосно.

ПАКТ 4-й ПОРЯДКУ ДЕННОГО:"Вибори Ревізійної Комісії Ченстохівськоі Організації У.Н.О." Намічаються кандідати: п.п.ОСМОЛОВСЬКИЙ,БОГУСЛАВСЬКИЙ,НЕСХОДОВСЬКИЙ,КОМАРНИЦЬКИЙ. Приймається одноголосно пропозіція: п.БОГУСЛАВСЬКОГО про обрання тільки членів без кандідатів. При закритім голосуванні записками п.ОСМОЛОВСЬКИЙ одерржує ПЯТЬНАДЦЯТЬ ГОЛОСІВ П.БОГУСЛАВСЬКИЙ -ЧОТИРНАДЦЯТЬ,п.НЕСХОДОВСЬКИЙ -ЧОТИРИ ГОЛОСИ й п.КОМАРНИЦЬКИЙ - ТРИНАДЦЯТЬ. Обраними рахуються п.п.ОСМОЛОВСЬКИЙ,БОГУСЛАВСЬКИЙ й КОМАРНИЦЬКИЙ.

ПАКТ 5-й ПОРЯДКУ ДЕННОГО: "Біжучі справи". п.ФРОЛОВ нагадуе Загальним Зборам,що всі члени партії по постанові Місцевого К-ту мусять бути членами Ченстохівського відділу У.Ч.Хреста й Філії У.Ч.Хр. при Д.Армії, відвідувати також усі збори громадського характеру,внести як найскорше свої внески й записатися запастися статутами партії. Усі оповістки приймаються до відома. п.МОРОЗОВСЬКИЙ сповіщае що в недалекім майбутнім п. АРХИПЕНКО прочитае ряд лекцій на користь партії,котрі варто було би всім членам партії одвідати. Сповіщення приймається до відома. п.ВОВК інформуе,що в ріжних вправах,котрі торкаються партії його завжди можна застати вдома по адресі:вул.п.Марії 10 пом. дозорчого дому. Інформації й адреса приймаються до відома. [redacted] п.ГРАБОВСЬКИЙ підіймае питання про персональні посвідки для членів партії. п.ФРОЛОВ зясовуе,що посвідкою поки що може служити квиток на членський внесок. п.КОМАРНИЦЬКИЙ просить Збори встановити термін для внесення касіру партії членських датків. п.КРАМАРЕНКО зазначае,що при тяжких фінансових умовах сучасности встановити терміну неможливо. п.ФРОЛОВ піддержуе пропозіцію п.КРАМАРЕНКО. Одноголосно приймається побажання п.ЧУДНІВСЬКОГО аби членські датки були внесені як найскорше. п.БОНДАРЧУК ,скарбник Місцевого Комітету зазначае,що членські внески можна складати у него по вулиці п.Марії 60. п.ЧУДНОВСЬКИЙ підіймае питання про помешкання для зборів партії. п.ФРОЛОВ зауважуе,що це неможливо за відсутністю засобів К-ту. п.ЧУДНІВСЬКИЙ висловлюе побажання аби як найскорше найчастійше збіралися Загальні Збори для інформації й ознайомлення взаемного членів. п.ФРОЛОВ прирекае від імені К-ту Місцевого переведення цего побажання. п.БОГУСЛАВСЬКИЙ підіймае питання про виписку Місцевою Організацією часопису "Український Голос". п.ФРОЛОВ подае пропозіцію про перенесення цього питання на компетенцію Місцевого Комітету. п.БОГУСЛАВСЬКИЙ подае інформації що осередком Зборів [redacted] може бути помешкання У.Ч.Хреста. п.Грицак просить інформацій про сучасний політичний момент. П.ФРОЛОВ зазначае,що вичерпуючих інформацій зараз дати неможливо,але подае де які відомости й погляд на майбутне в політичних колах заходу. п.БОГУСЛАВСЬКИЙ вносить пропозіцію про придбання стенографічних відчітів про засідання Ради Республіки. Одноголосно доручаеться Місцевому Комітету достават через Ц.О.К.

стенографічні відчити засідань Ради Республіки. п.ФРОЛОВ інформує про еміграційний рух з України, про переслідування жидів і про ~~причини~~ нищіння обсадження лінії Збруча відділами "вохра" п.КРАСНОПІЛЬСЬКИЙ інформує про налагодження звязків п.АРХИПЕНКО з Васильківським повітом. На інформаціях п.КРАСНОПІЛЬСЬКОГО засідання закривається головою. ГОЛОВА ЗБОРІВ ЧУДНОВСЬКИЙ СЕКРЕТАР МОСЕНДЗ.

З оригіналом згідно Секретар Місцевого Комітету Ченстохівської Організації Українського Народнього Обеднання

ч.9.

ПРОТОКОЛ ч.9. засідання Ченстохівської Місцевої Організації У.Н.О. 6 березня 1921 року. Головував Лідер Укр.Нар.Обед. в м. Ченстохові п.МОРОЗОВСЬКИМ О. при секретарі п.ВОВКУ К. В засіданню брали участь члени Місцевої Організації:КРАМАРЕНКО І.,БОНДАРЧУК Л. та ЧУДНОВСЬКИЙ В. ПОРЯДОК ДЕННИЙ: І.Розгляд заяв п.п. КІСЛЯКА Ф. та КУЛІША Д.,бажаючих вступити в члени У.Н.О.

СЛУХАЛИ: І. Розгляд заяв п.п.КІСЛЯКА Ф. та КУЛІША Д.,бажаючих вступити в члени У.Н.О. УХВАЛИЛИ: По всебічнім обговоренню кандідатур п.п. КІСЛЯКА Ф. та КУЛІША Д.,одноголосно ухвалили зарахувати їх в члени У.Н.О. з 6 березня 1921 року. На цьому засідання кінчається. Голова засідання О.МОРОЗОВСЬКИЙ. Члени:/3 підписи/ Секретар К.ВОВК. З оригіналом згідно Секретар Ченстохівської Місцевої Організації У.Н.О.

ч.10

ПРОТОКОЛ ч. 10. засідання Ченстохівської Місцевої Організації У.Н.О. 8 березня 1921 року. Головував Місцевий Організатор ФРОЛОВ Л. при Секретарі ВОВКУ К. В засіданню брали участь члени Місцевої Організації:КРАМАРЕНКО І.,БОНДАРЧУК Л.,ЧУДНОВСЬКИЙ В. та МОРОЗОВСЬКИЙ О. і член Тимчасового Центрального Комітету КРАСНОПІЛЬСЬКИЙ В. ПОРЯДОК ДЕННИЙ:І/. Інформації п.КРАСНОПІЛЬСЬКОГО В., 2/.Питання про надсилку грошей від Ченстохівської Місцевої Організації до Тимчасового Центрального Комітету. У.Н.О. 3/ Львівська Місцева Організація У.Н.О. 4/Заява Секретара Ченстохівської Місцевої Організації П.ВОВКА Костя,про місячний відпуск. 5/ Майбутня лекція п.АРХИПЕНКА Е. в м. Ченстохові. 6/ Питання про перегляд постанови Ченстохівської Місцевої Організації що до обовязковости вступу всіх членів У.Н.О. в м. Ченстохові в члени Ченстохівської Філії Українського Червоного Хреста.

СЛУХАЛИ: І. Інформації п.КРАСНОПІЛЬСЬКОГО В., УХВАЛИЛИ: Прийняти до відома.

СЛУХАЛИ: 2. Питання про надсилку грошей від Ченстохівської Місцевої Організації до Тимчасового Центрального Комітету. УХВАЛИЛИ: Передати через п.КРАСНОПІЛЬСЬКОГО В.,від Ченстохівської Місцевої Організації до Тимчасового Центрального Комітету У.Н.О.,половину маючейся готівки, каси Ченстохівської Місцевої Організації а саме 625 марок польських.

СЛУХАЛИ: 3. Львівська Місцева Організація.У.Н.О. УХВАЛИЛИ: В звязку з заснованням у м.Львові Місцевої Організації У.Н.О. винести побажання аби до Тимчасового Центрального Комітету У.Н.О. увійшов би представник і від цієї Організації. Зважаючи ж на те скрутне становище в якому знаходиться зараз фінансова справа і браку коштів у Т.Ц.К., побажати аби від Львівської Місцевої Організації,як тільки що заклавшоіся,був надісланий до Т.Ц.К. лише один член ,замість третього від Тарнівської Місцевої Організації.

СЛУХАЛИ: 4. Заява Секретара Ченстохівської Місцевої Організації п. ВОВКА К.,про місячний відпуск. УХВАЛИЛИ: Дати п.ВОВКУ К. місячний відпуск /з.9 березня по 9 квітня/,обравши на час його відсутности п.ЧУДНОВСЬКОГО В.,яко Секретара.

СЛУХАЛИ: 5. Майбутня лекція п.АРХИПЕНКА Е. в м.Ченстохові. УХВАЛИЛИ: Доручити п.КРАСНОПІЛЬСЬКОМУ В.,просити п.АРХИПЕНКО Е.,приїхати до м.Ченстохови і причитати тут лекцію,для того ж щоб як найкраще підготовити цю справу і щоб зібрати як найбільший збір,просити аби п. АРХИПЕНКО Е.,приїхав після виплати урядовцям платні,а також щоб про день приїзду п.АРХИПЕНКО Е. депешою повідомив п.ФРОЛОВА Л за тиждень до свого приїзду.

СЛУХАЛИ: 6. Питання про перегляд постанови Ченстохівської Місцевої організації що до обовязковости вступу всіх членів У.Н.О. в. м.Ченстохові в члени Ченстохівської Філії Українського Червоного Хреста. УХВАЛИЛИ: Відкласти на слідуюче засідання Організації і просити п. МОСЕНДЗА Л.,надіслати до Організації протест,котрий він має надіслати до Ч.Ф.У.Ч.Хр.

На цьому засідання кінчається. Слідуюче засідання призначається на 10 березня. ГОЛОВА Засідання ФРОЛОВ Л. Члени /4 підписи/ Секретар ВОВК К. З оригіналом згідно: Секретар Ченстохівської Місцевої Організації У.Н.О.

600

к о п і я.

Ф.Н.

ПРОТОКОЛ ч. 7. Засідання Ченстохівської Місцевої Організації Українського Народнього Обединання 28 лютого 1921 року. Головував: Місцевий Організатор п.ФРОЛОВ Л., при Секретарі п.ВОВКУ К. В засіданню брали участь члени Місцевої Організації: МОРОЗОВСЬКИМ О., КРАСНОПІЛЬСЬКИМ В., ЧУДНОВСЬКИМ В. та БОНДАРЧУК Л. і члени Українського Народнього Обединання в м.Ченстохові. п.БОГУСЛАВСЬКИМ Е. та ЧУПРУН П.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ: І. Доклад п.Чупруна з приводу його поїздки до табору в м.Каліші. 2/ Розгляд заяв п.п.ШВАЧКО П., БІЛОГО В. та ІВАСИШИНА Я., бажаючих вступити в члени Українського Народнього Обединання. 3/ Скликання Загальних Зборів членів Українського Народнього Обединання в м. Ченстохові. 4/ Зміна Коменданта Бюра Біженців в м.Ченстохові.

СЛУХАЛИ: І. Доклад п.ЧУПРУНА П., пропоїздку до табору в м.Каліші.

УХВАЛИЛИ: Доклад п.ЧУПРУНА приняти до відома і повідомити Ц.О.К.У.Н.О. що Ченстохівська Місцева Організація вжила заходів що до звязку з табором в м.Каліші і як виявилося там е багато людей бажаючих вписатися в члени Обединання. Ото ж просити Ц.О.К.У.Н.О., щоб він надалі взяв цю справу в свої руки і продовжував акцію в цьому напрямку.

СЛУХАЛИ: 2. Розгляд заяв п.п. ШВАЧКО П., БІЛОГО В. та ІВАСИШИНА Я., бажаючих вступити в члени Українського Народнього Обединання.

УХВАЛИЛИ: По всебічнім обговоренню кандідатур п.п.ШВАЧКО П., БІЛОГО В. та ІВАСИШИНА Я., одноголосно ухвалили зарахувати їх в члени Українського Народнього Обединання з 28 лютого 1921 року.

СЛУХАЛИ: 3. Скликання Загальних Зборів членів Українського Народнього Обединання в м.Ченстохові.

УХВАЛИЛИ: Відкласти обговорення цього питання до слідуючого Засідання Місцевої Організації котре призначити на 2 березня, а просити п.ЧУДНОВСЬКОГО підготовити на найближчі Загальні Збори доклад про партію "ЕН-ЕРІВ".

СЛУХАЛИ: 4/. Зміна Коменданта Бюра Біженців в м.Ченстохові.

УХВАЛИЛИ: Перенести це питання на Засідання Місцевої Організації 2 березня 1921 року.

На цьому Засідання кінчається. Слідуюче Засідання призначається на 2 березня 1921 року. Голова Зборів Л.ФРОЛОВ. Члени/4 підписи/ Секретар К.ВОВК. З оригіналом згідно: Секретар Місцевої Ченстохівської Організації Українського Народнього Обединання:

Ч. 8.

ПРОТОКОЛ ч.8. Засідання Ченстохівської Місцевої Організації Українського Народнього Обединання 2-го березня 1921 року. Головував Місцевий Організатор п.ФРОЛОВ Л., при Секретарі п.ВОВКУ К. В засіданню брали участь члени Місцевої Організації: КРАМАРЕНКО І., БОНДАРЧУК Л., МОРОЗОВСЬКИМ О. та ЧУДНОВСЬКИМ В. і члени Українського Народнього Обединання: в м. Ченстохові: ЧУПРУН П.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ: І. Розгляд заяв п.п.СУШКО Г., КРАМАРСЬКОГО Е. та ПОЛІЩУКА І., бажаючих вступити в члени У.Н.О. 2. Загальні Збори членів У.Н.О. в м.Ченстохові. 3. Зміна Начальника Бюро Біженців з України в м.Ченстохові.

СЛУХАЛИ: І. Розгляд заяв п.п. СУШКО Г., КРАМАРСЬКОГО Е. та ПОЛІЩУКА І., бажаючих вступити в члени У.Н.О. УХВАЛИЛИ: По всебічнім обговоренню кандідатур п.п.СУШКО Г., КРАМАРСЬКОГО Е. та ПОЛІЩУКА І., одноголосно ухвалили зарахувати їх в члени У.Н.О. з 2-го березня 1921 року.

СЛУХАЛИ: 2. Загальні Збори членів У.Н.О. в м. Ченстохові. УХВАЛИЛИ: Призначити Загальні Збори членів У.Н.О. в м. Ченстохові на неділю 6 березня о 4 годині по полудні поставивши на порядок денний: І. Перевибори Місцевої Організації. 2. Доклад п.ЧУДНОВСЬКОГО про партію "ЕН-ЕРІВ". 3. Біжучі справи.

СЛУХАЛИ: 3. Зміна Начальника Бюро Біженців з України в м.Ченстохові. Вважаючи п.Стріжевського не відповідаючим свому призначенню, доручити п.КРАМАРЕНКОВІ зібрати всі по цьому ділу матеріяли, виробити відповідну доповідь до Ради Республіки в котрій домогатися усунення п.Стріжевського з посади Начальника Бюро і надалі справу поставити в такий спосіб, щоб замість призначаемого Начальника Бюро було засновано Комітет Біженців, котрий вже сам буде обірати собі Начальника Бюро. Вироблену доповідь надіслати від імені всіх мешкаючих в м.Ченстохові Біженців з України давши для цього, вироблену п.КРАМАРЕНКОМ доповідь їм на підпись.

На цьому засіданні кінчається. Слідуюче засідання призначається на 6 березня о 1/2 4 год. по полудні. Голова засідання Л.ФРОЛОВ. Члени /4 підписа/ Секретар К.ВОВК. З оригіналом згідно Секретар Ченстохівської Місцевої організації Ф.Н.О.

603
12
2-12

„ЧКО"

Партія Ч. С.-Рево л.

Список членів Укр. Комун. партії

з архіву „Нова Доба" № 9(52).

Др. Л. Рац
Винниченко В.
Левинський В.
Паламар Т.
Шатовал М.
Стах П.
Хоменко Т.
Підгубний Т.
Панівецький А.
Картинський В. А.
Мазуренко В.
Калиновичі Т.
Пасічник М. / редактор „Нової Доби" /.

Адреса Редакції і адм. Нової Доби

Нова Доба
Wien, XVIII
Hans Sachsgasse
18.

5

Копія.

Відень 7.10 1920

...ТОВ.
...енецькому в Варшаві.

...окоповажний товаришу.

...ісля Вашого листа з ...IУ котрим Ви повідомили нас, що ...ете для нас для делегації УНВР один мілїон карбованців ...тисячних купюрах, і пів мілїона на виконання нами по...учення тов."Освіта" ми кілька разів писали до Вас, про...ячи отси гроші перевести в якусь валюту і переслати п. ...ечелю яко скарбникові або тов. ...уковському яко секретар...еві делегації. Останніми місяцями уповажняли ми привезти від Вас ці гроші т. Міщука, потім полк. Мельника, але ...досі не одержали не тільки грошей але навіть відповіді від Вас. Користуючись з гречности подавця сього листу І.А. Фещенко-Чопівського, який незадовго вертатиметься і ласкяво згодився привезти ці гроші, ми ще раз звертаємось до Вас з проханням передати ті гроші, пильно нам потрібні і сподіваємось що сим разом Ви се виконаєте невідмінно. Поновляємо наше попереднє прошення-повідомити нас про Вашу діяльність у Варшаві і передаємо наше видавництво. З товариським привітом за закордонну делегацію УНСР підписи: М.Грушевський, Секретарь З...У...Н...С...Н... Олександр ...ківський.

п е ч а т ь: Укр.Торг.місія в Варшаві. З оригіналом згідно: за секретаря /підпис/ нечіткий

4

ПАМЯТНА ЗАПИСКА.

У.С.Р. нині не стоять в звязку з комуністами. Але цікава їх резолюція в справі Рижських мирових переговорів. Наведу витяга: I. Уряд Петлюри вони визнають фіктівним і рахують, що за ним ховається П-ша, що Дитр-ія, відервавшись від трудов.народу тим самим позбавила себе всякої юридичної підстави. і т.п. Тому Уряд У.Н.Р. немае ніяких правних підстав іменувати себе так, а всілякі його акти, зобовязання і заяви е не правосильними і для У.Н.Р. не обовязани. 2. Единим фактично-істнуючим Урядом е У.С.Р., визнають Совітське, або Харківське Правительство, яке стоіть на позіції Диктатури пролетаріяту котру У.С.Р. хочуть реалізувати, як діктатуру Труд.Народу... Делегація підкреслює свою солідарність з Сов. Росією, як з тою силою, що бореться за світове визволення труд. народ. з під капіталу. 3/ У.С.Р. протестують проти усунення від впливу так на Сов. Україні Укр. радянських партій, які являються природніми проводниками Укр. Труд. народу. У.С.Р. констатують відсутність звязку між труд. укр. народом і сучасною рад. владою на Україні. Тому У.С.Р. настоюють на організації "нового" конгресу рад трудового народу і реорганізації зацім Укр. Рад. правительсьва, яке опіралось-б на Укр. рад. партію. Акти нинішнього сов. прав. У.С.Р. рахують лише постільки правосильними, поскільки вони вони е в інтересах Укр. Труд. Народу. 4/ На ціх підставах У.С.Р. визнають права делегації Сов. Прав. України на Рижській мир конф. і вважають, що підписані цією делегацією акти мають бути ее остаточно ратіфіковані на новім конгресі Рад Труд. Народу У.С.Р. обстоюють единість і одноцільність теріторії України. 5/ У.С.Р. настоюють на тім аби відбулися перевибори до конгресу рад і організована " українська" червона армія. Органом звязку У.С.Р. з соц. групами народів бувш. Росії У.С.Р. рахують журнал

.....

....тільки боязнь розійтись з народом віддалює У.С.Р. від остаточного злиття з комуністами /прага 24/9 1920 р./ Виключено з партії М. Ковалевського, Залізняка і Кедровського. Видавництво

"Освіта" рахується виключним органом У.С.Р. Закордонння делегація У.С.Р. мріе про -партійний з"ізд,для якого вже вироблена в Карльсбаді широко мотівований проекткй нової партійної програми Ближча тактіка: ніяких компромісів, ніякої кооперації з реакцією. Але бажано використати сей час безсумнівного народнього відчуку проти польської інвазії, против Врангелевського наступу і проти реакційного Українського режиму в інтересах організації сільської гром звязків нашої партії з народніми масами і відбудования наших партійних організаці .

Де хто з с-ф-ів заводив з У.С.Р. розмову про можливість якого сь порозуміння У.С.Р. визнають,що таке порозуміння можливо лише тоді, коли-б українська інтелегенція, яка гуртуеться в правих партіях порозуміла б всі хиби свого походу проти укр.соц.партії початого і з приходом німців і вернулась на ісходні позіції старого Українськог революційного народництва,з котрого зійшла,перелякавшись революції. Переконатись в тім хто е правий, а хто помилився, У.С.Р. і Укр.С-Ф і праві укр: партії могли б тільки почувши голос народу. Отже через се одно У.С.Ф. повинні по думці пр. Грушевського відкрити У.С.Р.-ам можливість всякого роду з"ізділв. Коли ж вони сього не зрозуміють, У.С.Р.-ам на місцях потрібно організувати збори,після підготовчої роботи по громадах/порядком явочним,не рахуючись з становищем тої влади,яка там десь тоді буде

Закорд. група У.С.Р. рішуче осуджуе яке б то не було співробітництво з Урядом Петлюри, вона рахуе цей Уряд не юридично правим, конт-революційним, узурпатором, ні в якім разі не репрезентантом У.Н.Р. і Українського народу. Співробітництво в установцього Уряду У.С.Р. допускають лише в цілях заробітка або з спеціяльною місією по дорученню Ц.К..... Де хто з проводників закордон. групп У.С.Р. признае, що партія У.С.Р. за останній рік понесла великі зміни, що шлях ii був зігзагуватий і,навіть, безпринціпний.... Окремі члени цілковито дезоріентуються,гублять провідну лінію і заходять в такий кут,звідки трудно вибратися чистим сохранивши політичну невінність. Така дазорріентованність грозить великою набезпекою для партіі, грозить ій в найближчому ільшому катастрофою,а в найменьшому розколом і ріжного рода ургупованнями. Зак. група У.С.Р. відкликае з посад п. Паливоду,Шрамченка і Ржепецького.

3

П О С Т А Н О В И

Конференції Організації Української партії Соціалістів Революціонерів, перебуваючих на терені Польщі і Галичини яка відбулася 20-24 лютого 1921 року в м.Тарнові.-

І АНАЛІЗ УКРАЇНСЬКОГО ВИЗВОЛЬНОГО РУХУ.

Українська нарід відділяє революцію за волю державно-національну і соціяльну. Подвійність природи українського визвольного руху поділяє українські революційні сили на три головні течії: національно-демократичну, соціялістично-національну і комуністичну.

Національно-демократична течія в своїх закордонних годинах використати капіталістичні сили Европи, комуністично-комуністичні сили Московщини, а соціялістично-національна орієнтувалася на власні сили трудових мас України, але в процесі боротьби двох правих сил не спромоглася утворити ні окремої реальної сили ні окремого осередку.

Тому фактично на Україні опинилося два табори визвольного руху- сили і сил національно-демократичних коло яких не-раз деревлялся і соціялістичні, а другий- із комуністичних. Обидва табори появилися з своїх кадрів- Капіталістична Европа і комуністична Московщина однакова ворожа поставилась до головного завдання Українського визвольного руху національно-соціяльного руху- незалежности України.

Як капіталістична Европа, так і комуністична Московщина, не-хтували соціяльно-національні особливости українського визвольного руху та соціяльно-економічний і політичний устрій України, під декларативними гаслами визволення- використовували Українську визвольний рух в своїх імперіалістичних цілях, знищуючи найменші гарантії та ознаки державно-національної і соціяльної волі Українського трудового народу. Орієнтація на їхні сили і спроба порозуміться з ними ціною уступок соціяльних, або державно-національних, а ліпше чи гірше співробітництво одного табору з капіталістами Европи, а другого з комуністами Московщини, окупація, та військово-поліцейська диктатура, терор та господарська руїна, яку чинили на Україні обидві чужі сили,-все це дискредитувало в очах народу обидва табори українського визвольного руху.

Трудовий нарід в більшости не пішов за ними і залишився осторонь від своїх старих довоєнних волі, як державно-національної так

Українські трудові маси, обстоюючи свої національні й соціальні здобутки, за три роки революційної боротьби виявили тверду волю: 1/ не повертати поміщиків і капіталістам одібраних у них землі і засоби виробництва, 2/ не допускати повернення капіталістичної влади.

Разом з тим трудовий нарід виявив свою тверду волю проти окупаційного режиму військово-поліцейської диктатури, комісаріятів, терору й господарської руїни, хтоб їх не чинив. Задоволення прагнення трудових мас до соціально національної волі можна тільки завершенням соціальної революції, тобто вилученням природних багатств і засобів виробництва та передачею їх в громадське користування, при заведенні влади трудових мас; скасувати і не допустити військово-поліцейської диктатури можна утворенням влади по принципу виборности, коляльности, децентралізації і соборности.

Всього цього не спроможні здійснити ні тибор національно-демократичний ні комуністичний, як з причин принципіяльного розходження з ними так і через свою антидержавність в очах трудових верств народу. Тому завданням найблищого могутнього Українського визвольного руху є створення нової консолідації спільних революційних соціалістичних українських сил на підставах необхідности завершення соціальної революції на Україні й закріплення влади трудових рад, бо лише ними консолідовані на цих принципах, зможуть вирно стати на оборону, як національних так і соціальних інтересів українських трудових мас і тим самим взяти в свої руки провід українським визвольним рухом і довести його до державно-національного й соціального визволення українського народу.

II. ЗАВДАННЯ СУЧАСНОГО МОМЕНТУ.

Консолідація революційно-соціалістичних сил України.-

Зважаючи на все вищезазначене, а також і на сучасний стан боротьби за незалежність України, на господарську руїну, стомленість населення, дискредитацію московськими комуністами далекосяглих ідей комуністичної перебудови світу т. в., Конференція організація у.п.с-р., які перебувають на теренах Польщі і Германії підтверджує праці-

Політичні змагання.-

Програмна програма.-

Земельне питання.-

Народне господарство.

Недоторканість ломки господарчого апарату, та поступового вдосконалення.-

бість погляду партії на необхідність завершення соціальної революції на Україні в перехідні владу трудовому народові, ухвалила визнати завданням сучасного моменту шляхом консолідацію революційних соціалістичних сил України з метою утворення такого провідного осередку українського визвольного руху, яким би:

I/ Для закріплення національної волі українського народу своєю організаційною роботою і використанням народніх силу утворення і Самостійної України суверенної влади трудового народу по принципу федеральности, виборности децентралізації управління і об'єктивности діяльности з забезпеченням громадських вольностей /демократичний режим/; волі слова, друку, зборів, недоторканість особистости суду, скасування смертної кари і т.п.

і 2/ Для забезпечення соціальної волі вимагає-б закріпити здобутки соціальної революції в таких формах:

а/ земля переходить в громадське користування /соціалізується/, а на перехідний час зберігається закон Директорії / Наполала//, який необхідно доповнити установленням справедливої трудової норми в залежности від природніх і місцевих умов, укорінюванням права користування землею в місцях і містечках на загальних умовах та пристосуванням до фактичного стану користування землею в сучасний момент на Україні;

б/ Природні багатства, засоби виробництва і торгу знаходяться і переходять в громадське користування по принципу кооперативації та управляються через Вищу Раду Народнього Господарства, яка складається з виборних представників од Всеукраїнських Союзів індустрії і сільського господарства та споживчів;

в/ в інтересах збереження єдиного господарського апарату і якнайкращої ломки його в перехідний час переходить в громадське користування природніх багатств і засобів виробництва повинні переходить поволі- і поступово;

Концесія а приватний капітал.-

в цілях ме накопичення засобів виробництва відновлення зруйнованого господарства, Вище Рада Народнього Господарства має право допускати концесії а. приватний капітал.

Вільний торг а дрібне виробництво.-

г/ дрібне виробництво а торг, залишаючись під доглядом Н.Р.П.Г. мають існувати в льонки, аж до того часу, поки самі під напором конкуренції а кооперативованими підприємствами не зольються.- з ними.-

Прошу п. Губернського Київського Губернського
Комісара Зибенка
Відкликати з посади
Повіт. Радянських
Республік. Депутатів.

Сквирському повстанському
Повітового комітету
„Борців за Україну"

29/V 920

Доклад.

Від організації влади на Сквирщині Ваш
делігований бувший повітовий комісар
Зибенко рахуємо своїм обов'язком зазначити що Зибенко на Сквирщині своєю
роботою на стілки дискредітував себе
що появлення його на Сквирському горі-
зонті зустрінуто з обуренням. Його
вчинки як представника влади не
можуть бути залишені без відповідного
розслідування. не входячи зараз в їх
оцінку і не зазначаючи їх конкретно,
просимо над діяльністю Зибенка
призначити слідство, а на Сквирщи-
ну його не посилати бо це підриває
довір'я до Влади

18/V 20 Рада комітету
Члени
Секретар

13

2-13

„Что"

Партія У. Н.-Респуб.

12 61

2-13

„Что"

Партія У. Н.-Реєтуб.

Рік І. Тарнів, 1. жовтня. Ч. 1.

ПОСТУП

РІК 1920.

ДВОТИЖНЕВИК.

ЗМІСТ: 1) Наші задання. 2) Алекс. Ковалевський: Кріза інтелігенції. 3) Агроном Ф. Хижняк: Аграрна проблєма на Україні, ч. І. 4) Всеволод Розумовський: Російська проблєма. 5) І. Сапіга: Де-кільки уваг на економічні теми. 6) П. Пилипчук: Огляди: а) Нарис світової політики; б) Нарис внутрішньої політики. 7) І. С.: Нарис економічного життя. 8) Місцеллянеа.

Наші задання.

——

Укра́їнська громадскість має за собою терністий шлях. Ідеали національної окремішности вона висунула ще на початку XIX століття. В часи найчорнійшої реакції вона піднесла свій голос в оборону національної культури, що нищилася без жалю московськими культуртреґерами на Україні. Захищаючи права українського народу на свою самобутність—мову, звичаї, побут—наша громадскість мусила мимоволі зупинитися над минулим своєї країни, мусила перенести свою увагу на політичні питання, а, в звязку з цим, на питання державної незалежности України.

Ці питання не були чужі для української громадської думки минулого століття: Полетика, кирило-методієвці, Куліш, Шевченко, Драгоманів — всі в більшій або меншій мірі торкалися їх. Але була тоді громадскість наша дуже слабою,—й, зрозуміло, дуже неясною виглядала й сама ідея державної незалежности. До того ж реальне життя вимагало не абстракцій, а живого діла, такого діла, яке могло б вирятувати народні маси від денаціоналізації, від роскладу й повного занепаду.

Десятиліття йшли... Й шереги громадскости, не дивлячися на гніт, утиски, кари—збільшувалися непохитно, а разом з цим збільшувалася амплітуда національного руху. Громадскість став сильнішою в середині, набірає більшої опірної сили зо-вні й більшого розмаху в своїй практичній роботі. Й вже напередодні світової війни повстають на Україні цілі громадські групи, що підносять гасло державної незалежности, як своє кондіціо сіне ква нон.

Революція вирішує сумніви, які ще були у українського громадянства. З ваганнями й хитаннями воно, зрештою, переймає ідею незалежности. Переймає твердо й протягом трьох років послідовно переводить боротьбу в імя її конешної перемоги.

Маючи традицію що до розвязання національної проблєми, українська громадскість цілком була непідготовлена до вирішення тих соціальних питань, які з надзвичайною силою поставлені були революцією на порядок денний. Для цього не мала ні знання, ні досвіду. Не мала готової відповіди. Й тому вибрала найлекший спосіб перенести соціальні рецепти з Росії на український ґрунт. Це не могло не спричинитися до анархії, бо народні маси, національно-невиховані й несвідомі, центр ваги добачали в менті соціальному, а не національному.

Країна запалала—нищилося багацтво народнє, руйнувалася основна підвалина його державности. Забуяла демаґоґія, що винесла на поверхню життя українські соціалістичні партії, а потім—їх коштом—комуністичні, антинаціональні чинники.

Повстало грізне питання про нашу май-

622

бутність: чи продовжувати надалі соціалістичні експеріменти й відмовитися від національної свободи; чи піднести високо стяг боротьби за державність і одкинути соціальні шукання.

Для поступової громадськости одповідь була одна: необхідно в найпершу чергу забезпечити свою державність. Необхідно йти не за течією, а проти неї. Для комуністів також були ясні задання: тільки в гвалтовному здійсненні соціалістичних гасол вони могли знайти своє виправдання. Й, зрозуміла річ, що українські соціалісти, які, лишаючись в середині, намагалися осягнути першого ціною проклямування другого, не в стані будуть ні побороти анархії, ні перевести послідовної боротьби з комуністичними експериментами.

Правительство Винниченка з соціалізацією, пратительство Голубовича з соціалізацією й Берестейським договором, правительство Чеховського з соціалізацією й повною анархією, правительство Мартоса з соціалізацією й війною на всіх фронтах, правительство Мазепи з соціалізацією й державною катастрофою—ось той хрестний шлях, що мусіла перейти українська громадскість. Ось та політична атмосфера, в якій вона примушена була не тільки жити, а й розвиватися. Так, крайности українських лівих груп стверджували основну ідею, що усвідомлена була нашою громадскістю ще на початку революції. Цією ідеєю був парляментаризм. Єдність Верховної влади; Правительство, одповідальне перед народом; нарід, який висловлює свою суверенну волю в парляменті; порядкування державою на підставі сталих законів; розмежування ріжних компетенцій, оформлене в певній конституції; широкі соціальні реформи, як основа народнього господарства ет цетера—ось той політичний програм, що став програмом цілої нашої громадскости. Кажемо цілої, бо навіть соціалістичні верстви зрештою прийняли його, як підвалину української державности.

В цьому мусить полягати найбільше задоволення нашої громадскости й тих політичних ґруп, які залишалися протягом всього часу при центрі, які пережили й Рівне, й Тарнопіль і Камянець-Подільський, які перенесли всякі переслідування й—навіть—террор. Рік зусиль не загинув безслідно, й їхні прінціпи не тільки не загубили в своїй внутрішній силі, а ще й набрали великого реального значіння.

Є ще одна причина для задоволення: допомагаючи в боротьбі за державність зовні й борючися з шкідливими методами в середині,—основне ядро української громадскости стоїть, як і десять років тому, при народній справі. Ні свої особисті, ні свої партійні цілі воно не поставило вище інтересів державних. Не полишало державного центра ні в хвилини національного піднесення, ні в часи недолі. Вчорашні кумiри—Винниченко, Грушевський—в таборі народніх ворогів. Авдієнки, Витики, Касяненки, Лізанівські, Степаненки, Христюки, Шаповали, Шраги—всі, хто ще вчора стояв у влади—сьогодня зрадив тому ділу, якому громадскість була вірна навіть за часи їхнього панування. Бо не міняє прінціпів, як рукавичок.

Терністий шлях консолідації співзвучних елементів і одночасного переведення боротьби за свої прінціпи в головному перейдено.

Але нині, як ніколи раніш, турбує майбутнє нації. Доля трьохлітньої боротьби за державну незалежність. Отже, знайдено правдиві політичні засади. Чи це все?

Безперечно, ні.

І коли першим заданням нашого орґану являється збереження здобутків громадської думки останнього року, як і всіх великих завойовань національної революції,—другим є негайне переведення їх в життя. Скасування Директорії, опублікування конституції, скликання передпарляменту, обєднання урядової праці, упорядкування внутрішнього життя у всіх його сферах, ясність зовнішньої політики—від цього українські демократичні партії, українська громадскість, не одмовиться ні за яку ціну. Треттім заданням нашим має бути теоретичне угрунтування цих програмових засад. Ми не можемо пройти повз урядової політики, причому згори зазначаємо, що торкатимося не тільки її добрих рис, а ще в більшій мірі—негативних сторін. Торкнемося також того псіхольогичного процесу, що відбувається в нашому громадянстві. Дезоріентація, розбиття сил, шукання—все це обговоримо на шпальтах нашого двотижневика, бо наддаємо величезне значіння здоровій громадскости, як творчому елементу всякої державности.

Непохітно віруючи в конешний успіх ідеї народнього визволення, цінуючи й зберегаючи здобуте, домагаючись всього того, що мусить забезпечити нашу остаточну перемогу—ми приступаємо до своєї одповідальної праці.

623

АЛЕКСАНДЕР КОВАЛЕВСЬКИЙ.

Криза української інтелігенції.

Наша інтелігенція переживає глибоку кризу. В її ідеольогії зайшли радикальні зміни-й вона, поволі, ніби оглядаючись на перейдене, ніби не осмілюючись поставити всіх точок над „і“, ніби не зважуючись спалити те, чому вклонялася, — піддає ревизії де-які засадничі питання нашого національно-державного життя.

Процес переоцінки цінностей мусів, розуміється, наступити, але — на мою гадку — наступити пізнійше, коли ми розвязали-б найістотнійші проблєми, які становить перед нами життя, а в найпершу чергу — проблєму державної незалежности. Або — противно — коли-б саме життя вирішило цю проблєму в такий спосіб, що необхідно було-б відшукати причини нашого неуспіху, нашого програння народньої справи.

Нині, коли ревуть гармати, коли йде завзята бійка на цілому фронті державної незалежности, коли сіється навколо смерть, коли-правдиво чи неправдиво — певний національний центр провадить всю державну справу, коли, нарешті, від зусиль цього центру, опертих на зусилля ширших кол українського народу, в тому числі й інтелігенції, залежить доля нашої країни — переоцінювати цінности не на часі, а ще більше не на часі зводить всякі рахунки.

Проте, лишається фактом, шо певні групи з інтелігенції роспочали дискусію над питаннями нашого минулого, сучасного й майбутнього; причому виявилося повне росходження в цілях і методах боротьби за українську державність.

Таке росходження повинно було повстати, бо наша інтелігенція загубила ту провідну ідею, в імя якої провадилася й провадиться зараз боротьба.

Попередня генерація інтелігенції мало залишила в спадщину ідей, якими, можно було-б аргументувати той державний світогляд, що витворився в процесі революції. А, найголовнійше, з чого могла-б випливати з залізною консеквенцією ідея державної незалежности, а — значить — що виховувало-б громадську думку в певному політично-державному напрямку.

Ідеї Драгоманова, Євангеліє сучасної інтелігенції, одкидають ідею незалежности. Не кажучи вже про те, що й практика життя йшла в напрямку далеко не самостійницькому.

Наша інтелігенція виховувалася в світлі прінціпів, ворожих державній незалежности. Вона не відчувала необхідности боротьби в імя цеї ідеі. Противно, находячись під впливом космополітичних гасол, характеристичних для російської політичної думки, а, значить, превалювання соціального над національним, — вона рішуче одкидала ідею державної незалежности, ідею національної виключности, як контрреволюційну й недемократичну.

Проте життя вимагало проголошення цього прінціпа. Це було зроблено... Але чи з проголошенням тих чи инших засад — змінюється так, відразу, грунтовно, псіхольогія нації, кляси, інтелігенції? Розуміється, ні!... Інтелігенція приймає їх, як реальну конешність, як певний стан, який може привести й до повної перемоги ідеї державного суверенітета, але й до його повної ліквідації. В залежности від обставин і сили нації.

Так само, й інтелігенція наша лехко й ніби твердо приняла засаду української державної незалежности. Зо-вні... А в середині — тут лишалося багацько сумнівів, недовірря, вагання, які — рано чи пізно — мусіли вибухнути з великою силою, надто в період поразки державности, вибухнути й виллятися в форму переоцінки цінностей, в форму шукання тих стежок, що мусіли-б — ціною компромісів і уступок — привести до задержання деяких здобутків, яка принесла національна революція.

Зрозуміла річ, що в процесі боротьби повстає псіхольогична втома яка дає в наслідок певну психичну реакцію. Й ця реакція має своїм обєктом те, що не виправдало надій, мрій, стремлінь, що викликало втому. В процесі боротьби за українську незалежність витворювалися ті чи инші форми державности, певна структура державности. Вона могла перемогти, утриматися й усунути псіхичний надрив інтелігенції. Але вона могла й не утриматися, не перемогти, дістати значні поразки-й тоді вона не тільки не усовує цього псіхичного надрива, а сама стає його обєктом.

Думка інтелігенції тоді йде в такому напрямку: причинами поразки є певні форми державности, які не одповідають реальним відносинам сил, що створилися в країні, не одповідають справжнім бажанням народним, справжнім цілям нації. А раз так — значить ці форми треба знищити й прийняти те, що одповідає ідеалові народніх мас.

І тут повстають два цікавих менти...

По-перше, раз думка інтелігенції приходить до висновку, що певні форми державности потрібно в імя забезпечення самої державности знищити, то, очевидно, потрібно дати якісь нові форми, ліпші від тих, які нищаться.

Що-ж спостерігається? А те, що інтелігенція не може дати нових форм, до того-ж ліпших форм державности. Виявляється, що вона щось мала в своій негативній оцінці й нічого — в оцінці позитивній.

Наступає росходження... Кожне політично-соціальне групування висовує свою концепцію державности, як своє ультіма ратіо... Тільки моя

624

концепція є правдива й тільки вона одповідає реальним потребам країни. Й раз повстають ріжні концепції — вони неминуче мусять поміж себе вступити в боротьбу, а раз вступає в боротьбу декільки політично — державних концепцій, з яких кожна з окрема одповідає дійсним стремлінням народу, — очевидно, в них не має правди, принаймні, всеї правди й цю правду треба шукати десь по середині. А тоді також очевидно, що ті, хто шукає цеї середини або йдуть нею, мають право й не числитися особливо з проголошеними правдами, продовжуючи йти середнім шляхом, шляхом тої державности, яка повстала з волі народньої й за яку цей самий нарід боровся й бореться.

По-друге... Те чи инше політичне угруповання, що має свою правду, вірить в неї, прагне до її здійснення — воно повинно цю правду проголошувати й за неї боротися. Щоб активно поборювати негативну форму державности, необхідно активно обстоювати свої прінціпи державности. Де й як?... Там, де істнує та форма державности, яка визнається негативною. В такий спосіб, щоб активне поборювання негативних сторін державности не нищило самої державности, не заважало боротьбі за цю державність.

Конкретно кажучи — коли та форма державности, що нині істнує й бореться за своє право на Україні, — не визнається правдою народу нашого, то необхідно поставити на її місце свою правду, але поставити так, щоб політично — державний центр не розвалювався, щоб він продовжував істнувати, а, значить, щоб не розвалювалася й продовжувала істнувати сама боротьба за українську державність. Бо не буде центра — не може й бути й „правди", тої правди, яку вишукала, виболіла та чи инша група інтелігенції. Не може бути самої державности, в імя якої ці групи шукають своєї правди.

Тоді — лишаться самі форми — може й гарні, але без змісту, тоді нічого не лишиться, опріче голого теоретизування, опріче розбіжности думок. Тоді не може бути й переоцінки цінностей, бо основної цінности: боротьби за певну — може й недоцільну — форму державности — також не буде...

Наша інтелігенція, надто та її частина, яка перебуває зараз під пресією психичної втоми — робить одну й то велику помилку: вона уходить, а не залишається... Не згоджуючись з тою формою державности, яка витворилася в силу тих чи инших обставин за останні роки на Україні, — вона почала уходити: за кордон, на емиграцію й навіть, що ще гірше — до ворогів нашої державности, в якої державности: радянської, гетьманської, парляментарно-демократичної... Вона забуває, що та чи инша форма державности являється вислідом боротьби протилежних прінціпів й не може ніколи бути вислідом тільки певних ідей, певних цілей. Й коли та форма державности, яка істнувала або істнує наближається до ідеольогії якої-небудь одної кляси суспільности й є далекою від инших клясів, то через те, що цих останніх клясів не було, а коли вони й були, то не боролися за свої інтереси.

Українська інтелігенція завжди була пасивною. Вся її активність полягала в абстрактних бажаннях. Вона активно бажала, залишаючись пасивною в боротьбі за ці бажання. Цю рису, придбану за часи невільництва, вона пронесла й через всю революцію. Хтіти, активно боронити свої прінціпи — вона не уміла й не уміє. Бо не уміла й не вміє жертвувати, віддаватися самопосвятою тій справі, в імя якої бажає... Щось здобувати — не уходити, а залишатися — боротися й жертвувати...

Й коли інтелігенція не могла боротися — мусило повстати те, за що боролися клясси — робітництво й селянство. А те, що ці кляси вибороли, мусило наближатися до них, до їхньої ідеольогії. Прийдуть инші кляси, що боротимуться в імя своїх прінціпів — повстане щось середнє, що було-б рівноділуючою ріжних клясових устремлінь.

Проте, треба прийти, а не уходити: лишатися, а не тікати...

———

Для кожної нації уход культурних сил є великим нещастям. Для нації, яка пробуває в стані боротьби за свою незалежність — напів програнням справи. Вона мусить на це звернути свою увагу, мусить шукати причин цього явища, щось зараяти...

Безперечно, маємо перед собою факт нечуваного відпливу нашої інтелігенції, її ухилиння від справи визволення свойого народу й перенесення боротьби за це визволення на емиграційний грунт.

На великий жаль, мусимо визнати, що в цьому сумному явищу не спостерігаємо ідеольогичних мотивів. Це не відплив, а втікання інтелігенції, втікання від небезпеки, від неясних перспектив, від кепських умов істнування.

Й те, що така інтелігенція політикує, з завзяттям нападає на те, чому сама ще вчора служила, переоцінює цінности, навіть переходить в ворожий табор — все це свідчить про глибоку кризу, що охопила нашу інтелігенцію, кризу її переживань, її думання, а також про її діференціацію, в процесі якої лишиться основне, здорове ядро інтелігенції, те ядро, яке завжди було з народом, жило для народу й нині лишається при народі. Яке звязано буде з ліпшими традиціями попередників і яке зможе знайти щось високе й в тому, що переживається зараз, передати це послідуючим поколінням також в формі традиції, й не тільки такої, за яку вони — як думає багацько де-кого з інтелігенції — проклинатимуть, а — сміло думаю — й благосла-

влятимуть. Тих хто цю традицію витворив і за неї боровся.

Я особисто наддаю велике значіння процесові діференціації нашої інтелігенції. Доба єдиної національної концепції, яка тягнулася протягом нашого співжиття з російською державою, скінчилася й скінчилася назавжди. Ця „єдиність" могла повстати лише в обставинах національного й соціяльного рабства, коли мусів існувати єдиний національний фронт, бо не було різко відзначених клясів. Себ-то—коли в своїх соціальних стремліннях наші буржуазні, хліборобські й пролєтарські верстви йшли разом з відповідними російськими клясами, або вірніше—зливалися з ними цілковито, а в національних домаганнях творили між собою одне ціле. Брак державности—з нього випливає брак діференціяції клясової, а значить і національно-політичної. Бо кожна національно-політична концепція повстає тоді, коли маються кляси, які її створюють і пишуть на свойому прапорі.

Діференціяція клясових інтересів викликає й діференціацію в осередкові самої інтелігенції. Її єдність стає провізоричною, стає чинником більше псіхольогичного, ніж реального значіння. Побіч з буржуазно-демократичною інтелігенцією, яка являється виразником ідеольогії міщанської кляси стає соціалістична інтелігенція, провідниця пролєтарської кляси. Ясно, що мусить повстати колізія протилежних клясових інтересів, в якій ті чи инші кляси, взаємно себе урівноважуючи, створюють міцний фундамент державности.

Й коли переоцінка цінностей, що переводиться поодинокими представниками нашої інтелігенції, є витворенням клясової ідеольогії на національному українському ґрунті,—це явище можна тільки вітати.

Але й процес діференціації української інтелігентської думки мусить йти в межах нашої державности, мусить бути кроком наперед, придбанням, завойованням інтелігенції. З цього процесу повинна вийти діференцірована, але здорова інтелігенція, підвалина розвитку клясів і клясової ідеольогії.

——

За останні часи цілковито оформилися дві ідеольогичні конструкції: радянська, виразником якої являється Вол. Винниченко й гетьмансько-монархистична, апольогетом якої є Вяч. Липинський. Обидві ідеольогії негують наш політично-державний центр і зарисовують свої власні форми української державности. Ці ідеольогії цілком протилежні між себе в основній засаді, але доля всяких скрайностей однакова—вони сходяться.

Отже, п. Вол. Винниченко. Свій новий світогляд він зясував в II т. „Відродження нації" й в „Листі до клясово-несвідомої української інтелігенції". З приводу головнійших прінціпів цього світогляду я вже мав нагоду докладно висловлюватися в статті „Проблеми" („Воля" т. I, ч. 11), до якої й надсилаю читачів. Зараз торкнуся зачеплених п. Винниченком тем лише побіжно, підкреслюючі такі характеристичні точки.

„Комунізм—пише п. Винниченко—не є тільки політична теорія, це не є те, що зветься „політикою". Комунізм є фільософія всього життя людини, кляси й усього громадянства в найблищих і найдрібніщих їхніх актах. Комунізм охоплює рішуче всі сторони людської істоти й її істнування на кожному кроці. Комунізм є вища гармонія псіхичних і фізичних сил людини, є та „чесність з собою", та послідовність і цільність, яку я силкувався пропагувати й якої сам не додержав, коли на мене хлинула хвиля національної революції".

Наведені слова можна цілком прикласти й до всякої иншої суспільної ідеольогії, приміром, христіянства. Й христіянство є „фильософія всього життя людини", й воно „охоплює рішуче всі сторони людської істоти й її істнування на кожному кроці", й воно, нарешті, є „вищою гармонією псіхичних і фізичних сил людини"...

Христіянство—це також звичайна комуністична теорія, може ліпша від новітнього комунізму, неокомунізму, бо одкидає ті методи, що нічого в собі суто-комуністичного не мають, а—противно—являються неґуванням ідеї комунізма. Христіянство—це комунізм в свойому чистому вигляді, комунізм, який сягає в своїх традиціях в глибину історії народів і країн. Ідея ця істнує тисячиліття, зискала сотні міліонів прихильників, зробилася основною в світогляді цілого цівілізованого світу—й що-ж? Й понині являється тільки ідеєю, неосяжною й нездійснимою... Тільки чарівною абстракцією, яка тому може й прихиляє серця богатьох людей, що є абстракцією, є тим, що виглядає добре в ідеалі й не здійсниме на практиці.

Очевидно, й нео-комунізм, його теорія, має свою прінціпіяльну вартість. Очевидно, він виглядає, як „послідовність і цільність"... Але питання ставиться инакше: як ця теорія реалізується в дійсности, чи може вона бути осягненою—й як вона определює природу державности. Так, принаймні, його ставить сам Винниченко, який не тільки малює іділію, але й зазначає шляхи до неї, який знає та й, зрештою, це підкреслює, що для осягнення комуни необхідно боротися, необхідно бути приготованим „на голод, хвороби, смерть". Так ставили проблему комуни й перші христіяне, які терпіли голод, хвороби, які йшли на смерть в імя своєї ідеї. Є—однак—і ріжниця. Боротьбу за ідею христіяне переводили шляхом ширення моральних впливів, шляхом виявлення надзвичайної, надлюдської просто високости духа. Новітні христіяне—вони ширять свою ідею вогнем і мечем, надсильством, терором. Й слова п. В. Винниченка про святість ідеї комунізма опротестовуються вчинками його однодумців і наслідувачів. Ці слова пи-

626

шуться про людське око. Другі слова єсть, инші вчинки єсть, що определюють природу новітнього комунізму.

„Та кляса, яка захоплює владу—пише Вол. Винниченко—мусять боротися за неї й за свої цілі всякими способами". („Відр. нації", т. II, стор. 185).

Иншими словами—приходити до влади надсильством і на надсильстві будувати своє панування. Розуміється, держава—це примусовий апарат. Й влада в ній побудована на примусі... Але примус—не надсильство. Держава не тільки примушує громадян до виконання своїх обовязків, а й гарантує певні права їхні. Й мусить гарантувати ці права, бо инакше не може бути й самої держави в правному розумінні цього слова, бо инакше—буде тільки певне державне формування, те, що може бути державою, хоч би воно, це формування, й походило на державу, хоч би воно мало елементи, характеристичні для поняття держави.

В. Винниченко, малюючи ідеальні сторони комунізма, зазначає, що найліпшою формою державности має бути робітничо-селянська. А Ленін, з яким він нині солідарізувався, гадає, що й це не є ідеальною формою співжиття людських істот, бо основною метою комунізма являється „відмирання всякої державности".

В згаданій вже вище своїй статті я росчинив зміст формули про робітничо-селянську державу. Не потрібую рівно-ж зупинятися й на формулі Леніна про відмирання держави, бо це могло б статися лише з моменту відмирання людскости або осягнення нею найвищих щаблей морального розвитку, причому однакового розвитку всіх в однаковій мірі.

Це все є шкідливими фікціями, нездійснимою утопією, ідеольогичною провокацією...

Ні християнство, первічний витвір комуністичної думки, ні совєтизм, новітня стадія комунізму—вони ніколи не можуть перевестися в життя й так довго, як стоїть світ, як істнує людина з своїми чуттями й пристрастями, з своїм уявленням доброго й злого, з своїми потребами й бажаннями...

Й коли п. Винниченко обіцяє царство Боже на землі, гармонію психичних і физичних інтересів людини—це, дійсно, теплий лід, це, дійсно, безмежний романтизм, в наслідок якого може повстати загальна руїна, але ніколи—„гармонія", навіть не гармонія, а звичайне культурне життя, хоч би те, що істнувало досі, хоч би й без гармонії.

Людина—дуже гнучка й здатна до пристосовування до всяких обставин, надто під пресією надсильства. Проте—немає тої сили, що могла її примусити думати так, як того вимагає пролетарська кляса, котра „всякими способами" захопила до своїх рук владу. Панували татаре в Росії, гуни—в Італії... І що-ж? Всяке панування викликає протест і зміцнює опір. І коли були протестанти, що вставали до борьби з царизмом, то чому ж їх не буде—для боротьби з совєтизмом? І чому ж має зневілірюватися дух людскости, потреба шукання й удосконалення нині, в сьогодняшній день—раз він нищив всі перепони протягом девятнадцяти століть, раз він перейшов всі фази—й підупаду й піднесення; ніколи ж—угасання.

Не в цьому річ. Брутальна сила в стані знищити, а не в стані створити. Гунни могли зруйнувати римську цівілізацію, але потрібно було шеснадцяти віків, щоб викристалюзовалася нова цівілізація—й то може лише тому, що заховалися рештки старої римської культури.

Й досить приглянутися дикому хаосові, котрий панує в комуністичній Московщині, де вже йде відмирання материяльної й духовної культури, щоб ясно уявити собі ту пустелю, в яку обернеться світ на разі поширення совєтизма.

Московська державність перебрала форму, а не своє єство. Абсолютизм царський перетворився на абсолютизм совєтський... В чому ж зміни? Хиба не провадяться війни в цілях захоплення чужих земель? Хиба не панує система безмежного адміністративного узгляднення? Хиба не істнує непомірної централізації в сфері державного управління? Хиба не скасовані елементарні права людини й громадянина? Хиба не буяє терор? Все перенесено на совєтський ґрунт з старого режиму, перенесено з доведенням до абсурду, до жахливої безпринціпности.

І це—„гармонія психичного й физичного", „послідовність і цільність", „фильософія життя"? Це—той нео-комунізм, в який вірить п. Винниченко й в імя якого закликає всіх йти... Навіть на смерть?

Яка-ж безнадійна сліпота!

——

Однак лишимо на боці комуніз і його уявлення всякої державности. Є дуже цікаве питання: як же з точки погляду свойого комуністичного світогляду п. Винниченко освітлює справу нашої державности?

„З тих режимів — говорить він — які можуть бути на Україні не національно-українського характеру, безперечно, найбільш сприятливим для українського відродження є все-ж таки режим радянської соціалістичної влади. Бо природа цеї влади, її соціальна суть і завдання необхідно й неминуче ведуть її до найбільшого національного розневолення. Як влада кляс експлуататорських, паразітарних мусить національно поневолювати для можливости поневолювати соціяльно, так влада кляс експлуатованих, працюючих мусить національно визволяти, мусить сприяти й допомагати цьому визволенню, коли хоче найповніще визволити соціально. І ми бачимо, як ця соціальна необхідність штовхала й штовхає далі руських соціалістів по шляху активности в національному питанню і що далі буде йти розвиток соціалістич-

ної революції на Вкраїні, що глибше вона пройматиме працюючі маси, що ближче й діяльніще вони візьмуть у ній участь, то ця необхідність активности в національному питанні стане виразніщою для всякого послідовного, активного комуніста всякої національности, навіть бувшої пануючої" („Відр. нації, III, ст. 500).

Як бачимо, все поставлено в площину одного слова „мусить"... Мусить визволяти, мусить сприяти, мусить допомагати...

І ось тут спостеригаємо цікаве явище. Вол. Винниченко опинився що до російських комуністів в такому самому положенні, в якому находилися старі українофіли що до російського лібералізма. Й українофіли твердили про це „мусить", не звертаючи уваги на те, що для російського лібералізму не могло бути ніяких зобовязань, поскільки на його боці лежала реальна сила. Тим більше російські комуністи, які стоять на грунті тої засади, що мета виправдує засобі. Чому російські комуністи визнають незалежність маленької Естонії або Латвії й не визнають незалежности великої України? Чому вони переговорюють з Литвою й пруть війною на Україну? А тому, що Україну вони вважають інтегральною частиною Росії — й по традиції, й по культурі, й по вихованню.

Смішна віра п. В. Винниченка в допомогу російської совєтської влади, віра в ту фіктивну державність, яка ніби-то створюється большевиками на Україні. Не сперечаємося: фікція істнує, але большевики, як реальні політити, ціною такої фікції купують для себе пануюче положення в нашій країні. Винниченкові — фікції; большевикам — влада.

Характер совєтської влади на Україні, яка виключно будується на місті, на верствах зденаціоналізованого, а то й просто московського пролєтаряту й московського „служилого сословія" — н е у к р а ї н с ь к и й й таким буде доти, доки влада ця не обіпреться на селянство. Поскільки-ж наше селянство ріжниться в своїй псіхольогії від селянства московського, поскільки воно стоїть твердо на засадах власности, ладу й порядку — постільки совєтської влади на Україні бути не може.

Теорія п. В. Винниченка вирішує це контрадітіо ін адєкто в той спосіб, шо влада комуністична мусить йти навіть в суперіч з волею селянства, волею більшости населення — шляхом надсильства, диктатури пролєтаряту. Адже-ж якого? Українського робітництва немає на Україні, є російське... Значить влада совєтська носитиме антинаціональний характер, значить і держави незалежної бути не може. Хиба що — В. Винниченкові, як і його наслідувачам, не ходить о створення власної — хочби й радянської-державности. „Автори листа — пише „Нова доба", (29 травня 920 р.) одповідаючи українській бригаді з німецького Яблонного — твердять про незалежну, самостійну народню республіку, не помічаючи того, щ о т и х а б с о л ю т н о - с а м о с т і й н и х і ц і л к о м н е з а л е ж н и х д е р ж а в н е м а в ж е н а с в і т і". Коли ці слова є словами й В. Винниченка, — він жорстоко помиляється. Совєтська Росія, думаю, не від кого не залежить, як і Англія, як і Америка, як і Франція, як і багацько инших держав. Думаю я також, що, наколи-б і повстали инші совєтські республіки, ні одна з названих держав не одмовиться від своєї суверенности; й тим сильнійше обстоюватиме кожна країна свою суверенність — чим вона культурнійш, чим вона організованійше.

І коли „Нова доба" пише про те, що абсолютно — самостійної української народньої республіки бути не може, — вона сама спростовує слова Винниченка про н е о б х і д н і с т ь для російських комуністів „визволяти" як найповнійше, як найпослідовнійше українську націю й „допомагати" останній в її визвольних стремліннях.

Тільки те істнує самостійно, що с а м о створюється, в л а с н и м и зусиллями, в л а с н о ю боротьбою. Ні Винниченко, ні українські комуністи, ні „Нова доба" — самі не в стані вибороти незалежність для України. Це підтверджують самі комуністи. „В л а с н и м и с и л а м и н е в с т а н е м о" — так пишуть вони „Новій добі" з Київа. А раз російські большевики п о в и н н і, як пише В. Винниченко, самі збудувати Україну, вони її збудують такою, як їм п о т р і б н о. Самостійною зовні й абсолютно — пригнобленою в середині. Й це буде ф і к т и в н а У к р а ї н а, це буде сурогат державности на Україні, в високій мірі шкідливий, бо він затамує національну свідомість народніх мас, бо він знищить вільну національну думку.

Чи це не ясно п. Винниченкові й його прихильникам? Безперечно, ясно — й що це так: треба лише уважно перечитати його промову на Трудовому Конгресі 25 січня 1919 року, як і всі три тома „Відродження нації", де він влучно росчиняє справжню природу комуністів російських, справжні їхні цілі...

„Я підтверджую — каже він — що в душі большевиків сидить такий самий імперіалізм, як і в душі Милюкова, Гучкова й російських чорносотенців" (1919 рік).

„Кожний руський большевик є все-ж таки руський, є член руської нації, є сопричасник руської культури, яку він хоч-не-хоч любить, цінить, якою навіть гордиться перед другими націями" (1920 р).

Для п. В. Винниченка, як і для всеї української комуністичної групи, ясно, що н е б о л ь ш е в и к и принесуть визволення нашій країні, як і те, що й не в о н и, українські комуністи. А як зясувала „Нова доба" — вони цього абсолютного визволення й не хтять. Але припустім, що вони до неї стремлять і все написане В. Винниченком в цьому смислі — є правда. Тоді у них мусів-би

628

бути один шлях — в обставинах фактичної окупації вони повинні були-б приготовлювати сили для скинення цеї окупації, злегшити ось ту боротьбу, яку переводить нині український нарід, припинити боротьбу з нашим центром до звільнення нашої території, до моменту державного будівництва.

Й тому я не бачу нічого цінного в тій ідеольогії, яка витворюється лівою частиною української інтеліґенції, що мусила-б репрезентувати пролєтарську клясу. В своїх прінціпіяльних засадах — вона вся мрія, романтизм, ірреальність. В свойому практичному здійсненні — сума протиріч, сполучення найсуперечнійших методів. Й тому вона не дає нічого: розбиваючи державний центр, який істнує, — не створює нового. Й не може створити, поскільки народні маси не йдуть під її проводом: російське робітництво спирає цілком московський совєтизм, українське селянство— національну форму державности, поскільки між цими клясами істнує фактична боротьба, поскільки не має й не може бути гармонії між зденаціоналізованим містом і національно-вихованим селом на Україні...

——

Але й ідеольогія правої частини української інтелігенції також мало дає цінного, бо одірвана від життя, бо ірреальна й нездійснима.

„Не може бути—пише п. В. Липинський, лідер хліборобів-демократів—без Господаря Держави. Й тому ми—Української а не чужої держави бажаючи—хочемо свойого Господаря Землі Нашої мати. Тому ми „гетьманці", тому ми оце будуче Гетьманство-Господарство в формі наслідственної монархії собі уявляємо" („Хліборобська Україна", № 1, Стор. 42).

„Господар-Монарх, якого ми хочемо, повинен стояти понад клясами, понад партіями, понад цілою Землею й понад цілою Нацією. За свої діла він повинен нести відповідальність і перед своїм власним потомством, перед своєю сімєю, перед своїм сином-наслідником так, щоб за будуччину нації, на чолі якої він стоїть, відповідала своєю будуччиною й його сім'я". Ібід. Стор. 42.)

„Він не перший дворянин і не перший пролетарій—а Господар Національної Праці. Працюючи сам, як людина, що стоїть на чолі армії й державної адміністрації, він працю цілої нації обороняє на зовні й забезпечує потрібний їй порядок і спокій унутрі. А як, у яких формах, буде виконуватися ця праця,—про це хай рішають між собою, зорганізовані в свої професійні орґанізації, в свої ради, самі працьовники"... (Ібід., стор. 43).

В такому дусі п. В. Липинський малює трудову монархію. Це—ідилія. Це та гармонія психічного й фізичного, про яку пише п. В. Винниченко, коли зясовує, що то є неокомунізм...

Чи є де-небудь така трудова Монархія, в якій працює Монарх, працюють фабриканти, працюють хлібороби, працюють робітники; в якій немає внутрішніх колізій; в якій—лад, порядок, тиша; в якій буяє висока культура?...

Чи є на землі те Царство Боже, де пан разом з селянином обробляє землю, а фабрикант разом з пролєтарієм працює біля станка; де істнує така висока моральність, що коли цей пан або фабрикант свойого діла не провадить, то „йдуть собі геть"...

„Коли нам хтось скаже — пише В. Липинський, — що такої трудової монархії ще ніде немає — то ми на це відповімо: а чому їй у нас на Україні вперше не бути?" (Ібід., стор. 43).

А тому, що це утопія, що це романтизм найгіршого типу.

Коли п. В. Винниченко говорить про своє Царство Боже, коли він пише про комуністичний рай — він разом з цим зазначає, шо цей рай прийде потім, а зараз — буде та переходова доба, в якій панувати-ме воля одної, робітничої кляси: диктатура пролєтаріята. Що шлях до цієї диктатури — боротьба, насильство.

Треба було-б думати, що п. В. Липинський мусить мати й свої шляхи до свойого раю. Трудова монархія мусить повстати, а, значить, хтось, десь, якось мусить боротися за цю монархію, за цей новий рай. Але в тому й річ, що п. Липинський не бачить тих сил, які боролися-б за ідеали трудової монархії. Він констатує, що кляса хліборобська за них не боролася досі й не може боротися, бо цілком роспорошена.

„Де ви — мелянхолійно запитує він — сучасна старшино українська, що новітньою зброєю духа — пресою й книжкою — володіючи, силою свойого духа віру українську творите?" (Ібід., 19).

Зброя добра, але не за наші часи. Й цією зброєю також не здобути трудової монархії, як не здобув п. Липинський з своїми однодумцями незалежної України, коли пятьнадцять років тому — будемо йому вірити — сидів десь у закутку й мріяв теж про новітню старшину...

Дві сили боряться на Україні — совітська й українська, централістично-московська й самостійницько-українська, чужа й національна. Для нас, української інтеліґенції, може бути один реальний вихід: або до Раковського або до Петлюри. Або до одного, або до другого таборів. Винниченко пішов до першого табору, до Раковського, до чужих, пішов,— хочемо думати — вірячи в те, що на Україні навіть в обставинах ворожої окупації витворяться сили, що зметуть і Раковського й московську окупацію, рівночасно забезпечуючи радянську — хоч би й не абсолютно-самостійну — форму української державности. Але, коли-б він, стоячи на тому ґрунті, що абсолютно незалежних держав світ не знає, безглядно обороняв те, що є зараз на Україні й ця оборона була вистосована проти нас, (як це має місце на ділі), — все це не так шкідливе, як

бути один шлях — в обставинах фактичної окупації вони повинні були-б приготовлювати сили для скинення цеї окупації, злегшити ось ту боротьбу, яку переводить нині український нарід, припинити боротьбу з нашим центром до звільнення нашої території, до моменту державного будівництва.

Й тому я не бачу нічого цінного в тій ідеольогії, яка витворюється лівою частиною української інтелігенції, що мусила-б репрезентувати пролєтарську клясу. В своїх прінціпіяльних засадах — вона вся мрія, романтизм, ірреальність. В свойому практичному здійсненні — сума протиріч, сполучення найсуперечнійших методів. Й тому вона не дає нічого: розбиваючи державний центр, який існує, — не створює нового. Й не може створити, поскільки народні маси не йдуть під її проводом: російське робітництво спирає цілком московський совєтизм, українське селянство— національну форму державности, поскільки між цими клясами існує фактична боротьба, поскільки не має й не може бути гармонії між зденаціоналізованим містом і національно-вихованим селом на Україні...

——

Але й ідеольогія правої частини української інтелігенції також мало дає цінного, бо одірвана від життя, бо ірреальна й нездійснима.

„Не може бути—пише п. В. Липинський, лідер хліборобів-демократів—без Господаря Держави. Й тому ми—Української а не чужої держави бажаючи—хочемо свойого Господаря Землі Нашої мати. Тому ми „гетьманці", тому ми оце будуче Гетьманство-Господарство в формі наслідственної монархії собі уявляємо" („Хліборобська Україна", № 1, Стор. 42).

„Господар-Монарх, якого ми хочемо, повинен стояти понад клясами, понад партіями, понад цілою Землею й понад цілою Нацією. За свої діла він повинен нести відповідальність і перед своїм власним потомством, перед своєю сімєю, перед своїм сином-наслідником так, щоб за будуччину нації, на чолі якої він стоїть, відповідала своєю будуччиною й його сімя". Ібід. Стор. 42.)

„Він не перший дворянин і не перший пролетарій—а Господар Національної Праці. Працюючи сам, як людина, що стоїть на чолі армії й державної адміністрації, він працю цілої нації обороняє на зовні й забезпечує потрібний їй порядок і спокій унутрі. А як, у яких формах, буде виконуватися ця праця,—про це хай рішають між собою, зорганізовані в свої професійні орґанізації, в свої ради, самі працьовники"... (Ібід., стор. 43).

В такому дусі п. В. Липинський малює трудову монархію. Це—ідилія. Це та гармонія псіхичного й фізичного, про яку пише п. В. Винниченко, коли зясовує, що то є неокомунізм...

Чи є де-небудь така трудова Монархія, в якій працює Монарх, працюють фабриканти, працюють хлібороби, працюють робітники; в якій немає внутрішніх колізій; в якій—лад, порядок, тиша; в якій буяє висока культура?...

Чи є на землі те Царство Боже, де пан разом з селянином обробляє землю, а фабрикант разом з пролєтарієм працює біля станка; де існує така висока моральність, що коли цей пан або фабрикант свойого діла не провадить, то „йдуть собі геть"...

„Коли нам хтось скаже — пише В. Липинський, — що такої трудової монархії ще ніде немає — то ми на це відповімо: а чому їй у нас на Україні вперше не бути?" (Ібід., стор. 43).

А тому, що це утопія, що це романтизм найгіршого типу.

Коли п. В. Винниченко говорить про своє Царство Боже, коли він пише про комуністичний рай — він разом з цим зазначає, шо цей рай прийде потім, а зараз — буде та переходова доба, в якій панувати-ме воля одної, робітничої кляси: диктатура пролєтаріята. Що шлях до цієї диктатури — боротьба, насильство.

Треба було-б думати, що п. В. Липинський мусить мати й свої шляхи до свойого раю. Трудова монархія мусить повстати, а, значить, хтось, десь, якось мусить боротися за цю монархію, за цей новий рай. Але в тому й річ, що п. Липинський не бачить тих сил, які боролися-б за ідеали трудової монархії. Він констатує, що кляса хліборобська за них не боролася досі й не може боротися, бо цілком роспорошена.

„Де ви — мелянхолійно запитує він — сучасна старшино українська, що новітньою зброєю духа — пресою й книжкою — володіючи, силою свойого духа віру українську творите?" (Ібід., 19).

Зброя добра, але не за наші часи. Й цією зброєю також не здобути трудової монархії, як не здобув п. Липинський з своїми однодумцями незалежної України, коли пятьнадцять років тому — будемо йому вірити — сидів десь у закутку й мріяв теж про новітню старшину...

Дві сили боряться на Україні — совітська й українська, централістично-московська й самостійницько-українська, чужа й національна. Для нас, української інтелігенції, може бути один реальний вихід: або до Раковського або до Петлюри. Або до одного, або до другого таборів. Винниченко пішов до першого табору, до Раковського, до чужих, пішов,— хочемо думати — вірячи в те, що на Україні навіть в обставинах ворожої окупації витворяться сили, що зметуть і Раковського й московську окупацію, рівночасно забезпечуючи радянську — хоч би й не абсолютно-самостійну — форму української державности. Але, коли-б він, стоячи на тому ґрунті, що абсолютно незалежних держав світ не знає, безглядно обороняв те, що є зараз на Україні й ця оборона була вистосована проти нас, (як це має місце на ділі), — все це не так шкідливе, як

629

абстрактне теоретизування п. Липинського. Бо там є боротьба — тут маніловщина; в боротьбі перемогає якийсь прінціп, і все-таки цей прінціп явиться плюсом в розвитку нашої державности — а маніловщина, вона зїдає всякі прінціпи, й навіть той єдиний прінціп, та іділістична монархія, про яку твердить п. В. Липинський, ніколи не зможе бути переведеною в життя.

Коли ми твердимо, що селянство наше не комуністичне й маємо на це докази, тим більше твердимо, що воно не монархістичне. Скоропадський й Денікін — прекрасні тому докази. Перший створив монархію, другий боровся за монархію. Обидва — були знищені...

Найбільш цікава спроба — спроба Скоропадського. Це той шлях, по якому думає пан В. Липинський прийти до своєї трудової монархії.

Поскільки монархія не може повстати з низу, бо немає тої реальної сили, яка-б її спирала й підтримувала, а та хліборобська кляса, про яку говорить п. В. Липинський, зацікавлена не в монархії, а в забезпеченні здобутих прав — на волю й землю — постільки вона, ця монархія, повинна повстати зверху. Хтось її мусить накинути. Але хто? Німців більше немає й ніколи вони не повернуться на Україну. Проте припустимо, що хтось її накидає нашому народові. Пійдемо навіть за п. Липинським й припустимо, що сам народ вибирає або просто садовить когось на гетьманський трон. А далі? Нарід — пасивна величина. Він рухається протягом одного короткого менту. Щось здобуває або щось скидає... На кого-ж має спиратися трудовий монарх? На хліборобську клясу — але пп. Липинських, Шеметів, Дорошенків все-ж менше, ніж Бобринських, Голіциних, Муравйових, які йдуть в орбіті російської державности. На міщанську клясу — але тая навіть панів Липинських немає, а Бродські, Демченкі, Гутники, Каменки, Бернштайни йдуть також в орбіті російської державности. На бюрократію — але її творять Могилянські, Кистяковські, Романови, Рейнботи, Ржепецькі, які йдуть виключно в орбіті тої-ж російської державности...

З ким-же працювати-ме трудовий монарх? Й чи не захоче він пересунутися до Кремля?

———

Пан Липинський називає республіканську інтеліґенцію, яка стоїть зараз в центрі боротьби, поміж нео-комунізмом п. Винниченка й нео-монархізмом п. Липинського, — романтичною. Але, як бачимо, це звернено не по адресі, у всякому випадку — з хворої голови на здорову.

Романтик — тільки п. Липинський, бо він не бачить справжнього життя, бо він — в мент найвищої боротьби за українську державність, тоном ментора, винахідця, апостола, пропаґує те, чого — як сам зазначає — ще немає ніде на світі. Ніби-то навкруги спокій, радість творчости, ніби-то немає ні сльоз, ні крови, ні жертв, і остільки великий, що маємо час на фільософування, на теоретизування, на створення якогось нео. Неомонархія — і смішно, як спостерігати, що світ іде по лінії найглибшої демократізації, й болюче, як пригадати, що в цей мент йде не теоретична суперечка, а крівава, на всьому терені України, й не стільки за форму державности, як саму державність.

Скажу так: ви хочете нео-монархізма, — здобудьте незалежність України; хочете нео-комунізму — виборіть українську державність. А для цього: не уходьте до Відня, або до Москви; не невтралізуйте й не негуйте.

Йдемо разом, доки здобуватимемо; розійдемося — коли будуватимемо. Бо ваш монархізм і ваш комунізм — вони перестануть бути абстракціями, коли діткнуться дійсности, а стануть тими прінціпами, за які ви будете боротися, але в межах української державности.

Вони, праві й ліві, уходять, вони хочуть дістати все, або не осягнути нічого. В цьому вся псіхольоґія наших максималістів. Вони уходять від нас, розбивають ідеольоґічну єдність нашої інтеліґенції. Ця єдність завжди була фікцією, вона повстала в умовах рабства й повної одірванности й від народу й від поодиноких його клясів. Нині йде вирівнання. В боротьбі вирисовуються суспільні кляси й інтеліґенція ніби роспріділюється поміж ними. Немає у неї спільного ідеалу; є ідеали, є гасла — нац ональні й соціяльні — котрі являються гаслами певних кол, певних ґруп, певних клясів. Бо — щоб там не казати — повстають вже соціяльні ґрупування на ґрунті національному. Це один з наслідків революції.

Й тому я, оцінюючи це, як обєктивний і позитивний факт в розвитку нашої державности, — й саме через те, що добачаю в цьому факті велику національну цінність, велике національне придбання, категорично виступаю проти тої правди, яку ці нові соціяльні уґруповання вважають за правду національну й особливо проти методів, якими вони йдуть до осягнення своєї правди. Тому я думаю, що уход і перехід, уход п. Липинського з прихильниками, як і перехід п. Винниченка з своїми наслідувачами — однаково шкідливий в відношенні до того, що стоїть по-над ґрупованнями, по-над клясами й що ці ґрупування й ці кляси — зрештою — определює: української державности.

Й будучи також звязаний в традиціях державности з дружинами князівськими, братствами, монастирями, гетьманами Богданом і Мазепою, Пилипом Орликом і Каппистом, як і п. В. Липинський, а в традиціях демократичної державности з селянством і робітництвом українським, як і п. В. Винниченко, — гадаю, що головне ядро

630

української інтеліґенції — республіканська інтеліґенція — соціялістична й буржуазно-демократична — яку й Винниченко й Липинський однаково не люблять — робить в інтересах українського народу, коли протягом трьох років твердо стоїть при центрі, не здаючи своїх позіцій ні Скоропадському, ні Деникинові, ні Раковському. Гадаю, що тут твориться справжня історія українського народу, котра звязана тісно з усім його минулим і... майбутнім.

Й не тільки історія, але й реальна національна політика.

Яка її основна риса? Вона виходить не з мрій про нео-комунізм і нео-монархізм, не з абстракцій, не з того, чого немає й чого не може бути, а з того, що єсть і що буде.

Що-ж єсть? Перманентний стан анархії на Україні, який викликається боротьбою на її терені фізичних сил, що стремлять до опанування нею. Які-ж це сили? Або большевики, виразники московської державности або добровольці, виразники тої-ж московської державности. Третя сила — це українська демократія, яка героїчно борється й з першими й з другими за свою, національну, українську державність.

Одні накидають совітську форму державности; другі — бюрократично-монархічну. Й тільки третя сила — українська республіканська інтеліґенція — виборює те, що проклямовано самим народом нашим: народню республіку.

І думаю, що республиканська інтеліґенція, яка обєднує в собі всі відтінки національної думки й всі головнійші відлами соціяльних уґруповань, — є правдивим висловом народньої волі. Коли тимчасово перемогає Раковський або Деникин — це говорить про надсильство, а не правне становище, бо не від народа вони прийшли, а накинені народу. Й боротьба за державність стає рівночасно боротьбою за порушене право. Сила права лишається на боці республиканської інтеліґенції, а на боці противників — тільки право сили.

Але республіканська інтеліґенція витворила найбільш цінне: традицію державности. Приходили большевики — й уходили; приходили Німці й уходили; ставили Скоропадського й його скидали; знов приходили й уходили большевики; приходив і уходив Деникин; знов були большевики й знов їх не ставало... Ріжні сили захоплювали землі українські й гинули у взаємних сутичках. А центр української державности — завжди залишався. Й незмінними були його гасла, його рішучість боротьби, його віра в конешний успіх.

Цей дуже важливий мент негує Винниченко й про нього забуває п. Липинський. Цілком даремно вони це роблять. Теперішня роля Винниченка на Україні — вона могла стати такою лише постільки, поскільки ним негувалося те, що істнує: центр української державности. Й не він зараз здобуває у большевиків якісь уступки, а центр. Не було-б центра — не було-б за Винниченком впливової ролі. Щож до п. Липинського — не монархія покликала до життя його самого й його однодумців, а той самий центр, та сама республіканська інтелігенція, яку він нині обвинувачує в усіх смертних ґріхах.

Й я певен, що майбутнє за ідеями, котрі витворила республіканська інтеліґенція. Що Україна буде — це визнають і п. Липинський, й п. Винниченко, й Врангель і Лєнін. Ця Україна можливо сьогодня й не буде республіканською, демократичною. Можливо, що сьогодня вона буде совітською. Але ясно одне, що вона такою не буде завтра. Й в усяким разі — завтра вона буде не монархічною, як мріє п. Липинський, а тою, як її витворив в муках і стражданнях республіканський центр, як вона зарисовувалася в процесі революції й в формах, яку витворила ця революція...

Не в кабинеті мрійника, не в голові неурівноваженого фантаста зародилася ідея народньої республіки, а в бурі народнього життя, в боротьбі правди з надсильством — під Крутами, на вулицях Київа за часи Центральної Ради, під Київом за часи гетьманщини, під Винницею, Рівним, Камянцем за часи Директорії; не в Маніловщині, а в реальних обставинах суворого, невблаганного, реального життя. Саме життя створило цю ідею, як це-ж життя викристалізувало з інтеліґенції ту основну ґрупу, яка за всякі часи, за всякі обставини — иноді з помилками, иноді з неуміннням, иноді з легковажністю, але завжди з відданістю — несла й обороняла цю ідею.

Ця інтеліґенція ніколи не лишала центра. Права течія урівноважувала ліву; ліва поборювала праву; але ні одна з них не уходила.

Нікуди не уходила. Ні до Відня з його лайдацтвом, ні до Москви з її великодержавним совєтизмом. Ця інтеліґенція пережила евакуації і камянецьке „сідєніє"; голод і холод; чрезвичайки й сипняк... Все загубила, що мала. Все віддала нації. Й віддала не в імя „трудового Монарха", не в імя „трудового Совдепа", а в імя трудового народа, живого народа, того, що єсть на Україні, того, що буде на Україні. Не в імя абстракцій. а в імя реального життя, в імя конешного визволення своєї країни.

Настане день — його не уникнути — коли нарід наш, здобувши повну незалежність, виявить свою свободну волю. Той день покаже, де була правда: чи в теорії п. Липинського, чи практиці п. Винниченка, чи в непохитних стремліннях центра, який протягом років жив і боровся під одним гаслом: Незалежної Української Народньої Республіки.

631

АГРОНОМ Ф. ХИЖНЯК.

Аграрна проблєма на Україні.

Дивна річ: три роки лунає гасло „земля народові“, але й до сьогодняшнього дня справа наділення селян землею не посувається в своєму практичному розвязанні ані на крок.

Що це так — досить пригадати лише ті прислівля які ходять по селах: „землю дає Петлюра від Різдва до Юра“, або „волю візьми собі, а міні дай землю“.

Коли ми, починаючи шукати причин явищу такого зневірря, звертаємося до аналізу сторичного розвитку земельного питання на Україні, відразу-ж спостерегаємо шлях невідповідних спроб в самому процесі шукання його конкретізації.

В чому-ж річ?

Перш від усього в відсутности у Держави сталих поглядів на завдання, мету, об'йом і підвалини земельної реформи.

Тому, побіч з проектом земельного закона (Мартоса), який, базуючись на принціпі власности, пропонує залишити недоторканими сорок десятин, стоїть закон Центральної Ради 18 січня 1918 р., який вже нічого не залишає і робе крок до здійснення принціпів „соціалізації землі“. Подруге, сама форма тих органів, які мали переводити земельну реформу, була така, що відразу робила неможливим техничне переведення земельного закону; бо після передачі земельної справи до рук сільських, волосних, повітових, та губерніальних Земельних Комітетів сталось те, про що давно казав відомий економіст-статистик М. В. Рклiцький, а саме: земля стала парцелюватися і концентруватися біля тих сел, які мали земельні запаси; забрати останні для „урівнення всіх“ не було якої можливости.

Діло доходило до того, що будувалися шанці в оборону „своєї землі“, яка по духу закона 18 січня 1918 р. належала „всім“.

Сільський комітет не слухався волосного, волосний повітового, повітовий губерніального, губерніальний Центра, а в наслідок була анархія яка коштувала державі сотні міліонів.

Наприклад, жадний земельний комітет Кременчуцького повіту на Полтавщині не дав справоздання своєї діяльности, а деякі не захотіли здати грошей повітовому Комітету.

Таких прикладів дуже багато.

Що до практичної роботи земельних комітетів, — повна їх нездатність очевидна.

В той час, коли ні від одного волосного комітету не можна було протягом місяців добитися відомостей, хто розібрав землю, худобу, насіння, інвентаря тощо — в три дні всі ці відомости мали власники, коли став у влади Гетьман.

Ясно, що центр не може питань вседержавного характеру цілком віддавати на погляд місцевих інтересів, бо земельне питання остільки шкурне, що чекати виявлення державних поглядів з боку неосьвіченої темної селянської маси-нема чого.

Так було за часи Центральної Ради.

В наслідок відсутности ясного пляну в земельній справі, як і взагалі в усій внутрішній політиці, повстала Гетьманщина. Селяне почали шукати тих, хто закріпив-би їх революційний здобуток—землю й пішли в орбіті великовласницьких ідеалів. Пригадаємо тут, як по багатьох волостях сьогодняшні члени селянської спілки записувалися членами партії хлiборобів ан масс.

Селянство хвильово линуло до партії хліборобів, рахуючи, що тут забезпечиться за ними захоплена земля.

На ділі сталося инше.

Засновуються земельні комісії — й земельне питання знов, тільки з другого боку, переноситься на грунт місцевих інтересів.

Керування техничним переведенням земельної реформи попадає в руки великих власників.

Селянство відчуваючи це, відокремлюється від партії хлiборобів і лишається на роспутті.

Починається українська революція.

Директорія, яка її підносила во імя „землі і волі“ мусила здійснити, принаймні, хоч перший прінціп.

Оголошується закон 8 січня 1919 року. В одм ну від закону Центральної Ради він зазначає вже мінімум (5—6 дес. доброї землі) і максімум наділення (не більше 15 дес.).

Економічних підстав для цих мінімума і максімума немає, опріч чисто політичних мотивів.

Це звичайна діпльоматична діверсія, яка вжита була для здобуття симпатій „хозяйственного мужичка“.

Про це свідчить слідуючий факт.

Вінницький селянський з'їзд з участю лідера ес-ерів А. Степаненка визначив, як максімум наділення і позоставлення не пятнадцять, а двадцять десятин, і ця постанова не встрітила, навіть. з боку ес-ерів протеста: инша вже зкреслювалася тоді „сітуація“.

Але всеж — таки те, що в закон введені і мінімум і максімум, запевняє в змаганні проводити державну аграрну політику.

Коли додати ще й те, що закон форму права користування землею передає установляти громадам, яким передається також і право вирішувати і про спос б користування землею, зазначаючи, що

632

форма користування може бути спадковою і довготерміновою, ми повинні признати, що поганих наслідків від перших невідповідних кроків в аграрній справі хотіли уникнути.

Але реалізація цього закону, як і закону Центральної Ради переводилася в життя без певного пляну і коли звернутися до відповідних обіжників та інструкцій відразу-ж можна констатувати повну розбіжність провідних думок.

Ріжні циркуляри вирішують по-ріжному ідентичні питання.

Наприклад, виходять два обіжники за підписом тодішнього міністра М. Шаповала, про питання, кому залишати пятнадцять десятин.

Бачимо: в одному залишати всім, в другому —не всім, а тільки дрібним власникам.

Далі, по одному статуту головами повітових Земельних Управ мають бути повітові агрономи, по другому — члени народніх Управ; по одному статуту передбачається, організація сільських земельних управ, по другому — ні.

Саме-ж цікаве те, що інструкція про наділення землею селян за одиницю наділення приймає господарство, а загальний плян, коли його уважно переглянути, начеб-то їдока.

Підкреслюю що всі ці обіжники виходят в „світ“ майже не підряд.

А все це вносило нісенитницю, зневірря і непевність і на довгі роки затягувало розрішення земельного питання, маючи, крім того, і політичні наслідки, бо селяне, бачучи, що уряд не може їм закріпити право на землю, не може забезпечити їх від повернення старих форм землеволодіння і землекористування, зверталися в бік большевиків, про тверду волю яких вони чули не раз.

Так склалася трагічна колізія між теорією і практикою, що коштувала державі, крім міліонових коштів, ще й тисячі жертв і море крові.

В чому-ж була загадка?

Відповідаючи на це, ми примушені розглянути ряд питань, які розяснюють і освітлюють загадку; і раніш від усього — відповідь на питання: чиєю селяне рахують землю поміщика.

Формула селян дуже проста: „пан наш — земля наша; перш за все візьмемо собі — свойому селу, а як будуть лишки—дамо й сусідам“.

Наведу приклад.

Село „С-а“ має „свойого пана“ з маєтком в сім тисяч десятин, село бідне, обідране і невелике, щось біля восьми-десяти хат; за півтори версти від нього є село „Р-ва“ в чотиріста дворів, теж бідне, але „свойого пана“ воно цілком не має.

Село „С-а“ селу „Р-во“ землі не дає; самож робить приговор щоб одвести по т р и д е с я т и н и н а д в і р і п о д е с я т ь д е с я т и н п о л я н а к о ж н о г о г о с п о д а р я.

Село „Р-во“ посилає делегац ю до села „С-ва“, яка після довгих поклонів, починає свою розмову з того, що, хоч, мовляв, п а н і в а ш, шо, хоч ми (делегати) це знаємо, але ми бідні. Уступіть і нам трохи земельки.

Отут, на нашу думку, виявляється вся психольогія селянина як власника.

Той, хто просить, вірить, також, як і той, хто не дає землі, щ о з е м л я т о г о, ч и й п а н.

Друга трудність — колізія між розумінням прінціпа соціалізації землі державою, з одного боку, й селянством з другого.

„Мою власну землю—корінну—лиши мені — панську теж дай мені д а р е м н о“, міркував так селянин на зїздах і підносив руку за соціалізацію землі. І той самий „соціалізатор“ геть гнав землеміра, коли той хотів, не то що відібрати, а тільки вирівняти межу на його „власній“ землі.

Держава вірила в те піднесення руки й проголошувала коли й не соціалізацію землі в чистому виді, то у всякому разі щось подібне до того. Таким чином, егоїзм села, несвідомість і жадоба, страшна жадоба, до землі як і колізія між теорією держави і практикою села,—явилися причинами тої страшної колотнечі, що сталася на Україні.

Селянин-власник і він прагне одного — забезпечити в правний спосіб за собою революційними методами здобуту землю. Він хоче „документа на землю“, бо знає, що документ на землю, він знає це з поконвіку,—захищався законом і адміністрацією.

Цей правний документ йому мусить дати держава через нотаря.

Инакше селяне не повірять заходам правительства й будуть, як бачимо до цього часу, в масі робити таємні договори з тими, хто й зараз в їхніх очах являються власниками землі.

Ми знаємо богато тому прикладів: Довжецька і другі волости Камянецького повіту.

Але окрім приведених факторів, які впливали і впливають на переведення земельної реформи, є ще момент чисто економичного значіння. Цей момент інстінктивно відчувається селянами, які ставлять опір при вирішенні земельної справи—принаймні, в спосіб, як вона технично розумілася до цього часу.

Цей момент формулуємо так: давати землю всім на рівні, коли її не багато, будувати земельну реформу тільки на розвитку сільсько-господарської продукції,—значить робити велике лихо громадянам держави; цей момент селяне відчувають і доки він істнуватиме, земельне питання не буде вирішено.

Для того, щоби краще пояснити оцю нашу думку ми скажемо два-три слова про самий процес с-г. продукції і головні його фактори.

Фактори, які керують сільсько-господарською

633

продукцією це грунтово - климатичні умови, труд і капітал, Перший є величиною отрицательною. Урожай є вислід впливів труда, капітала і климатично-грунтових умов, і наколи рахувати першу величину за постійну, то урожай буде тим більший, чим більший плюс других двох факторів — труда й капитала.

Але соціально — економичні умови для труда і капитала в сільсько-господарчій продукції становлять певні межі, даючи для кожного господарюючого району свій максімум.

Висновки з цього такі.

Істнують для кожного господарюючого району певний м німум і певний максімум земельної площі, при якому тільки й можна видобувати від господарства найбільшу кількість сирих продукт в.

Оця, на нашу думку, аксіома інстінктивно відчувається селянами, котрі, бачучи, як вир шується земельне питання і добачаючи в цьому погрозу свойого добробуту, не йдуть на зустріч домаганням держави і її заходам.

Цяж аксіома мусить лягти і в основу технічного вирішення земельного питання, бо инакше не можливо забезпечити селянству повернення суми труда, який воно вкладає в землю.

Так відповідаємо ми на питання, в чім загадка. Як же практично підійти до земельного питання?

Про це скажемо в друг й частині нашого нарису.

ВСЕВОЛОД РОЗУМОВСЬКИЙ.

Російська проблєма.

I.

В звязку з визнанням Франціею генерала Вранеля, офіціяльними зносинами Лойд Джорджа з большевиками й нотою американського правительства, на черзі дня станула російська проблема. Великі держави, які перекраяли мапу цілого світу,—не осягли миру. Національні протиріччя вибухнули з новою силою, й сама Европа стала походити на вулькан, який клекоче й загрожує прорватися що-хвилини.

Тим більше на Сході... Тут все в хаосі, боротьбі, руїнах. Тут твориться нове життя, що йде в суперч пр нціпам европейської державности. Війна на Сході—погроза світовому миру, придбаному ціною нечуваного напруження.

Але розвязання російської проблєми — це й одповідь на наші національні домагання.

В процесі боротьби ми не зупинялися на цьому питанні. Ми не хотіли навіть зясувати, чи воюємо з Росією, чи ні, чи може боремося з большевиками. А коли боремося з останніми, то, очевидно, до певної межі, за якою вже повстають нормальні взаємовідносини з Росією. Але якою? Чи з тою-ж большевицькою Росією, що йшла безліч разів на Україну, що руйнувала наші міста й села, нищила народнє богацтво, ламала нашу молоду державність, знущалася над нашою культурою? Чи з старою Росією, денікиновською, що також всякий раз йшла на Україну, також руйнувала наші міста й села, також нищила народнє богацтво, також ломала нашу молоду державність, також, а може ще в більшій мірі знущалася над нашою культурою?

Й виходило, що всяка Росія є нашим ворогом, що ніякого співжиття з нею бути не може й що майбутні стосунки з нею—це стан вічної війни, вічного взаємного нищення, в чної ненависти...

Боротьба нас захоплювала й не зупиняла нашої уваги над цією проблємою. Ми знали, що мусить наступити рішучий мент, коли повстане перед нами питання: або—або... Коли знов, як мара, як прокляття, повисне над нашою країною перспектива поневолення, в якому вона була цілі століття й позбутися якого коштувало для неї стільки надлюдських зусиль.

Ми вірили в завтрашній день... Ми гадали, що боротьба не пройде безсл дно й що диктатори сучасного світу, які проголосили прінціпи вільности народів, великого права на самоознач ння націй,—визнають і наше право на державну незалежність. А тому засипали їх меморандумами, нотами, петіціями, доводили нашу окремішність, прохали о наше визнання.

Наша геройська армія протягом трьох років охороняла европейську цив лізацію від напливу новітніх гуннів, прикривала собою нові державні формування, продовжувала може й безприкладну, але невдячну місію несмертельного Запоріжжя.

Наближаються трагичні дні...

Под ї мають свою льогику, але иноді вона їм зраджує. Й тоді наступає той інтервал, який нічого н е р о з в я з у є, а тільки затягує, а тільки підкреслює, що все-таки є одне р шення, що з залізною необхідн стю випливає з льогики річей...

Отже—російська проблєма... Очевидно, щоб цю останню розвязати—треба мати саму Росію, а її й немає. Це не парадокс, а факт: т о ї Р о с і ї, з я к о ю м о ж н а в о ю в а т и, а б о д о г о в о р ю в а т и с я — н е м а є...

Ми перебували в старій Росії, країні протир чь, яка створила свободу в думанні й рабство в життю, яка дала одиниці високого культурного значіння й нечувано-неосвічені маси, яка була великою в екстазі і безпорадною в реальній дійсности, яка викохала культуру слова й занедбала культуру д ла... Країні Льва Толстого, але й Распутіна; Бакуніна, але й Протопопова; Герцена, але й Азефа; Чернишевського, але й Плеве. Країні Пуш-

634

кина, Лермонтова, Достоєвського, Чехова, Л. Андреєва, але й урядника, жандарма, пристава. Країні, в як й сполучався високий льот абстрактної думки з реальною, чисто азіатською, системою гніта. Ця Росія контрастів і необмежених можливостей — „умом Росії нє обнять, аршином общим нє ізмєріть; у нєй особенная стать: в Росію можна только вєріть"—яка не спромоглася за тисячалітнє істнування створити сталої державної системи — вона прекрасно вміла тиснути, давити, захоплювати, нищити все инше, н е р о с і й с ь к е, нищити, одягаючи все це в тогу культуртрегерства, наддаючи цьому значіння особливої мистичної м'сії, яку вона повинна брати на себе, як тягар, як невблаганну жертву.

Росія, що була зразком абсолютизму, що своєю конструкцією цілковито виключала всяке поняття свободи, в той же час завжди претендувала на ролю визволителя: вона визволяла Кавказ, Болгарію, Сербію, а раніше—й Україну. Визволяла всі народи, які входили в її склад або находилися під її безпосереднім впливом. Цим визвольним амплуа пересякнулися не тільки правлячі кола (пригадаймо лише відозви Верховного Головнокомандуючого до поляк'в і українц'в за часи всесвітньої війни), але й російська інтелігенція.

Й коли правячі кола ані на хвилину не вірили в свою визвольну місію, коли вони розуміли, що визвольні гасла — тільки прикриття для звичайнісінького нападу, для захоплення чужого,—російська інтелігенція щиро приймала ці гасла, щиро вірила, що ті чи инші народи вона визволяє, прилучає до російської культури, забуваючи про те, що вмісті з російською книжкою, школою, театром, мистецтвом йде — і то в більшій мірі — той бюрократичний апарат, до якого вона може й не була прихильною.

Російська бюрократія й російська інтелігенція мали о д н у мету, хоч і ріжні методи. Ця мета — В е л и к а Р о с і я, сьогодня абсолютична, реакційна, неправова, а завтра—вільна, конституційна. І ті й другі вірили, що тільки Велика Росія в стані задовольнити потреби малих народів: перші — засобами насильства й русіф'кації, другі —засобами мирного співділання... й тої ж рус фікації. Й ті й другі виходили з того, що є о д и н великий російський нарід і що поодинокі його в'дламки — білоруси, великоруси, малоруси—то т і л ь к и в'дламки, які мають свої, але неістотні ріжниці.

І д е о л ь о г і я російської бюрократії й російської інтелігенції, влади й громадянства — в суті річей—була однакова: в е л и к о д е р ж а в н а. Російський нар'д мав бути висловом цих великодержавних устремлінь і, поскільки вони не вважали „відламки" за окремішности, за самособойні національні орґанізми,—постільки вони охоче рахували, що несуть ці великодержавні цілі не тільки великоруси, але й малоруси й білоруси; не тільки ці „руси", але й поляки, й фіни, й грузини, й всі инші національности, які були підбиті Росією, бо всі відламки, всі племена, всі народности мусять творити один російський нар'д, цей основний елємент російської державности.

Мета одна; ріжні методи. Для правлячої бюрократії було ясно, що т льки повною русіфікац'єю, надсильством, можна було з конгломерату ріжних націй створити одну національну державу. Для інтелігенц'ї ця прямолінійна позіція була до неприняття, бо вона вважала, що т льки русіфікацією посередньою — вільною конкуренц'єю великодержавної й нац ональних культур можна витворити однолиту державність, хоч вона—свідомо, а може й несв'домо—забувала, що адміністраційний апарат цілком усував можлив'сть всякої вільної конкуренції, бо національні культури не мали права на культурний розвиток, на виявлення своїх творчих сил.

Й доки панував непод льно старий лад, доки трималася міцно стара система, доти російська інтелігенц'я кохалася в абстракціях, в більшій або менш й мірі співчуваючи малим народам, в більшій або меншій формі визнаючі їх права на культурне самоозначіння. Навіть охоче визнаючи, добачаючи в цьому ту нитку, що мусила міцно звязати малі народи з Великою Росією.

Перша революція захитала стару державність. І разом з тим внесла значні корективи до абстракц'й, витворених російською інтел'генц'єю. Народи прокинулися,—й дали про себе знати. Народи висунули практичні вимоги, поза якими не було для них життя, політичного й культурного розвитку.

Ід'лія згасла... Реальні інтереси потр бували реальної одповіді. Свойого негайного задоволення. Правляча бюрократія дала одповідь—переслідуванням національних рухів вона гадала позбутися небезпечного „сепаратизму". А інтелігенція пішла в рост'ч: частина—разом з бюрократ'єю—одкидала національні гасла, частина переносила їх в культурну площину, частина стояла за широким їхнім задоволенням. Але всі однодушно стояли на тому, що задоволеними нац'ональні вимоги можуть бути лише постільки, поск'льки це не порушує є д н о с т и Великої Росії, поскільки це йде на зміцнення т а к о ї Росії. І д е я в е л и к о д е р ж а в н о с т и не підлягала ревізії.

Друга революція принесла інтелігенції владу. Вона поставила великі задання перед Росією, в тому числі й національні проблєми. Вона потрібувала від інтелігенції, котра звикла до мозгування, до абстракцій—щирого й негайного задоволення нац'ональних стремл нь. Цього не було виявлено. Нова влада ділила нації на зр'лі й незрілі, давала одним більше, другим менше, в с і х тримаючи в міцних ланцюгах неволі, вс'х привязуючи до Великої Росії, всім накидаючи місію служення рос йській великодержавности. Под'ї випередили заходи но-

635

вої влади—й не тільки одірвали малі народи від Росії, але поглинули саму цю владу.

Велика Росія не стала істнувати. Її заступила Великоросія, те, що було основним в конгломераті народів Росії, те, що було характерним для неї, те, з чого тільки й могла повстати одноцільна, національна російська держава.

II.

Великі держави, які грають нині рішаючу ролю в світовій політиці—Англія, Франція й Америка—вже підійшли до вирішення східної проблєми, в тому числі й російської. Вони вже зрозуміли, що спокою світового не може бути доти, доки не розвяжеться доля тих народів, які мешкають на територіях Сходу.

Ріжними способами — в залежности від своїх інтересів—вони підходять до розрішення російської проблєми. Проте, в суті річей, ця ріжність дуже неістотна, й торкається вона більше всього зовнішнього, а не внутрішнього; форми, а не змісту.

В той час, як Англія годна визнати Росію сьогодняшнього дня (совєтську), Франція й Америка схиляються більше до визнання Росії завтрішнього дня (царської або буржуазно-республіканської). Але всі вони сходяться на одному: Росія повинна бути Великою Росією, в тих кордонах, що закреслюються після Версальського договору. Без Польщи, без Фінляндії... В цьому вже є посередня одповідь і на те основне питання, що нас найбільше обходить — на питання українське.

Україна, як і раніш, має входити в склад цієї Великої Росії. Й всі визвольні домагання останніх трьох років, всі жертви, вся кров, всі зусилля мають піти на ніщо, мають стати нечуваним абсурдом в життю нашого народу. Мають стати тим вдячним, плодючим ґрунтом, на якому зростуть більш щасливі країни...

Дійсно, ми мученики...

Не тільки тому, що ось три роки, не знаючи одпочинку, не маючи хоч малої перерви для скупчення й організації своїх сил, — ведемо невстанну боротьбу за свою державність, а — ще в більшій мірі — тому, що мусимо доводити своє право ца цю боротьбу, право на боротьбу за гасла державности, незалежности свойого народу, як й право самого народу на незалежність.

„Право на самовизначення народів“ — ці слова Вильсона, що глибоко запали в свідомість нашої інтеліґенції й широких верств українського населення, що наддали їм сили в нерівній боротьбі з ворогами, які плюндрували країну, нищили добро народнє, руйнували всю нашу культуру — вони були сказані не по нашій адресі... Ми довідуємося, що право на самовизначення має не всякий нарід, який за нього бореться. Що не це малося на увазі Вильсоном, коли він кидав в розбурхану стихію народів свої великі слова. Ми довідуємося, що Україні не признано цього права й що вона має належати, як і раніш, Росії. Й що сама Росія має істнувати й надалі майже в тих розмірах, які були й перед війною, бо Росія навіть без Польщі, навіть без Фінляндії не перестає бути тим велитнем, котрий диктуватиме цілому світу свої бажання, котрий вічно погрожуватиме й Польщі й Фінляндії.

Свобода не тільки дається. Вона мусить бути й забезпечена. Під Варшавою вже була дана ілюстрація того, як великі держави забезпечують цю свободу. Польща здолала тимчасово усунути небезпеку. Сьогодня, але не знаємо, як того вона осягне завтра, за пять, за десять років. Вічне мілітарне напруження — воно не може сприяти розвиткові країни, не може дати народові необхідних умов для творчого життя. Й в такому разі „самовизначіння“ обіцяє стати ефемеридою, прокляттям, що тяжитиме над країною й паралізуватиме ті можливости, які вона в собі заховує.

Розшифрування формули Вільсона, зроблене його департаментом чужеземних зносин, для нас має особливе трагічне значіння, бо найголовнійша наша суперечка — це суперечка з Росією, яка вирішується не нотами, не переговорами, а зброєю, боротьбою на життя й смерть...

Й ця суперечка розвязується просто: є Велика Росія, в склад якої мусить входити й Україна. Коли істнує, опріче російського, ще український нарід — вони взаємно порозуміються що до форми спільного співжиття.

Таку позіцію посідають також Англія й Франція.

Всякі докази нашої окремішности, нашої незалежности, наших стремлінь до цеї незалежности, виявлених в героїчній боротьбі українського народу з большевицькими насильниками, — все це негується рішучо й консеквентно. Совєтська Росія чи стара Росія — вона продовжує істнувати... За одірвані від неї Польщу й Фінляндію — їй віддається на поталу ціла нація, що заселює величезну територію й посідае невичерпані богацтва духовні й матеріяльні, яка бореться за „право на самовизначіння“ й бореться досконало.

Ми мученики, але — може — найбільше через те, що доводили свое право, що боролися, оглядаючись, віруючи, що великі держави визнають наші домагання, як вони визнали вже їх у відношенні инших народів — визнають і допоможуть.

Не визнали й не допомогли... Бо мають свої реальні інтереси, які йдуть проти наших, і цього досить, щоб потоптати ті самі істини, що вони пропаґували раніше; щоб задушити визвольні тенденції у тих народів, котрі наївно вірили в чистоту прінціпів Вільсона, Лойд Джорджа, Мілєрана...

836

Коли події стоять за цих диктаторів світа, коли Україну можна буде втілити в склад Росії — це не значить, що Росія буде. Будуть нові Балкани, страшні по своїй анархії, буде стан вічної пожежи, яка перекинеться й на Европу. Бо втілити в душу цілої нації почуття любови до гнобителя, отруїти її ненавистю до своєї свободи, примусити її забути свою історію, свої думи, свої вірування, свої надії — неможливе діло.

Анґлія й Франція вже мають в цьому сумний досвід. Перша проти волі українського народу накинула йому Денікина; друга — саму себе. А результати? Вони — відомі. Й ще більш страшні результати будуть тоді, коли спробують — чи шляхом визнання совєтської Росії, чи шляхом визнання Врангелівської Росії — вирішити українську проблєму...

III.

Антанта заплуталася у внутрішних протиріччах. Ясно, шо вона не хоче тої Великої Росії, яка була. Остаточним визнанням Польщи й Фінляндії, як і пров зоричним визнанням Естонії, Латв.і, Литви — вона довела, що відбудування бувшої Росії вона не бажає й не допустить. По-друге, також ясно, що вона не хоче большевицької Росії. Анґлія нахиляється визнати Лєніна, Франція визнає Врангеля, Америка не визнає ні того, ні другого, але всі вони стремлять до того, щоб в той чи инший спосіб знищити ненавистний для них режим, на обламках якого має повстати справжня Росія, та третя Росія, про яку мрюють всі: і Вільсон з Лойд Джорджем і Мілєраном, і самі Росіяне... По-третє, не менш ясно, що всі хотять, щоб т а к а Росія була ні надто слабою (Росія противага Японії в американській комбінації, Росія противага Німеччині у французькій комбінації), ні надто сильною (небезпечні для Анґлії російські аспірації в Персії, Малій Азії, Індії).

Такої проблєми не розвязати. Або буде совєтська Росія, що загрожувати-ме всім державам, а в першу чергу тим, хто одірвався від неї, або стара Росія, що стремітиме поновити „статус кво анте беллюм".

Третьої Росії, буржуазно-демократичної, урізаної, покірливої, іграшки в руках великих держав, яка ні на кого не нападає, яка нічого не хоче й до нічого не стремить, — т а к о ї Р о с і ї б у т и н е м о ж е.

Як вона має повстати? В боротьбі Врангеля з Лєніним — але Лєнін сильнійший? В спровокованні Лєніна шляхом визнання Совєтської Росії, чого не може бути, бо в такий спосіб стверджуються всі негативні риси Лєнінської Росії, зміцнюються її керуючі чинники й поглиблюються ті устремління до світової інвазії, що в ній глибоко заховані?

Але припустим на мент, що Врангель перемогає... До влади мусить прийти стара бюрократія, проти якої піднесеться весь нарід, не кажучи вже про Україну. Коли-ж прийдуть до влади знов Керенські, Мілюкови, Ґучкови — повториться перші місяці російської революції, й підведеться ті самі підсумкі.

В чому-ж полягає розвязання російської проблєми?

Ми не негуємо Росії... Ми знаємо, що ті культурні цінности, які вона витворила в обставинах політичного рабства, ті сили, які вона виявила в процесі зміцнення й розвитку своєї державности, — вони говорять про те, що Росія може повстати й така Росія може бути сильною й могутньою. Ми негуємо лише большевицьку Росію, бо гадаємо, що така форма державности не одповідає стремлінням російського, московського народу, одриває її від европейських впливів і засуджує весь московський нарід на дичивіння, небезпечне для кожної культурної країни.

Ми боремося, але не з Росією, а з тими, хто панує зараз в Росії, насильниками, грабіжниками, тиранами. Але — поскільки Росії дійсної, правової ще немає — постільки нам вільно переводити свою власну політику, незалежно від інтересів північного сусіди.

Кажуть, є друга Росія, оця правна Росія, з якою можна договорюватися, воювати, взагалі бути в тих чи инших також публично-правних стосунках. Це — Росія Врангеля.

Ми не рахуємо її за Росію. Для того, щоб говорити за Росію — потрібно нею володіти, потрібно знати бажання российського народу, які можуть бути виявлені не на еміґрації, не в Парижі або Лондоні, навіть ні в Таганрозі або Новочеркаському, а тільки в Москві, тільки відповідними установчими зборами. Врангель — повстанець. І коли він має або матиме державний програм, поскільки цей програм відповідатиме духові часу, поскільки він обіцятиме щось одмінне від державних плянів Денікина, Керенського або Лєніна — постільки може явитися виразником тої третьої Росії, що — рано чи пізно — а мусить повстати...

І, як такий, може сподіватися на підтримку, на сперття, необхідні йому для того, щоб осягнути Москви й вигнати насильників з серця Росії. Але він, виразник цієї третьої Росії, мусить отверто й недвозначно визнати цю третю Росію, як н а ц і о н а л ь н у державу, а не як державу національностей, себ-то в першу чергу визнати п р а в о у к р а ї н с ь к о г о н а р о д у н а н е з а л е ж н і с т ь.

Ця ідея являється основною ідеєю в думанні нашого народу, який до неї прийшов в тяжкому досвіді трьохрічної боротьби, писаному власною кровю. Досвіді страшному — й наражатися на повторення перейденого країна наша в жадний

637

спосіб не забажає. Й коли вчора ідея державної незалежности була витвором громадської думки, — сьогодня вона є вже витвором національної думки, думки цілого нашого народу, його „кондіціо сіне ква нон"; тою граню, що відзначує дві відрубні, протилежні, випробовані національні псіхики.

Хто зрозуміє це — той не буде для нас ворогом, і від того не будемо ми одмежовуватися китайськими мурами. Й загублена протягом революції спільна мова може знайтися... Мало того, у того находитиметься ключ для розвязання східної проблєми. Для розвязання майбутнього Росії й відзначення її місця поміж сусідних народів.

Російська проблєма вирішиться не в кабинетах світових політиків, не в оружній боротьбі з большевизмом, не в спиранні Врангеля, не в мирних переговорах з Леніним, а тільки в процесі народження тих суто-национальних, московських сил, які направлятимуться на створення національної російської держави, що визнаватиме права кожних з народів, котрі входили в склад бувшої Росії й вибороли собі право на незалежність.

Ми не передрішаємо характер майбутніх взаємовідносин Росії й цих народів. Очевидно, вони будуть такими, яких потрібуватиме реальне життя. Й, очевидно, вони устаткуються тим скорше, чим толєрантнійше практикуватиме нова, третя Росія, права инших, молодих держав, на суверенність.

До цього ведуть події останніх трьох років. Поза цим — не може наступити спокою на Сході й унормування світового життя. Бо боротьба, що провадиться з такою упертістю й напруженістю, не устане ані на менг, вона триватиме, вона стремітиме виправдати ті численні жертви, що принесені в імя державної незалежности українського народу.

IV.

Росія має бути. Росія в своїх етнографічних межах — національна.

Але для цього повинні повстати ті сили, що створять таку Росію й піднесуться до розуміння тих задань, які стоятимуть перед новою, національною Росією.

Що перекинуть міст між двома народами, двома псіхикамн, двома державностями — російською й українською.

Коли правда, що інтелігенція є виразником стремлінь, вірувань, і бажань свойого народу, — тоді повинні сказати, що між нашою й російською інтелігенцією повстала непроходима прирва. Протягом трьох років ми й російська інтелігенція жили на протилежних полюсах, в сфері протилежних інтересів, в инших культурних оточіннях.

І коли наша інтелігенція повторювала ще соціальні істини слідом за ідеольогами російської громадскости, — то в світі национальних ідей вона витворила свої самостійні политичні цінности. А це згодом привело й до негування соціяльних проблем в тому традуванні, яке було характеристичне для російської громадської думки.

Мало того, в процесі життя нарід наш прийшов до приняття своєї власної національної й соціальної правди, цілком відмінної від мистичної правди московського народу.

В такий спосіб, наша інтеліґенція разом з народом виказала власну ідеольогію, відрубну від ідеольогії московської державности, — і цю ідеольогію перетворила в реальні форми української державности...

Роки революції — це цілі століття... І наша — випробована в революційній завірюсі — державність має вже свої сталі традиції.

А російська інтелігенція? Одна її частина творила анархію, розбиваючи в щент стару російську державність і не створюючи нової. Друга частина — підтримувала ілюзії старої державности, репрезентованої то Денікиним, то Колчаком, то Юденічем. Старі традиції державности загублені в вирі борьби, нові — не витворені. Тільки за останні часи нібито помічається певний зворот в ідеольогії російської нтелігенції — в шуканні шляхів до збудування нової, третьої Росії. Ці шукання ще дуже неясні, несталі, боязкі... Чи приведуть вони до створення національної держави чи до переліцьования старої державности?

Цього не знати... На це навіть важко сподіватися, поскільки й Англія й Франція й Америка спирають хоробливі устремління російської громадскости, поскільки вони знов уявляють Росію, як конгломерат народів.

Але поскільки є елементи нової російської державности — їх необхідно спирати, зміцнювати, бо — знов повторюємо — ми не вороги Росії, а її азіятської державности — абсолютично-монархичної чи абсолютично-совєтської...

Ми однаково рішуче одкидаємо й Денікина й Леніна. Й з ними ні за які обставини не примиримося. Й той і другий однаково не визнають нашої державности, вибореної вистражданої, збудованої на десятках тисячах жертв, на загибелі цвіту нашого народу. Від цього ми одмовитися не можемо, бо не тільки були-б зрадниками національної справи, але пішли-б проти волі народу, який проклямував, боровся і бореться за свою незалежність.

Революція знесла намул, який затемнював псіхику й інтелігенції й нашого народу. Вона принесла нам національне „я", свою культуру, свої традиції, свою псіхольогію. Вона збудувала націю, свідому своїх задань... І нині ми вже Росію знаємо, як таку, як протилежність нашої країни, як державу, осібну від нашої держави.

638

V.

Стара Росія вмерла... Вмерла назавжди. Й всякі спроби її реставрації — з чиєго боку вони не виходили — засуджені на неповодження. Сучасна Росія вимирає...

За третю Росію борються. Але досі не було успіху на боці тих, хто за неї бореться, бо, проголошуючи боротьбу в ім'я н.би-то третьої Росії, думали й мріяли фактично за стару Росію, яка загинула без вороття.

І знов Росії немає — вона ще в перспективі. Й тому наші взаємовідносини з нею також в перспективі. А зараз у нас одна задача — борючися за власну незалежність, спирати ті елементи, котрі, дійсно, в стані в дбудувати третю Росію. З такими елементами ми можемо й повинні йти в контакті, але... як рівні з рівними, як вільні з вільними.

В боротьбі за нашу й їхню вольність!

Я в горі вже згадував, що в свідомости деяких ґруп російської інтеліґенції яскраво зарісовується факт перетворення Росії на новий державний орґанізм і необхідність рішучої зміни її дотеперішньої політики. А ось тому де-кільки ілюстрацій.

„Царська Росія похована й ніколи не воскресне — пише Петро Крапоткін, людина високої інтеліґенції й освіти, старий революціонер российський. — Майбутнє ріжних провінцій, з яких складалася держава, лежить на лінії великого союзу держав. Природні области ріжних частей цього союзу є зовсім ясні для тих з поміж нас, що обзнайомлені з історією Росії, її етноґрафією і господарським життям. Всякі спроби основні части колишньої царської Росії — Фінляндію, Балтійські провінції, Литву, Україну, Грузію, Вірменію, Сібір і. т. д. скупчити під одним центральним управлінням — є засуджені на неминучу невдачу. Майбутнє всього цього, що колись називалася царською Росією, лежить в державнім союзі незалежних одиниць. Тому було би в інтересі всіх, коли-б заходні держави заздалегідь заявили, що вони признають кожній частині колишньої Росії право на самовизначіння"...*)

Ідеалізуючи характер майбутніх взаємовідносин поміж новоутвореними державними формованнями, як „союз вільних громад і міст", — п. П. Крапоткін, в суті річей, виходить з одного основного положення, що унормування життя на Сході зможе наступити лише тоді, коли Росія повстане, як суто-національна держава, й коли инші суто-національні держави будуть рівноправними одиницями в тому новому обєднанні, яке має заступити стару царську Росію.

„Ми великороси й козаки — пише Б. Савинков **) — служники третьої Росії, без обмежень визнаємо право самовизначіння народів, право Ревеля, Київа, Тифлису й др. улаштовувати свою долю, як їм хочеться. Але й ми заздалегідь переконані, що вільна згода через Установчі Збори, поміж третьою Москвою й Ревелем, Ригою, Київом і Тифлисом приведуть неодмінно до відбудования загальними силами третьої Росії"...

У Савинкова думка висловлена не так ясно, як у п. Крапоткина. Вона відбиває на собі впливи дореволюційних інтеліґентських абстракцій, того космополітизма, якому особливо служила російська інтеліґенція. Р. Савинков мислить третю Росію, як державу національностей, причому кожна національність може мати свої певні права, очевидно, на культурно - національне самовизначіння. Зрештою, його третя Росія мало чим має ріжнитися від Росії Денікина, Керенського або Лєніна, які всі говорили в більшій або меншій формі про самовизначіння, й не тільки говорили, а й де-що давали конкретно.

Але є здоровий момент в думці Б. Савинкова. Передумовою своєї третьої Росії він все-таки становить право Київа рішати свою долю, як йому хочеться. Це замаскована форма визнання тої ж суверенности українського народу. А звідси й послідовний вислід: раз Україна або Латвія або Естонія або Грузія мають стати незалежними державами, то, очевидно, Росія повинна зробитися національною державою, тою третьою Росією, як й належить велика будуччина на Сході й повстання якої ми вітатимемо, як перемогу ідеї визволення народів.

Нова ідеольоґія набирає поволі собі прихильників. Старі традиції московської великодержавности ще дуже сильні й впливові. Але — за ними не стоїть життя; противно — воно розбиває у щент всю психольоґичну підвалину старої державности. В російській інтеліґенції, як і в російському народі відбувається ґрунтовна зміна дотеперішніх настроїв, певна переоцінка цінностей, вислідом чого — — ми певні — повстануть ті сили, що відбудують третю Росію, національну московську державу й, нарешті, внесуть заспокоїння в розбурхану стихію національних пристрастей.

До цього йде, цього вимагає саме життя, бо за смливо сказаним „а" — не можнане сказати й „б".... Й в цьому—розвязання російської проблєми.

Хочуть чи не хочуть Вільсон, Лойд Джордж або Мілєран, хочуть чи не хочуть ріжні російські ґрупи — третя національна Росія мусить повстати, але побіч з нею повстануть також і инші національні держави. Иншої Росії бути не може, а коли й буде — не налагодиться в ній спокою й ладу, так необхідних для привернення спокою й ладу на Сході, а разом з цим і на цілому світі.

---

*) Крапоткін про Росію. „Гром. Думка" № 201.

**) Р. Савинков. О „самостійности" й „самостійниках". „Свобода" № 26.

639

І. Сапіга.

Де-кільки слів з приводу економічної політики на Україні.

——

„Ад гок ет аб гак“, такими словами можна окреслити нашу економічну політику за останні два роки.

Безпрінціпність, безпляновість, безладність — ось характерні ознаки її.

Люде, котрі стояли на сторожі народнього горазду, були маркітантами. Випадковість була їх пляном, глупота була їх прінціпом, марнування — їх порядком.

Хитання від маркітанства до лойдів, від військово-промислових комітетів до Червоного Хреста, від центральних закупочних комісій за кордоном до контрабанди, від монополій до вільної торговлі, від натурального товарообміну до реквізіцій, від націоналізацій до приватньої власности,— проходять червоною ниткою в діяльности наших урядів останніх двох років.

І, дійсно, Міністерство Фінансів, в руках якого спочиває вся економічна політика, — здавалось, — мало можливість застерегти державу бодай від банкроцтва, не говорючи вже про усталення бюджетової рівноваги.

Світова війна порушила бюджетову рівновагу в усіх майже воюючих державах, а тому не може бути й мови про цю рівновагу у нас на Україні.

Події нині йдуть в такий спосіб, що часто-густо змінюють віками усталені відносини. Й економічну політику доводиться — „волєнс нолєнс“ пристосовувати до цього підвищеного темпу життя.

Колись Сполучені Штати вийшли з горожанської війни з непомірно великим державним боргом й майже без перспектив на майбутнє, проте вся остання їхня історія — це історія безупинного розвитку. Природні богацтва цеї країни, сполучені з капіталами, що до неї плили широким струмком з закордону, перебороли всі початкові труднощі й в результаті — майже казковий промисловий зріст.

Сполучені Штати зрозуміли основний економічний прінціп — значіння кредиту, й всю свою увагу звернули на розвиток діяльности банків.

А у нас? На протязі двох років — ні одного зїзду акціонерів банків, себто тих осіб, в руках кого знаходяться фактично і валюта, й заводи, й фабрики, в руках кого знаходиться кредіт. Противно, протягом цього часу ми спостерігаємо припинення діяльности приватних банків і, особливо, земельного банку.

Широкий державний кредит не входив і не входить в обсяг діяльности нашого Міністерства Фінансів. Воно має свою осібну мудрість — попирати кооперативи і давати ім великі допомоги без кінця.

Правда,— єсть ще другий спосіб забезпечення державного горазду — це накоплення в Державній Скарбниці золота. Але для цього необхідно йти иншими способами, ніж реквізіція обручок, ланцюжків і инших золотих річей, що була переведена в свій час у Київі нашим фінансовим генієм п. Борисом Мартосом.

Офіціяльні економісти гадають, шо можна відбудувати промисловість на Україні шляхом реклямування за кордоном наших природних богацтв, або посилкою туди ріжних закупочних комісій, котрі, до речі кажучи, до цього часу нічого користного не зробили.

Вони цілком забули про приватню ініціятиву, про дуже значні приватні капітали, які маються на Україні й які, при відповідному заінтересованню, можуть стати міцним фундаментом.

Ці капітали є до чого прикласти.

Маємо вугілля, що чекає на розробку; маємо вовну — кількости і якости, як мало в котрій країні; безліч льну і коноплі; всякого гатунку шкіри; збіжжа, цукрові буряки, рибу, овочі й то в таких розмірах, що вистарчить і на своїх і на чужих. Нащі метальоброблюючі заводи чекають на господарів. Наші ліси дожидають тартаків. Ріжноманітні гатунки глини – цегелень і фабрик.

В гіркому стані знаходиться зараз й транспорт. Тут також дає себе почути брак приватньої ініціятиви, котра одна лише в силі відбудувати зруйноване транспортне господарство.

Чи-ж візьме приватня ініціятива в свої руки цю галузь, коли не має твердих засад в веденню загальної економічної політики. Думаю, що ні, й ось чому. З часу Директорського перевороту запанувала в керуючих колах помилко а, але уперта думка про необхідність націоналізації всіх приватніх залізниць і почасти вона почала переводитися в життя. Треба знати, що найбільш залізно-дорожних акцій було в закордонних банках та в руках великих капіталістів. Цілком ясно, що ні ці банки, ні ці капіталісти, котрі понесли втрати завдяки удержавлення приватних залізниць, не захочуть знову ризикувати своїми капіталами, а нові капіталісти, як всім відомо, не дуже охоче беруться за невідоме їм діло. Одже й тут треба осягнути довірря шляхом ясної недвозначної політики.

Ми повинні йти на Україну з ясним пляном, з ясними засадами економичної політики. Тут не може бути хитань. Держава не може піднести всього промислового життя, зруйнованого під час трьохлітньої війни, що проходила на її території. Не можуть його піднести й кооперативи. Доведеться звернутися за допомогою до приватних капіталів. А вони можуть прийти тоді, коли будуть їм дані гарантії, що нова економична політика не залежить й не залежатиме від коливань загально-політичного курсу. Й ті політичні прінціпи, які проголошені в нашій передовій статті,— вони набирають ще більшого значіння, бо тільки послідовне переведення їх в життя може дати ці гарантії, бо політика й економика — вони стоять в прямому звязку, бо одна определює другу. Або комуністичні ідеї, а тоді націоналізація й соціялізація, або демократичні ідеї, а тоді приватня ініціятива в усіх сферах господарчого життя.

Все инше — безсистемність, хаос, а значить — і бездержавність.

П. ПИЛИПЧУК.

ОГЛЯДИ.

І. Нарис світової політики.

——

Світова війна (1914—1918), що повстала в наслідок напружених до краю економічних, стратегічних і політичних відносин великих держав, мала закінчитись на думку кожної із них дефінтивним вирішенням в певному напрямку тих або инших справ.

Так, Росія ставила завдання: опанувати Галичину в цілях уникнення поширення українства, прилучити всі етнографічні землі польські, щоби

640

уникнути небезпечного сепаратизму, здобути Царьгород і протоки. Німеччина, яка жила в останні десятиліття під гаслом „Дранґ нах Остен", мимо завдань чисто кольонізаційного характеру, стреміла опанувати ближчій Схід і Меньшу Азію. Хлопоти з проведенням Багдадської дороги, заходи до кольонізації Меньшої Азії, з завойованням можливого впливу на балканські Держави, здобуття для експльоатації Мезопотамії, найбогатшої в світі місцевости і, нарешті, вихід до Перської затоки — такі вона ставила собі цілі. Франц'я жила протягом останніх десятил ть одним тільки почуттям реваншу за Ельзас-Льотарінґію, а також мр'яла про гегемонію на ближчому Сході. Австрія, анектувавши в 1908 році Боснію і Герцеговину, навагалася зібрати і решту сербських земель, здобути ширшу морську зону, п'дпорядкувати собі Альбанію то-що. Що до Англії—то й вона мала свої спеціальні інтереси, бо за останні пять років перед війною на морі у неї зявився грізний противник, і не тільки на морі, а й в головнійших її кольонізаційних пунктах — в Персії і Індії і таким противником була могутня Німеччина.

Серед всіх цих плянів, аспірац'й і комбінацій, які кожна держава старалась заздалегідь п'дготувати научно і обставити практично, в такій напруженій атмосфері пролунали 15 червня постр'ли в Сараєві—сігнал світової війни.

З перших же днів відзначилося дві коаліції, до яких в силу тих, чи инших міркувань приставали все нові і нові держави, коаліції, що мусіли розвязати питання про всесвітню гегемонію: німецька і англійська. Перемога Н меччини мала знаменувати поширення пруської с стеми на світ, себ то торжество монархичного прінціпу; перемога Англії с'мволізувала б, противно—торжество демократичного прінціпу.

Поск'льки вже давно передбачалася можлив'сть світової війни — великими державами наперед були продумані і вироблені всі можливі пляни з певною математичною точн'стю; але все робилось, розраховувалось при одній, як показав досв'д, дуже непевній умов', що соціяльні стосунки в цілому світі не будуть порушен', і то так в державах переможених, як в державах поб'дницях. Колиб і цей мент було узгляднено, то можна напевно сказати, що може б не було й самої війни, або що вона мала б цілком инший переб'г і характер.

Війна, в якій вирішувалася доля всього св'ту, потр'бувала кольосального напруження сил, великого згромадження матеріяльних засобів, витрачання м'ліардів грошей і т. д. і, розум'ється, вона не могла скінчитися в 3—4 місяці, як це на її початку багатьом здавалось. Ідеали гуманности, ідеали визволення народів, які проголошувалися тою чи другою коаліцією, були лише прикриттям для їхніх імперіалістичних цілей. Так, з боку Центральних держав спиралася ідея незалежної Польщі, а потім і України (для ослаблення рос'йського кольоса), а з боку коал'ції—незалежність народів так зв. тоді „лоскутної Імперії"—Австро-Угорщини.

Велика рос'йська революція 1917 року зі своїми кличами була до певної міри поворотним пунктом в світовій війн . Стало ясно, що дуже скоро для Антанти злікв дується східний фронт і можуть захитатися инші фронти, бо війна не дає того, що для мас народів обіцяють дати гасла революції: „мир без анексій і контрибуцій на основі самовизначення народів". Антанті стало загрожувати усилення Німеччини і тому вона мусила відшукати новий ресурс боротьби: таким стали Сполучені Штати Пів. Америки. По мірі того, як Росія виходила з арени світової війни, а Німеччина здобувала впливи на великих просторах України і Росії, противн'й стороні прийшлось пустити для перемоги, крім танків, літак'в, гармат і инших техничних снарядів, ще й знаменитих 14 пункт'в Вудро Вільсона. Прінціпи ті ніби несли з собою мир, волю всім народам, самоозначення, н би то об'цяли, що з війни не вийдуть держави переможені і держави переможці, а ур'внені держави, обєднані в „Союзі Народ'в".

Здавлена бльокадою на морі, оточена стальним кільцем противників на суші, мусіла впасти Німеччина, прийняти 14 Вільсоновських пунктів, що мали ніби то й на думку Антанти становити плятформу для миру. Австро-Угорщина також повинна була самовизначити свої народи.

Ідеали визволення Вудро Вільсона вже в Версальському договорі дістали великої поразки: Німеччина нізводиться до рангу другорядної держави, в'д неї одбіраються всі кольонії, береться п'д контроль промисловість, забірається майже весь військовий підводний фльот і сила військового знаряддя; конфіскується торговельна фльота, береться м'ліардова контрибуція. Австро-Угорщини, як імперії, не стає, а на її грузах повстають Чехо-Словаччина, Угорщина і Австрія, а решта земель відходить до Югослав'й, Польщі і Румунії. Болгарії забірають значну частину Македон'ї, яку ділять поміж Югославією й Грецією, а Турц'ю буквально кавалкують, утворюючи кільканадцять самостійних держав в Меньшій Азії...

Стара імперіалістична природа великих держав перемогла наївні прінціпи Вільсона — народи не тільки не дістали обіцяної волі, а, противно, опинилися ще в більш гіршому положенню, ніж то було раньше: до Італії одійшли славянські пров'нції, до Чехії—українські і мадьярські, до Румунії—мадярські, болгарські й українські до Польщі — українські й німецькі, до Греції — болгарські. Мало того, цілком з'гнорувалися нові чинники—держави, що повстали на руїнах бувшої Росії.

Клємансові—здавалося, що заключивши такий вигідний для Франції мир,—справа порішена. Але

641

на ділі сталося инше: Версальський мир викликав велику опозіцію і не тільки з боку покривджених народів. Поразка Клємансо підчас виборів у президенти Франції — яскравий доказ цьому.

Дальнійша політика Антанти — це послідовна ревізія і виправлення Версальського трактату. Всі конференції, які з того часу відбувалися, мали, головним чином, це на меті. З другого-ж боку ріжні держави так старі, як особливо держави новоповсталі примушені були творити свою політику й шукати тих комбінацій, які забезпечували-б здобуту державність від всяких несподіванок.

Схід Европи, себ-то бувша російська імперія, як вже згадувалось в горі, не був предметом нарад і міркувань Версальського мирового конгресу. І коли на теренах Росії появились армії Колчака, Денікина і Юденича, які йшли під гаслом Єдіної Росії, держави Антанти, що брали участь в цей час на мировій конференції в Версалі, визнали Колчака зверхньою тимчасовою владою Росії до Констітуанти, тим самим облегчуючи собі розв'язання російської прблєми, а значить і справи незалежности тих народів, які повстали на теренах бувшої Росії. Антанта помилилася.... Розгром Денікиним Української Держави, його війна з Грузією, а потім ліквідація большовиками і Ден'кина і Колчака і Юденича... В цей спосіб тільки не розвязалась російська проблєма, а ще й захитався нещирий мир, підписаний в Версалі... Захопивши Европейську Росію, большевики звернули свою увагу й на промислову Польщу, на нафтовий район — Баку, або Азербейджан, звязались з панісламитським полубольшевицьким рухом Кемаль-Паші й понесли гасло визволення до Персії і Індії, чим прикували до себе увагу Англії.

Перед великими державами, особливо, Англією, повстала реальна погроза, а над світом зависла перспектива нової війни... З цього моменту держави — побідниці починають йти врозтіч, стараються ріжними шляхами забезпечити свої Версальські придбання. Находячись перед можливістю ширення большевизму в кольоніях, а також під впливом „Лабур Партай", Англія вступає з большевиками в переговори зпочатку відносно полонених, потім — економичних питань а, нарешт, і політичних справ. Провадючи ці переговори Лойд Джордж, розуміється, не має на меті обстоювати інтереси малих народів. Перед ним стоїть одне завдання: примусивши большевиків перейти від комуністичної інвазії до творчої праці, він гадає тим самим розвязати свої внутрішні труднощі: опріче неладу в старих і новопридбаних кольоніях, — для Англії має надзвичайне значіння й справа Ірляндії, котра від 1916 року перебуває в стані перманентного повстання.

Коли Англія, одержавши, очевидно, до того якусь згоду на певні концесії в Росії, і будучи не заінтересована особливо в відновленні нормального життя в Росії провадить пертрактації з Каменевим і Красіним, її — спільниця Франція — додержується протилежної політики.

Франція ніяким чином не може згодитись, щоби істнувало большевицьке правительство в Росії, бо це рівнозначним було би для неї відмовленню від 20 мільярдів боргу, який був зроблений ще царським урядом, ослабленням, а може й знищенням її союзниці Польщі і зміцненням небезпечних німецьких аспірацій. З другого боку, Мілєран не знаходиться під таким впливом соц'ялістичних груп, як Лойд Джорж, а, значить, і в веденні загальної політики він має більш вільну руку. Цим і зясовується та надзвичайна, горячкова лехкість, з якою він визнав Врангеля і з якою, взагалі провадить свою антибольшевицьку лінію. Не можна не підкреслити, що Мілєран виключає з порядку денного українську проблєму, рахуючи її за внутрішню справу самої Росії. Тут він зходиться з Лойд Джоржом і коли й спотерігається якась ріжниця, то вона торкається форми, а не єства. Англія рахує, що українська квестія може стати обєктом большевицького рішення, а Франція — справою Врангеля, як верховного управителя „південної Росії"...

Середня Европа: Чехо-Словаччина, Югославія, Румунія, — створені, або зм'цнені ласкою Антанти намагаються, переборовши внутрішні труднощі, обєднатись і спільно боронити забрані у Мадяр землі. Це обєднання мало виллятися в Антанту „суі генеріс": малу Антанту на Балканах.

Обкраяна договором у Найвіль Мадярщина має одине устремління: знову посідати ті території, які увіходили в її склад за довоєнні часи. Для того вона всякими способами старається побільшити своє військо.

Німеччина перебуває й досі під знаком пасивного саботажу дотичних її постанов Версальського трактату, що раз-по-раз являється темою зїзду антантських премієрів. Разом з цим, у внутрішньому життю Німеччини йде процес оздоровлення і зросту нації. Факт вибору до Констітуанти лише двох комуністів, коли прийняти на увагу стартаківське повстання в березні ц. р., є явище першорядної ваги.

Австрія живе мрією зєдинення з усією Німеччиною.

Відроджена Польща, захоплена виключно справою оборони держави. Внутрішні розходження політичних груп майже зникли і все стало на оборону держави. Істнування Уряду Витоса—Дашинського спричиняється до дальнійшої демократізації Речіпосполітої й до повної втрати ен-деками своїх впливів. Що до її міжнародньої політики, вона йде по лінії союзу антибольшовицького й антинімецького.

Великі зміни зайшли в закордонній політиці Італії, й коли раніш це була держава, що разом

642

з Францією і Англією д лила землі Німеччини й Австрії, нині з приходом до влади Джіоліті ніби має повстати знову тридержавний союз, який був заключений старанням Бісмарка ще за 30 років до світової війни.

Велика заатлянтійська Республіка Зєдинених Штатів, здається, також зрезигнувала з 14 пунктів свойого Президента слідом за Францією й Англією. Остання нота правительства Зєдинених Штат.в до премієра Італії в справі російській виходить з таких дивовижних засад, які ні в якій .м рі не виправдуються реальним життям: ця нота заявилась за єдиною Росією і проти всіх держав, що повстали на бувших її теренах, крім Фінляндії, Польщі і В рменії.

Серед пожеж, які буяють на Заході Европи, на її далекому Сході поволі й непомітно, але з дня в день зростає велика імперія Мікадо. Скориставши з участи Зєдинених Штатів в світовій війні й їх евентуальним ослабленням, вона опанувала широкі простори Приамурщини, а також Китаю й явилася тим чинником, який диктує свою волю на берегах Тихого Океану.

II. Нарис внутрішнього життя.

(Від 21 квітня до 21 серпня 1920).

———

В ніч з 21 на 22 квітня с. р. в Варшаві Українською Дипльомзтичною Місією був підписаний польсько-український договір, а 24 квітня військова конвенція.

25 квітня стало про це відомо в камянецькій українській і польській прес', коли серед депеш пролунало ляконічне: „Польща визнала суверенність України".

Разом з цим стало відомим, що польські війська перейшли в наступ по всьому українському фронтові.

26 квітня появилась друкована відозва Начальника Польської Держави, Й. Пілсудського, „до всіх мешканців України": „на наказ м й війська Річипосполітої Польської рушили вперед, вступаючи глибоко в землі українські".

27 квітня появилась відозва Головного Отамана Петлюри „до Народу Українського".

28 квітня прибув до Камянця з Варшави в. о. Голови Ради Міністрів А. Лівицький (премієр Мазепа перебував цей час разом з армією ген. Павленка в запіллі ворога).

Дні 29—30 кв.тня пройшли в переговорах і нарадах п. Лівицького з Камянецькою Нац ональною Радою відносно цілого ряду державних справ, головно-ж в справі організації Центрального Правительства. Громадські групи, що складають Національну Раду, зголосили готовність дати людей для орган зації правительства, одначе при певних умовах: негайне оголошення Констітуції, скликання передпарляменту, одповідальність Правительства перед Передпарляментом, скасування Директорії і, нарешті, демісія каб нету Мазепи. В результаті, осягнувши майже по всім пунктам згоди, в справі Правительства порішено було, що Мазепа номінально до свойого приїзду — лишається премєром. Правительство поповнюється де-якими представниками політичних груп (б. Міністри ес-ери здебільшого пішли на службу до большевиків) до менту, коли будуть опановані ширші терени і коли нарешті навязано буде звязок з громадянством Києва, Винниці і других великих міст.

1 травня Камянець урочисто зустрічає Головного Отомана Петлюру. Вітано Головного Отамана на двірці, по дорозі до університету, в ун верситеті і, нарешті, ввечері в мійському театрі. Належить одмітити блескучу промову Отамана Петлюри в університеті і головний абзац її: „державу мусять будувати люде з державно-творчою думкою і досв дом, а не дітлахи од політики, як то було ранійш".

3 травня опубліковані були накази: про звільнення Мик. Ковалевського з посади Міністра хліборобства і Мазепи в д виконання обовязків Міністра внутр шних справ, і про призначення п. М. Білінського Міністром внутр шних справ, п. Стемпковського — Міністром земельних справ, п. Холодного — Кер. Мін. Освіти, п. Пилипчука — Товаришем Мін стра Шляхів з правом керування Міністерством Шляхів і п. Юзефського Тов. Міністра Внутрішних справ.

5 травна прибув з зап лля ворога п. Міністр Шляхів С. Тимошенко. Поповнене Правительство під головуванням А. Лівицького лагодиться до переїзду у Винницю, бо в Камянці не мало звязку зі звільненими вже тоді великими просторами України, а через це ніяких розпоряджень зробити не могло.

Всіма справами на Україні, свіжо звільненій від ворога, керував Головний Комісар Лоський К. призначений на цю посаду 27 квіт. Перебував він в Рівному, а потім в Житомирі.

5 трав. Винниця урочисто зустріла Отамана Петлюру.

8 трав. польські і українські війська, переступаючи на Лівий Беріг Дніпра, заняли золотоверхий Київ.

13 травня Правительство опускає Камянець і переїздить в Винницю. Одержана відомость, що п. Мазепа найшовся в Могилеві Подільському і іде до Винниці.

Вся робота Правительства з 3 по 13 травня в Камянці полягала в підготовці законів, норм і способів побільшення доходів держави. За часів Мартоса не істнувало прямих додатків зовсім.

Ріжні Міністерства, Внутрішних Справ, Шляхів та Пошт і Телєграфів вислали своїх агентів для налагодження місцевих апаратів. На засіданнях Ради Міністрів, починаючи з 15 трав. головує п. Мазепа.

16 трав. Винницьке громадянство і Уряд У. Н. Р. приймають урочисто дорогого гостя, Начального Вождя Військ Польських, І. Пілсудського. Починаючи з дня приїзду Правительства до Винниці—сюди зїздиться сила української інтеліґенції з ріжних кутків. Зворушуючі зустрічі розлучених друзів і знайомих, які уціліли від смерти...

Настрій піднесений...

17 трав. приїхали представники Київського громадянства і Київського Громадського Комітету: М. Синицький, Д. Коваль, Коліух, Ніковський, Садовський, Ковальський і инші.

18 трав. по ініціятиві Киян скликається спільна нарада з представників Винницької Національної Ради, Громадського Комітету, громадян Камянецьких і членів Правительства.

Кияне інформують про большовизм на Україні, про його теорію і практику і про нищення українського національного руху і вказують шлях на майбутнє. (Ніковський і Коваль). Свіжо прибувший з закордону Ал. Ковалевський інформує про розлагаючу роботу еміґрації, про „роботу Макаренка і Шевця", критикує Уряди Мазепи-Мартоса і підносить ті гасла, які були поставлені Камянецьким організованим Громадянством.

На цілий ряд запитів ріжних ораторів і для вияснення думки Правительства виступає премєр Мазепа. Його характеристика роботи і умов роботи Уряду та перспективи, пересякнуті персональною пристрастю, не зустрінули співчуття громадянства. І, хоча премєр і висловився, що „Правительство не подає і не подасть в одставку," одначе, після напору громадських делеґацій, мусів п. Мазепа в імени кабінету 22 трав. податись до демісії.

24 трав. Київське громадянство урочисто зустрінуло Головного Отамана.

25 трав. стає відомо, що Правительство нове буде складено в Київі.

26 трав. появився наказ Головного Отамана про призначення:

Головою Ради Міністів В. Прокоповича,

Міністра Внутрішних Справ О. Саліковського,

Міністра Закордонних Справ А. Ніковського,

Міністра Народнього Господарства Е. Архипенка,

Міністра Військових Справ В. Сальського,

Міністра Шляхів С. Тимошенка.

Міністра Пошт і Телєграфів І. Косенка.

Набрати повний склад Ради Міністрів в Київі не удається. Доповняється він в Винниці. До кабінету ввійшли додатково: А. Лівицький, Мазепа, Безпалко, Стемпковський, обнявши пости Міністрів Юстиції, Земельних справ, Праці і Народнього Здоровля. Решту справ положено виконувати Товаришам Міністрів, а то й директорам Департаментів. 4 червня призначений Хр. Барановський — Міністром Фінансів.

З роботи кабінета Мазепи за час від 13 по 26 травня мусимо зазначити розроблення і ухвалення законів „Про Вище Військове Управління в У. Н. Р." і „Про Одноразовий Надзвичайний податок", який начато було переводити в життя.

Малось на увазі широко поставити справу з владою на місцях і з поліпшенням нашої валюти, з регулюванням торгу й промисловости, але прийшов новий кабінет до власти...

Правительство Прокоповича довго готовило свою декларацію і нарешті 2 червня видало її.

Зміст її всім відомий, а поки Правительство готовилось і почало приступати до практичної і підготовчої праці, 8 червня почалась нагла евакуація Винниці.

З 8 по 12 червна правительственний апарат перебуває в Жмеринц: ще були тоді великі ілюзії повороту до Винниці.

10 червня Київ покинуто нашим і польським військом.

12 червня весь Уряд переїздить до Проскурова; разом з ним і Штаб 6-ої польської армії ген. Івашкевича.

З Проскурова часть державного апарату была отправлена в Камянець, а часть у Староконстантинов, а потім весь апарат було зібрано в Камянц.

Сам Уряд перебував до 2 червня в Проскурові. Тут в мент приїзду Міністра Фінансів п. Барановського... ухвалено Радою Міністрів для підняття наших фінансів приступити до продажі селянам казенних і иньших земель у власність. Остання засада формально послужила причиною демісії двох с. д. МіністрівМазепи і Безпалка, які свою демісію мотивували великою заявою, видруковано з газеті „Вперед".

27 червня державний центр перенесено з Проскурова до Камянця. Польські і українські війська держали лінію Комарівці-Бар-Могилів.

В Камянці справи пішли на гірше. Фронт зближався і зближався і, нарешті, 8 липня став по лінії Городок-Дунаєвці — Стара Ушиця. Камянецькі польські інституції протягом тижня евакуювалися. Команду над залогою Камянця прийняв полковник Петрів. З ночі 8 липня потягнулись евакуаційні обози українських установ на Галичину. В Камянці трохи перепочив од ржних переїздів державний апарат, але не приступав до иньшої праці, крім складання, розроблення і переведення пляну евакуації.

Евакуацією керував Міністр Народнього Господарства п. Є. Архипенко.

11—12 липня Правительство і державний апарат розташувалися в Станиславові. Малося на увазі, що Правительство перебуватиме тут довший час.

644

Фронт йшов по Збручу. Ставка Головного Отамана містилась в Чорткові.

Але завдяки провокації 15 липня Правительство в ганебний спосіб було примушено залишити Станиславів і перенести свої установи в Західню Галичину.

Дорогою Стрий, Дрогобич, Самбір, Хирів, Перемишль, Ряшів докотився наш центр до Тарнова, де розташувався і перебуває досі.

За цей період згадаєм найважнійші моменти.

7 серпня між Правительством У. Н. Р. і Кубанським Краєвим Правительством заключено договір, в якому обі держави взаємно визнали одна другу.

В першій половині серпня, коли успіхи військові большевиків привели до передмість Варшави, коли в закордонній політиці ніби йшло „равненіє“ на большевиків, У. Н. Р. була видана знаменита нота до „Держав і Народів“, датована 3 серпня, хоча в пресі появилась значно пізнійш.

Цею нотою Правительство У. Н. Р. твердо і рішучо заявило всьому світу, що „не хоче миру український народ, а хоче боротьби проти насильників. Не хоче миру той нарід, який довгі віки тільки й мріяв про мирну й спокійну працю на вільній українській землі“... „Яко репрезентант Українського Народу, Правительство У. Н. Р. на весь світ заявляє, що мир той і спокій на сході Европи, якого бажають Держави Антанти, наступить лише тоді, коли суверенний український народ матиме право на Українських Установчих Зборах вільно вирішити долю української землі — чи має бути Україна цілком незалежною і самостійною Державою, чи має обєднатись з иньшими Державами в більші державні організми“...

З такою думкою приступає Правительство до тісного обєднання з усіма державами, що повстали на руїнах бувшої Росії. Правитезьство У. Н. Р. бере живу участь на конференції балтійських держав в Ризі, вислявши туди свойого Міністра Внутрішних Справ, Салковського.

Делєгати У. Н. Р. представляють под бного роду меморіял на конференції в Спа.

Внутрішне життя наше наповняється підготовчою працею по всім Міністерствам і душі наших людей опановує надія, що скоро будем на Україні.

Зараз відомо, що погром большевиків, який почався у воріт Варшави, продовжується.

І. С.

Нарис господарчого життя.

В Ліпську механичний промисел за останні часи почав оживлятись в значній мірі, завдяки подешевінню сирівців.

В Китаю завязалося Влоске товариство акційне з капіталом 10 міліонів долярів для будови залізничої лінії Тзян-Тшоу-Шіх-Хьян-Хюан, котра має сполучити лінію Тянзін-Пуоу та Пекін-Ганкоу. Будова нової колії, довжиною 455 Лі. (Лі = 0,8444 км.) має тривати 3 роки.

Нові заклади Круппа. Фірма Фрідріх Крупп закупила в останні часи великі заклади „Гедвігсгітте“ під Верзеном в Надрейні з цілью пристосования їх під великі стальові заклади. Транзакція знаходиться в звязку з проектованим каналом Рен-Моза-Скальда, котрий має проходити через зазначену місцевість.

В Румунії ціни на нафту декретом Уряду підвищені до 50 проц.

В Японії вартість річної продукції парцеляну і виробів каменних в префектурі Айхі упала з часів війни з 20 до 14 міл. ієн і галузь цього промислу знаходиться в стані кризи, завдяки браку попиту як внутрі, так і зовні. Багатьом поважним фірмам грозить банкроцтво. З огляду на загальний, викликаний надпродукцією, господарчий кризіс в Японії, фабріканти фарб сульфітових заклали синдикат. Ухвалено хвильово ограничити продукцію і рівночасно заложити великі фабрики фарб в Китаю.

В Америці випрацьовання сталі в першому півріччю б.жучого року винесло 42,100.000 тон.

Уряд французський заборонив вивоз льону і пряжді льняної.

Криза хлібна в Австралії. По донесенням „Ді Отейдж Дейлі Таймс“ Австралії загрожує брак пшениці. Країна перед двома роками мала клопоту з неможливістью вивозити хліб,—тепер примушена довозити до себе пшеницю по 20 шилінгів за бушель. Звичайно, ще в Австралії мається надміру пшениці, али йде вона на вивіз до Европи по 5—6 шилінгів за бушиль. Останні жнива були задовольняючі, але сьогорічні осінні подають плохі види.

З Угорщини. Переговори про передачу зал зниць державних французському консорціуму продовжуються. Фінансісти французські з тою цілю утворюють товариство акційне з капіталом 50 міл. франків. Контракт видержавлення залізниць—заключений на 90 літ з тим, що по упливу цього часу всі ці залізниці переходять без винагородження в руки держави. За це держава гарантує девідент в розмірі 6 проц. річних.

Франція і Японія. Преса японська скаржиться на страти, які принесли японській торгівлі ограничення довозу в Францію. Японія експортувала до Франції: парцелян, дерево будівельне, папір і вироби із паперу, пряжу бововняну, піря і вироби гумові, шкляні, тканину шовкову, забавки, капелюші з соломи і багато иншого.

Індійська продукція бавовняна, по урядовій статистиці виносить од 1 квітня 1919 до 1 січня 1920 р. 235,75 міл. льбс.

Світовий тонаж. „Льойдс Реджистр оф Шипинг“ дає цікаві данні про світовий тонаж під цю хвилю в порівнянню з роком — 1914.

Так, зменьшилося в Англії		781	тис. тон
Страти німецькі . . .	4 міл.	716	„ „
Всього тонаж загубив . .	5 „	497	„ „
Збільшився в Сполуч. Штатах	10 „	379	„ „
Збільшився в других краях	3 „	619	„ „
Всього тонаж збільшився .	13 „	998	„ „

Таким робом світовий тонаж не тільки не зменьшився за ці часи, а навпаки, збільшився на 8.501.000 тон. В прямій залежности від цього фрахти сильно спадають і тому єсть певні данні сподіватися кризи морського транспорту.

Польські залізниці по данних Міністерства залізниць на кождих десять кільометрів мають: паровиків 1,7; ваго-

645

нів особових 4,5, вагонів вантажових 46. Оказується, що польські залізниці розпоряджають менше, ніж половиною рухомого складу, потрібного для правильної експльоатації залізниць.

В Бельгії по статистичним правительственим даним продукція вугілля виносила в квітні б. р. 190.750 тон (в квітні—1913 р. — 190 тис. тон); коксу 78 тис. тон (в квітні—1913 р.—125 тис. тон); цементу 54 тис. тон (в квітні—1913 р.—73 тис. тон); сталі і заліза 122 тис. тон (в квітні—1913 р.—296 тис. тон).

Світова коркова продукція за 1919/20 р. виносить 120.353 тон. З чого Гішпанія продукує 70.467 тон, Португалія 60.966 тон, Алжир 18 тис. тон, Франція 11.500 тон, Італія 5 980 тон, Туніс 1.840 тон, Турція Европейська в кордонах 1914 року 1050 і Греція 920 тон.

В Англії в останніх тижнях заложено акційне товариство „Сінтетик Емонєк ен Нетрейтс Кутд“ з капіталом 5 міл. фунтів штерлінгів. Товариство приступило до продукування амонію. Денна продукція виносить 100 тон, маються данні її потроїти. Фабрика працює по новійшій методі англійського техника Габера.

В Китаю в провінції Шансі американці відкрили залежі вугілля, котрі можуть на протязі 200 літ цілковито задовольняти потреби цілої земної кулі.

Вся передвоєнна торгівля німецька в Китаю перейшла в руки японські. Японці перейняли в свої руки всі німецькі торгові заклади; з окрема імпорт машин, приладь електричних, папіру та иншого.

Місцелляпеа.

НАВКОЛО КОНСТІТУЦІЇ.

Питання про оголошення конституції Української Народньої Республіки вже давно перейшло в стадію свойого практичного розвязання. Як відомо, конституція Центральної Ради була скасована гетьманом Скоропадським. Трудовий Конґрес, обібравши Директорію, нічого не сказав в справі конституції. В такий спосіб влада Директорії нічим не була обмежена й фактично була абсолютною владою. Це мало сумні наслідки так у сфері внутрішніх взаємовідносин, створюючи хаос в обсягові державного управління, як й в сфері міжнародніх відносин, позбавляючи наш центр державно-правного характера. Опозіційні партії — народня республіканська, самостійницька й соц.-федералістична — за часи урядування пп. Мартоса й Мазепи категорично настоювали на необхідности проголошення конституції. Але їхн заяви не мали ніякого успіху. Тоді Всеукраїнська Національна Рада, ядро якої складають вищезгадані партії, вироблює проєкт конституції, який має незабаром явитися в друку. З другого боку, Правительство п. Прокоповича у своїй декларації приймає на себе зобовязання виробити конституцію. В тій цілі була складена міжвідомственна комісія під головуванням п. Саліковського. Ця комісія вироблює проєкт тимчасового державного устрою на Україні й представляє його до Ради Міністрів. Представники Національної Ради протестують проти порушення Правительством своєї обіцянки й ще раз підкреслюють необхідність приступити до вироблення повної конституції. Як би воно було далі — не відомо, але, на щастє, в цей мент приїздить з Відня Міністр Закордонних Справ, п. А. Ніковський, який зазначає, що в закордонних колах інтересуються саме тим, чи є у нас конституція, чи такої немає. 30 серпня Рада Міністрів доручає п. Ніковському скласти комісію для вироблення проєкта конституції.

Пан А. Ніковський формує комісію, яка приступає до своїх робіт в слідуючому складі: А. Ніковський (голова комісії), М. Білінський (заступник голови), Ал. Ковалевський, І. Золотницький, П. Пилипчук, Ф. Хижняк, О. Безпалко, докт. Мишко, докт. С. Баран, М. Корчинський, В. Завадський, проф. Ейхельман, І. Кобза, І. Липа, Літвицький, П. Красний.

Комісія перевела загальну діскусію й виробила ряд засадничих точок, які повинні стати основою конституції: форма державного устрою, верховна влада, парлямент, передпарлямент, правительство, самоврядування, адміністрація, суд, оборона держави, власність, охорона праці, церков, національні меншости.

В ході роботи з складу комісії вийшли: пп. Безпалко, Красний й Кобза. А. К.

КАБИНЕТ МІНІСТРІВ І РАДА МІНІСТРІВ.

За останні дні в політичних і урядових колах жваво дебатується питання про організацію при Ставці Кабинету Міністрів, що обговорював би виключно питання політичної натури. В такому разі, Рада Міністрів обмірковувала б всі техничні питання. Проект не новий. Він був вже переведений в життя п. С. Остапенко. Нині, можливо, він має рацію постільки, поскільки Рада Міністрів вже не являється тим тілом, яким вона була на Україні. Правних міністрів залишилося дуже мало, а саме: Прокопович, премєр-міністр; А. Ніковський—міністр закордонних справ; Є. Архипенко—міністр народнього господарства; П. Красний—міністр жидівських справ; С. Тимошенко—міністр шляхів; І. Огієнко—міністр культів. Ціх шість осіб фактично й складають Раду Міністрів. Инших три міністри—Х. Барановський, А. Лівицький й І. Косенко „обрєтаються в нєтях“: перший—здебільшого, в Берліні, другий—в Варшаві, третій—в Відні. Їх, як і инші вакантні міністерські портфелі, заступають заступники міністрів і керуючі міністерствами, причому иноді заступників і керуючих буває по де-кільки. Трудно определити правний склад Ради Міністрів, він дуже мінливий й фактично вона розбилася вже давно на дві частини: одна істнує при Ставці, друга в Тарнові. З цього боку, істнування Кабинету Міністрів, в склад якого увійдуть правні міністри,

646

має певну юридичну рацію. Що-ж до політичного боку справи—то п. В. Прокопович формував своє Правительство на д'ловому грунті для ділової роботи. Думаємо, що правні й неправні міністри однаково непокликані для ведення політики в широкому масштабі, бо за весь час еміґрації для Ради Міністрів немає й не може бути ділової праці, а мусить вона вирішати виключно політичні питання.

В. Р.

КОНФЕРЕНЦІЯ ПРЕДСТАВНИКІВ БАЛТІЙСЬКИХ ДЕРЖАВ.

Українська делеґація на балтійську конференцію складалася з п. А. Саліковського, п. Добриловського й Франкфурта. Приїхала до Риґи в приватному характері, бо Україна не входила в склад конференції. Було порушено питання про допущення представників України на наради конференції. Проти цього категорично висловилася Литва. Але після відповідних нот з боку нашого посла Кедровського до литовського правительства, представник останньої, докт. Шаулис, вже не протестував що до вступу України в склад конференції. Надзвичайно прихильне відношення до України виявив п. Мейєрович, латвійській міністр закордонних справ.

Плєнум конференції розбився на комісії: 1) політичну (до неї увійшли від українців пп. Саліковський й Кедровський); 2) економичну (Франкфурт і Добриловський); 3) юридичну (Конашинський, український консуль в Ризі); і 4) культурно-соціяльну (Саліковський).

Результат праць: визнання України з боку всіх держав, які входили в склад конференції, констатування необхідности найтіснійшого звязку поміж цими державами й заключення певних економичних договорів.

Для керування всіми полічичними справами в період розвязання конференції обібрано Раду делеґатів конферуючих держав; для розроблення економичних питань — Вищу економичну Раду конферуючих держав.

Слідуюча конференція має відбутися 15 грудня б. р.

П. П.

ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ КОНҐРЕС У ВІДНІ.

Де-кільки місяців тому повстав на еміґрації проєкт скликання за кордоном Всеукраїнського конґресу, завданнями якого мають бути: 1) оборона прав українського народу на суверенність; 2) зєднання державних і недержавних українських земель в суверенну соборну Україну в етноґрафичних межах; 3) охорона національних прав українського народу, де-б він не жив; 4) консолідація українських національних сил для спільної роботи; 5) допомога населенню й громадянству в нинішню тяжку хвилю; Проґрам праці конґресу намічено такий: а) державно-правне становище Надн прянщини, Галичини й Кубані; б) питання війни й миру на сході Европи; в) чорноморська спілка — Надн прянська Україна, Галичина, Кубань, Дон; г) закордонна політика — відношення до Росії, Польщи й инших великих та малих держав; д) сучасні уряди на українських землях і відношення до них конґресу; е) внутрішнє становище українських земель — народнє господарство, культурно-національні справи, санітарні умови, характер окупаційного режиму з боку адміністраційно-політичного; ж) військові справи; з) фінанси; і) становище української еміґрації; к) військово-полонені.

Конґрес має працювати не більш 15 днів. На при кінці — мусить бути обібрана Всеукраїнська Рада, яка й працюватиме поміж секціями конґресу. Перша сесія має розпочатися найпізнійше — 15 жовтня.

Підготовчими справами керує Орґанізаційний Комітет, в склад якого увіходять: ґен. Греків, Ф. Слюсаренко, М. Кушнір, Андр. Макаренко, Іван Макаренко, С. Шемет, В. Липинський, В. Оскілко, О. Мацюк, М. Кривецький й инші.

Склад конґресу: до Конґресу надсилають персонально кожна українська земля й кольонії людей ріжних політичних напрямків. Надніпрянщина має дати коло 100 делеґатів, Галичина — 15, Кубань — 10, Дон — 5, Закарпаття — 3, Буковина — 3, Бесарабія — 2, Східна Сібір — 5, Західня Сібір — 2, Туркестан, Поволжя й Передкавказзя— по 1-ому, Бразілія — 1, Канада — 2, Зєднані Штати Південної Америки — 9.

Очевидно, конґрес, наколи він дійсно має зібратися 15 жовтня, матиме характер обєднання надніпрянської й наддністрянської еміґрації. Настрої й тенденції цієї еміґрації дуже нездорові. Дуже трудно припустити, щоб вони — при обговоренні вищезазначених (й дуже дражливих) тем — не виявилася на конґресі. А в такому разі, перед цілим світом продемонструється повна дізгармонія в національних устремліннях ріжних ґруп. На нашу думку, скликання конґресу треба призначити на більш пізній термін, коли-б, дійсно, могли-б прибути представники ріжних українських земель.

О. М.

ДЕМІСІЯ ПОЛК. САЛЬСЬКОГО.

Прохання про демісію полк. Сальського прийнято остаточно, що буде констатовано всіма колами українського громадянства з почуттям глибокого задоволення, бо за всю неупорядкованість військової справи — хаос в питаннях постачання, невдатна організація Генерального штабу, безсистемність праці всіх органів, залежних від військового міністра — полк. Сальський несе одповідальність в значній мірі. Коли б у нас був передпарлямент—полк. Сальський не утримався б так довго

на своїому посту. Тільки відсутність вільної трибуни дало йому змогу стояти зайвих де-кільки місяців на чолі військового діла. Ол. М.

ЗА ДЕРЖАВНИЙ СОЙМ!...

З січня місяця 1919 року, коли було розвязано Трудовий Конгрес, у нас не збіралося більше жадного законодавчого тіла. Два з половиною роки живемо в умовах повстанських. Виходять одні члени Директорії, приходять другі, змінюються Правительства, уходим з своєї землі, приходимо до неї, заключаємо ріжні договори—й все це йде по-за громадською думкою, поза впливовим колєктивом, що направляв і контролював державну політику.

З дня в день твердимо ми про необхідність скликання передпарляменту. Нам кажуть, що це буде неудосконалений орган законодавства. Ми згоджуємося з цим, але відповідаємо: він все-ж буде удосконаленійшим, впливовійшим і авторитетнійшим в д всякого иншого колєктива, навіть Правительства. Він включатиме в свій склад представників партій, тих людей, які протягом трьох років витворили й виховали певні прінціпи, як і певні методи державного будівництва. Він включатиме також представників наукових, кооперативних, професійних організацій, як і представників звільнених територій.

Передпарлямент — його необхідно скликати вже через те, що парлямент може бути скликаний ще не скоро, доки не звільниться вся наша територ я, а без правного органу, без народнього представництва—не може бути й парляментаризму, того парляментаризму, який проголошено в урядових деклярацiях, усяких заявах відповідальних чинників ет цетера.

Або правним шляхом або шляхом безправности. Або з Державним Соймом (передпарляментом) або без нього. Або в імя ладу й порядку або в імя хаосу.

Державний Сойм повинно скликати негайно, бо тільки він може бути правним господарем землі української, бо тільки він підготовить грунт до прихіду правного, повного, всеукраїнського парляменту. Ол. М.

ДРУЗІ ПОСВАРИЛИСЬ...

Відомо, що Правительство Прокоповича повстало в наслідок коаліції, коли й неюридичної, то фактичної, соціальних-демократів на чолі з п. Мазепою й Київським Громадським Комитетом на чолі з п. В. Прокоповичем—А. Ніковським.

Підчас формования нового Правительства в другій половині травня місяця б. р.,—українська Народня Республіканська партія, ґрупа самостійників-соц алістів і ґрупа соціалістів-федералістів р шучо висловилися за сформування коаліційного кабинету. В переговорах, які провадили представники соціяльних демократів (Феденко й Ковальський) з представниками Народньої Республіканської партії (А. Ковалевський, Вротновський-Сивошапка й Золотницький), надто на нараді 19 травня 1920 року, зясувалася, що обидві партії стоять на ґрунті утворення коаліційного кабинету, причому народні-республіканці заявили, що проти кандидатури І. П. Мазепи у премєри вони нічого не матимуть, коли Центральний Комітет соціальних-демократів в окремій резолюції подасть мотиви, стверджуючі необхідність кандидатури п. Мазепи й основні постуляти майбутньої діяльности нового кабинету І. П. Мазепи: скасування Директорії, негайне скликання передпарляменту, опублікування конституції, чесне виконання договору з Польщею.

Причому, представники народніх республіканців підкреслили, що не претендують на свій вступ до нового Правительства, обіцяючи йому на ґрунті вищезазначеного програму своє повне спертя.

Представники соціальних-демократів категорично запротестували проти останнього пункту й заявили, що без вступу народніх республіканців до нового Правительства буде неможливе створення коаліційного кабинету, з чим делеґати Народньої Республіканської партії й погодилися.

Це саме було заявлено п. Ал. Ковалевським і самому І. П. Мазепі в конференції, яка відбулася м'ж ними 18 травня, як і Головному Отаманові С. В. Петлюрі, підчас спеціальної аудієнції 19 травня б. р.

Але Центральний Комітет соц.-дем. розбився на дві частини: одна висовувала на премєра А. М. Лівицького, друга—І. П. Мазепу. Погодження не було н якого й тому 20 травня п. Мазепа подався до демісії, а Центр. Ком. ес-деків ухвалив передати ініціятиву створення нового кабинету до Київського Гром. Комитету, а С. В. Петлюрі конкретно назвав 3 кандидатури на премєра: В. Прокоповича, А. Ніковського й А. Саліковського.

В цілях допомоги створенню нового, „ділового“ кабинету, до Київа виїхали пп. М. Єреміїв і С. Тимошенко, активні соціяльні-демократи з ґрупи А. Лівицького. Особливо допомогав створенню „ділового“ кабинету п. С. Тимошенко, справжній автор комбінації Прокопович-Ніковський.

Делеґати Центрального Комітету Народньої Республіканської партії, пп. А. Ковалевський й М. Шількрот 26 травня в Київі заявили С. В. Петлюрі протест проти тих способів, якими п. Прокопович формує свій кабинет, а 27 травня — й самому В. Прокоповичу.

Повернувшись до Винниці, делеґати дали справоздання в справі формования Правительства Центр. Комитетові, який одноголосно ухвалив ухилитися від всякої участи в правительстві п. Прокоповича. Остаточно ця позіція була сформульована

648

в відомій резолюції Ц. К. від 1 червня, яка була видрукована в окремій відозві, а також в українській, польській і російській пресі.

30 травня у п. Алекс. Ковалевського появилися делеґати Ц. К. соціаль-демократів, пп. О. Безпалко й Феденко, які заявили, що новий кабинет є порушенням коаліційности, на якому соц.-дем. продовжують стояти, що вони, соц.-дем., вважають необхідним введення до цього кабинету представників инших укр. демократичних партій й порушують цілий ряд пунктів для обговорення. Обміркувавши ці пункти й осягнувши певної згоди, соц.-дем. роблять діверсію, добиваючись усунення Стемпковського з посади Мін. Земельних Справ і введення ще своїх двох представників (О. Безпалки й І. Мазепи, опріче С. Тимошенки й А. Лівицького) — і фактично перетворюють правительство п. Прокоповича на есдеко — есефовську коаліцію.

Але ця коаліція не була коаліційним правительством. Соц.-демократи це відчували й, особливо, відчували друге — вони в правительстві були підрядним чинником, який в той-же час давав моральне оправдання всій діяльности п. Прокоповича. Й в той час, як пп. А. Лівицький й С. Тимошенко вважали для себе можливим грати цю допомагаючу ролю, пп. Безпалко й Мазепа шукали зачипки, щоб вийти з складу правительства, що їм і удалося зробити в Проскурові.

Але правительство п. Прокоповича продовжувало своє істнування.

Нарешті, в середині вересня виникнула у соціальних-демократів ідея скликання в Станиславові партійної конференції, на яку приїхали пп. Мазепа, Безпалко, Матюшенко, Шадлун, А. Лівицький, С. Тимошенко й инші. Конференція ухвалила відкликати й инших соціяльних демократів (С. Тимощенка й А. Лівицького) з правительства, але поки що не порушувати питання про організацію нового Правительства.

Посварилися...

Але чого хочуть соціяльні демократи? Зміни урядової політики — треба створювати нове правительство... Не поділяти цеї політики й уходити з с в о й о г о - ж правительства, витвореного їхньою-ж політикою й їхніми адептами — це не є „чесність з собою“... За політику с в о й о г о Правительства треба мати мужність і одповідати.

Ми думаємо, що соц.-демократи не можуть допустити того положіння, щоб все Правительство звелося до трьох—чотирьох людей, які провадили-б всю справу в такий одповідальний мент (В. Прокопович, А. Ніковський, Є. Архименко, І. Огієнко, П. Красний), полишивши цілий десяток важливих міністерств керуючим, в. о. керуючих, т. в. о. керуючих і инших ні за що невідповідальних людей.

Ми вважаємо, що це повне розбиття Правительства й його праці, надто на передодні переведення державного центру на Україну, є результат нещирого політиканства соц.-демократів, їхньої повної дезорієнтації й роспорошенности.

Це зміцнює позіцію В. Винниченка, але не о це нам ходить. І думаємо, що не о це ходить і самим соц.-дем., які повинні, зрештою, сказати, чого вони хочуть, але не так, як вони казали у Винниці. Або утворюємо правомочне, сильне, коаліційне правительство, або... ми в праві виказати, щоб соп.-демократична група не зашкоджувала иншим групам йти до створення сильної влади.

Бо на часі стоїть саме це й тільки це основне, прокляте, але життьове питання нашої неустаткованої внутрішньої політики.

В с е в. Р о з у м о в с ь к и й.

УКРАЇСЬКИЙ БЛАКИТНИЙ ХРЕСТ.

23-го липня 1920-го року, далеко від Батьківщини, ініціятивна група громадян, занепокоєна долею нашого козака-героя, вирішила на своїй нараді зоснувати Товариство „Українського Блакитного Хреста“.

21-го серпня б. р. відбулися Установчі Збори Товариства.

Товариство „Українського Блакитного Хреста“ відпов'дає цілям — анальоґічних товариств в инших країнах, наприклад „Польському Білому Хрестові“, „Американському Жовтому Хрестові“ і, головним чином, допомогає воякові здоровому, в той час, як „Червоний Хрест“ в першу чергу несе поміч козакові хорому або раненому.

Українське громадянство цілком свідомо пішло на зустріч новому Товариству і щиро відгукнулося на заклик нести жертви для нашого козака.

Так, наприклад, Тульчинський Союз Споживчих Товариств офірував 400.000 гривень, а масова запись в члени Товариства поодинокнх осіб обіцяє розцвіт цьому симпатичному ділу.

В склад Головної Управи Товариства увійшли: Д-р І. Липа, як голова, дд. А. Ковалевський та К. Вротновський-Сивошапка — як заступники, інженір Ф. Кравченко, як скарбник та д. І. Мисик як секретарь.

Управа, тимчасовий осідок котрої є м. Тарнів, вже приступила до реальної праці: вислала перші кадри співробітників на фронт для організації похідних крамничок та культурно-освітньої справи, а також одночасово почало опікуватися зараз хорими та раненими вояками в м. Тарнові, Ряшеві та Кракові.

К. С.

Ціна примірника 20 Марок.

Друкарня Й. Піша в Тарнові під управою Ст. Старостки.

Відповідальний редактор і видавець Алекс. Ковалевський.

До Голови Директорії Української Народньої Республіки

Товариша Міністра Юстиції полковника Голі Золотницького

Прохання.

Наказом Директорії Української Народньої Республіки з 16 червня 1920 року ч. 19 в м. Винниці мене було призначено на посаду Товариша Міністра Юстиції, причому кандидатуру мою на цю посаду було тоді внесено „Центральним комітетом" Української народньої республіканської партії

В члени зазначеної партії, а разом з тим і в члени „центрального комітету" її я погодився вступити лише в травні того же 1920 року, з одного боку поділяючи ідеологічну тісі партії, оскільки я тоді був ознайомлений з нею, а з другого — завдячуючи на підставі, головним чином, „лідера" і голови „центрального комітету" партії п. Олександра Ковалевського, який добре знав мою попередню діяльність на користь української справи, особливо ж під час майже шестимісячної бутности моєї в 1919 році в якості військово-полоненого за фронтом в польських концентраційних таборах „Домбе" і „Ланцут", де й він в той час перебував як інтернований.

На жаль, за час мого сьомимісячного перебування в названій партії, особливо ж в групі „центрального комітету", мені довелося остаточно переконатися, наскільки хибно я вчинив, коли вищезазначений „лідер" партії п. Ковалевський і де-які члени так званого „центрального комітету" її, утворивши з себе „ядро" згуртований гурток, перебравши лише на себе без

що до того підстав та права „найвищу законодавчу й виконавчу владу партії" (статут партії п. 181) і, навіть не інформуючи, як слід, решту членів „центрального комітету", але не спираючись ніби-то на партію та її тактику, провідним кістяку, подвійну політику, бажаючи потай про свої власні інтереси й не спиняючись в такій своїй „політичній" діяльності на підтасовці й на фальшуванні фактів навіть і в друкованих „партійних" виданнях, а крім того тоді ще дійшло мені знати про де-які такі вчинки де-котрих з вищезгаданих діячів зазначеної партії, відносно яких повинно мати прикладення окремі консеквенції.

Отже вищенаведені обставини повернули мені гостре питання про те, чи по дорозі мені, старому судовому діячу і судді, з тими основами хоч би й на політичній партійній арені, і врешті решт 4 січня б.р. я склав до „центрального комітету" названої партії заяву про свій вихід зі складу „центрального комітету" і з партії взагалі, добре в той час розуміючи, що зривання спільності з тією партією й оформлення в безпартійну людину, я тим самим позбавлю себе права й можливости не тільки продовжувати свою службу на тій посаді, на якій зараз перебуваю, але й бути повноправним членом-адептом своєї батьківщини й працювати для її користь в тих обставинах, в яких маю право й можливість працювати партійна людина, хоч би й така, що не має достатньої для того освіти або досвіду, або ще й така, що дбає більш про свої власні інтереси, ніж про загальні інтереси української справи.

Вважаючи на це, склавши до „центрального комітету" названої партії вищезазначену свою заяву та маючи на оці, що разом з виступом мій з тієї партії одпадає й кандидатура

маю, як представника партії, на сучасну мою посаду, я, не вдаючись, подав письмово до відома п. Міністра юстиції про свій вихід з зазначеної партії, прохаючи вказівок, чи не можу я негайно подати до демісії, і лише після заяви п. Міністра Юстиції, що мій вихід з зазначеної партії не стоїть на перешкоді дальшій моїй службі, я дозволив можливим продовжувати службу на тій же посаді аж до цього часу, не рахуючи вже себе кандидатом тієї партії.

Нині п. Міністер юстиції, повідомивши мене, що ек-ери вимагають усунення мого з посади товариша Міністра Юстиції, як будучого кандідата на цю посаду від їхньої партії, запропонував мені подати до демісії.

З огляду на вищезазначене, маю за честь просити Вас, Пане Голово Директорії, вволити прийняти мою демісію і видати відповідний наказ про звільнення мене з державної служби Української Народної Республіки.

Товариш Міністра Юстиції полковник Золотницький.

5 березня 1921 року, м. Тарнів, Польща.

652

До Пана Міністра Юстиції

Товариша Міністра Юстиції
полковника Золотницького

Доповідь.

Додаючи до цього моє прохання про демісію, маю за честь просити Вас, Пане Міністре, дати йому законний хід.

Товариш Міністра Юстиції полковник Золотницький.

5 березня 1921 року, м. Тарнів.

3

В БОРОТЬБІ ЗА ДЕРЖАВНІСТЬ

I частина:Центральна Рада й тогочасно-соціальні угруповання на Україні.
Перевага соціального над національним .Скоропадщина, як справа рева шу реакційних кол н
Повстання Директорії-боротьба національних чинників під прапором скрайних соціальних інтересів.Роспад Директорії й перегруповання на ціонально політичних сил.Самовладність чи парлементаріи.Прріоритет національно державного принціпа. Спроби конселідації національних сил/Камянецька національна Рада, Київський громодянский Комитет, Національно Державний союз у Відні./Шляхом до Предпарляменту.Рада Республіки.Всеукраінська Національна Рада у Відні.
Державні Центрі Народня-Республіка Партія.
IIчастина Державне будевництво.Комуністична теорія В.Веніченка, Рядянска Республіка теорія М.Грушевського.Гетманська теорія.В.Лапинського.Демократично-парламентарна державність,як ідеал Народньої Республіканської Партіїі.
II частина. Здобутки трох років боротьби за українську Державність.
а/в середні Україні,
б/За кордоном .Україна Европа,в своих сучастних политичних настроів.Переспективи.-

Лекція Коваленського
Дарниці
20/V 1971

Приблизно 4-5-го Березня 1921.
Б. м. Тарнові.

Н-Рами зробилася паралюва прогте, що партія Н-Р. подала в Затоцьку варога під Н-Рівецькими гаслами - отамана Голуба, повстанцю Волиня та 30 козаків, котрі мали закласти ядро повстанців Н-Рівців. —

Медвідський Ів.
військ. і партій,
подавши Гуді
мотивовану заяву.

Ковальський - лідер Н-Рів
при Центр. Р., як С-Рев.
був начальником канцел.
Військ. М-ва при Військ.
М-рові Жуковському.

Член Нар. Н-Р. Башме-
ш, який тепер начальни-
ком Головн. Упр. Постачання,
був у Військ М-ва Жук-
ського старшим асаулом.
Він Зарецький також бувший
С-Р.

Саніга - бувший С-Р.

Кириличук - бувший Сам.-Соц.
а раніше С-Р

656

Після провідних відомостей
Ген. Базілевич Начальник постачання, член партії Народно-республіканської партії, після критики його діяльності в Раді Республіки, прикидається збоєвольцем;
Головний Отаман ~~Волод~~ ~~на ціпу ва~~ звернувся до Ради Міністрів з пропозицією видати Базілевичу 25.000 мп. на лікування.

24/III 1921р. Секретар: С. Квасницький

Лист інформації члена партії
Шевченка Ів.

1. Баранівський
2. Ковалевський Олександр
3. Ткачук
4. Хижняк
5. Базилевич
6. Мисик
7. Гриневич
8. Сивошапка
9. Кириченко.
10. Головацький
11. Степаненко
12. Кексіцький Леонід
13. Дідченко Григорій
14. Мирошниченко Матвій
15. Саніга
16. Дмитренко Василь
17. Ковпаненко
18. Чорко Михайло
19. Завізіун Василь
20. Фещенко-Чорнівський Іван
(Тимяній)
21. Галушко.
22. Дмітрієв
23. Коваль-Медзвідський.
24. Кузьмінський
25 Шумський
26 Стецура ?

14.
663

2-14

"УНО"

Сек.-Соц. Партія

2

С П И С О К

членів партії селянської соціялістичної

1. МОШИНСЬКИЙ
2. ГОВОРУН
3. САВИЦЬКИЙ
4. НАУМЕНКО
5. ШЕРЕМЕТИНСЬКИЙ
6. ДОНЧЕНКО
7. СВЯТОГОРІВ
8. СЕДЛЕЦЬКИЙ
9. БАЧИНСЬКИЙ Леонид
10. БАРАНОВСЬКИЙ
11. ОСАДЧІЙ
12. ЧАЙКІВСЬКИЙ
13. ПЕТРАШІВСЬКИЙ
14. БУБЛІЙ

ТИМЧАСОВИЙ СТАТУТ

Селянської Соціялістичної Партії.

I. Члени партії.

1. Членом Партії може бути кожний, хто поділяє її програм і буде принятий Управою.
2. Хто бажає вступити до Партії, подає заяву на імя Повітової, Волосної або міської Управи Партії і прикладає рекомендації двох Членів Партії.
3. Кожний новий член повинен зробити членську вкладку щорічно в розмірі 20 гривень.
4. Кожний Член повинен підтримувати партійну дісципліну і підлягати всім роспорядженням відповідних партійних органів.
5. Кожний Член має право обов'язком підтримувати свою партію і сприяти її розвитку.
6. Кожний Член має право активного і пасивного вибору.
7. Виступ Члена з партії може слідувати лише за попередньою писемною заявою Члена, прийнятою Управою до відома,
8. Виключення Члена з партії слідує на висновок Суду партійного через Головну Управу. Членові належить право апеляції до Всеукраїнського З,їзду Партії.

II. З'їзд Селянської Соціялістичної Партії.

9. Всеукраінсский з'їзд Селянської Соціялістичної Партії є її найвища влада і збирається в місті осідку Головної Управи, або в місті, яке визначить Головна Управа.
10. З'їзд складається з Членів Головної Управи, Послів Партії до Парляменту і Представників від Губерніяльних та Повітових Управ.
11. Представництво на з'їзд визначається так: від Губерніяльних Управ—по два представники, від Повітових—по одному представникові.
12. З'їзд Партії відбувається не менше, як оден раз на рік.
13. З їзд обірає із Членів З'їзду:
    а) Головну Управу Партії,
    б) Контроль Партійний із 3-х Членів.
    в. Суд партійний із 3 х Членів

III. Головна Управа.

14. Головна Управа е виконавча Влада Партії.
15. Головна Управа складається з 7-ми Членів і 4-х їх заступників. 4 Члени Головної Управи повинні бути в місці осідку Уряду, яко осередку Українського Державного життя.
16. Члени Головної Управи обірають з поміж себе Голову, його заступника, секретаря, референта організаційно—техничного і референта видавничо—інформаційного.
17. Посли С. С. Партії до Парляменту входять в склад Головної Управи з правом дорадчого голосу.

IV. Контроль Партії.

18. Контроль Партії перевіряє всі прибутки і витрати Головної Управи не менш 4-х раз у рік і наглядає діловодство Партії.

V. Суд Партії.

19. Судові Партії належить обовязок розглядати всі трубші непорозуміння, виникаючі з партійного життя, між Членами Партії, між Членами і Управою, чи цілою Партією і виносити свої висновки і рішення.

VI. Губерніяльна Управа.

20. Губерніяльні Управи керують партійними справами в межах губернії.

21. Губерніяльна Управа має склад відповідно Головній Управі і обіраеться Губерніяльним з'їздом.

22. Губерніяльний з'їзд складаеться з Членів Губерніяльної Управи, представників повітових Управ, рахуючи по 3 представника на кождий повіт і по 1-му представникові від волосних Управ. В разі негайности вирішення біжучих політичних справ має право Губерніяльна Управа скликати Конференції лиш з представників повітових Управ.

23. Губерніяльна Управа стежить за роботою Повітових Управ, а також за розвитком партійних організацій в межах своіх округ.

24. В своій діяльности Губерніяльна Управа керуеться постановами партійних з'їздів, Конференцій і директивами Головної Управи.

25. Про свою діяльність Губерніяльна Управа подае не менш одного раза на місяць справоздання Головній Управі.

VII. Повітова Управа.

26. Повітові Управи керують справами Партії в межах своіх повітів. На іх обов'язку лежить заснування міських та волосних організацій Партії, об'єднання партійної роботи, організація і активна участь Членів Партії в виборах до Земств, Міських Дум та Парляменту.

27. Повітові Управи складаються з 5-ти Членів, обраних на повітових з'їздах, з яких 3 повинні жити в повітовім місті.

28. Повітові Управи обіраються на повітових партійних З'їздах, що складаються з представників міських та волосних організацій (по одному на 25 організованих Членів).

VIII. Міські і Волосні Управи.

29. Завдання і склад міських та волосних Управ подібно повітовим управам.

ПРИМІТКА: Міські і Волосні Управи складаються не менш 3-х членів

IX. Кошти Партії.

30. З сум, одержанних як членськи внесків на місцях, належить: 20% полишити волосним Управам, 50% передати Повітовій Управі, 20% — Губерніяльній Управі та 10% — Головній Управі.

1369

Разінкам 21 Гаєвий

30 січня 1934.

До

Головної Управи
УКРАЇНСЬКОЇ СОЦІЯЛІСТИЧНО РАДИКАЛЬНОЇ ПАРТІЇ

У Л ь в о в і

У звязку з появою кількох статейок на сторінках "Громадського Голосу", в яких були напади на УНДО, зокремаж у звязку зі статею "Громадського Голосу", що була образливою для Голов УНДО, появилася в "Ділі" з дня 13 березня 1933 р. полемічна стаття п.н. "Демагогія на всі фронти. Дещо про радикалів і їх тактику", в якій названо радикальну партію "польсько-державниц кою". Президія УНДО має честь повідомити Головну Управу УСРП, що цей невідповідний вислів попав на сторінки "Діла" без її відома і наслідком недогляду головного редактора. Одночасно Президія УНДО стверджує, що все вважала і тепер вважає Українську Соціялістично-Радикальну Партію незалежною політичною організацією.

Подаючи це до відома Головної Управи УСРП Президія УНД заявляє, що цим з приємністю ліквідує описаний прикрий інцидент який заістнував був між обома організаціями, та зазначує при тім, що тим письмом не ліквідуються і не вичерпуються ще інші спірні справи між обома партіями.

ЗА ПРЕЗИДІЮ
УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНО-ДЕМОКРАТИЧНОГО ОБЄДНАННЯ:

Голова

Головний Секретар

673

2-15

"Чио"

Мередиан

по Лон. Вашу. Сидей

НАКАЗ

по Міністерству Внутрішніх Справ.

25-го Березня 1921 року.

Ч 34.

Залишаючи пост Міністра Внутрішніх Справ і ряди Правительства У. Н. Р. взагалі, не тільки вважаю за свій обовязок, але й відчуваю потребу висловити найщирішу подяку моім співробітникам—так старшим, як і наймолодчим, що поділяли зо мною нелегку працю в дорученній мені галузі державного будівництва й управління, та зробити хочаб загальний підсумок результатів, досягнутих нами в тій спільній праці.

Рівно десять місяців тому по заклику Пана Голови Директорії У. Н. Р. і згідно з волею організованного українського громадянства, в особі об'єднаного Київського Громадського Комітету, я поклав на свої плечі важкий тягар керування Міністерством Внутрішніх Справ і на протязі всього цього часу, як міг, ніс я той тягар, неухитно керуючись у всій своій діяльности засадами і директивами пославшої мене на цю працю громадської інституції та тим пляном, який був нею ухвалений. В свій час я складу перед широким суспільством, мене на державну працю пославшим, своє справоздання, а зараз дозволю собі приємність нагадати моїм співробітникам, що завдяки їх енергії і відданности справі державого будівництва, Міністерство Внутрішніх Справ на терновім шляху, який ми пройшли не тільки не розгубило тої скромної спадщини, що нам дісталася від попередників, але й значно її побільшило. Можна з ріжних поглядів і ріжною міркою оцінювати здобутки нашої праці, але в аналах нашої державности назавжди залишаться такі акти, як діючий нині Закон про верховну владу У. Н. Р., про Державну Народню Раду і про Раду Української Народньої Республіки—так рівнож, як і самий факт скликання першого Українського передпарляменту.

Поруч з цим треба поставити й упорядкування вищих державних органів виконавчих, бо як раз Міністерство Внутрішніх Справ не тільки перше склало повний статут для себе, але й регулямін для всіх Міністерств У. Н. Р. взагалі. З почуттям задоволення, до якого в поважній мірі спричинилися ви, я зазначаю це, зазначаю, що в підготовку найважиіших підвалин державности У. Н. Р. внесена і наша лепта.

Що торкається справ управління, то безсторонні спостерегаючі того недовгого періоду, який ми перебули в останній раз на Україні, зазначають, що як не квола була в сей час, через свою нечисленність, наша місцева адміністрація, але вона, за дуже невеликим винятком, ретельно і з певним знанням діла виконувала свої обовязки, виконувала, можна так мовити, безкористно, бо Державна скарбниця майже не давала коштів на оплату праці цих скромних товаришів наших по роботі. І отже вони робили свою справу, вони заводили і підтримували лад і порядок і досягли цього в такій мірі, якої раніш в аналогичні менти не бувало. Ні анархії, ні бешкетів, ні грабіжництва, ні особистої небезпеки для громадян в цей раз майже не спостерігалось. Життя країни наочно відновлялося, увходило в нормальні рамці. Щира подяка моя чинам міліції та повітових управліннь взагалі, щира подяка і тим інституціям, які з'організували всю нашу місцеву владу, а саме Цивільному Управлінню при Головній Команді і прифронтовим комісарам.

Мушу зазначити, що названі інституції від початку до кінця були також утворені за час мого міністерування, як органи безпосередньо звязані з армією не тільки для допомоги їй в цівільних та господарчих справах, але й з метою підготовляти з одного боку населення окупованних ворогом місцевостей до організації місцевої влади У. Н. Р., а з другого—провадити цю саму организацію в місцевостях, од ворога вже звільнених. Утворення таких своерідних цивільних інституцій могло мати і дійсно мало свої хиби, окремі чинники цих організацій не завжди стояли на рівні свого призначення, але самі прінціпи і засади обох організацій після певного скорегування, до якого вже й приступило Міністерство, без сумніву залишаться цінним здобутком в загальній сумі засобів нашого адміністративного управління і будуть використуватися надалі.

Едина область, в якій Міністерство Внутрішніх Справ повинно бути незадоволено своею працею,—це місцеве самоврядування, але й тому були свої причини, на яких я вважаю необхідним спинитися в цім моім останнім наказі, щоби зняти з моїх співробірників ті закиди і докори, які можуть на них впасти. В зазначенній галузі, як і у всіх инших, доручене мені Міністерство неухитно стояло на засадах, що були ухвалені суспільством, пославшим мене на державну працю. Суспільство це визнавало, що номінально істнуючі з 1917 року, а фактично знищині большевиками, або напівзруйновані та в багатьох випадках скомпромітовані, з національно-державного погляду, органи самоврядування, особливо міського, хіба формально можуть уважатися правомочними, демократичними і працездатними.

В дійсности вони повинні бути рішуче привернені до правдивої демократичности та д лової роботи і поставлені ц'лковито на Українськім національно державнім грунт шляхом законодавчих засобів, які б дали можливість усунути з самоврядувань елєменти непевні, чужі і ворожі нашій державности та зберегти й побільшити елєменти рідн , ділові й діяльні.

Лише в таких умовах може бути утворене д йсне національно-демократичне українське самоврядування шляхом нових загальних виборів, організованних с повними гарантіями виявлення волі сталого місцевого населення, а не тих випадкових чужерідних мас, що провадили в багатьох м сцевостях України муніціпальні вибори в 1917—1918 р.р.. Величезна в цім напрямку ставала перед Міністерством Внутрішніх Справ праця по ліквідації старого і утворенню нового, і Міністерство ледве до неї приступило, бо самий апарат, що відав цією справою, майже цілком роспорошився в процес евакуацій.

Я не буду спинятися тут на тій діяльности Міністерства, яка не може бути оголошена, та на більш дрібній праці, як підготовка цілої низки законопроектів, інструкцій, біжуча праця числених комісій Міністерства, орган.зація адміністративних курсів для урядовців Мін стерства, упорядкування життя урядових колоній і т. д. і т. д.,— я висловлю на-прикінці лише свое щире побажання, щоб і наперед, при новому Міністрі, ви, с ким я на протязі десяти м сяців ділив радість і сум спільної роботи, з такою ж ретельністю та відданістю справі несли покладені на вас обовязки. Щвидко ми повинні повернути на Батьківщину, і ваша праця тепер особливо буде потрібна рідній напівзруйнованій ворогом країні, вс м нам однаково любій.

Міністр Внутрішніх Справ О. САЛІКОВСЬКИЙ.

679 16

2-16

Упо

Мунед. фінансів.

681

Високошановний
Іван Яріанович!

Дуже прикро мені, що не вдалося побачитись та поговорити з Вами ні в Варшаві ні в Шаргові для чого власне я туди і їздив. Ваше добре відношення до мене дає мені сміливість турбувати Вас цим листом. Діло в тому що, як я Вам казав раніше, проти мене почалась травля, повод для якої з мого боку не було. Почалося з того, що директором Експедиції замість мене призначен був Клепачевський, котрий в справах Експедиції цілком не компетентний, а для керування Експедицією в Варшаві призначена була Комісія. Ця Комісія на протязі трьох місяців змі-

лилася все де скільки раз при
чому склад її був з моєї нічого
спільного з Экспедицією не маючих.
Всі мої зауваження п. Виноградові, що
Комісія не може керувати такого
фабричною інституцією, як Експедиція
та що вона гальмує саму справу
другу, не приводила ні до чого, хоча
він весь час заспокоював мене, що все
буде скоро. Як сама інструкція
Комісії, так утворення її та призна-
чення членів її провадилося без мою
відома, а в решті решт призначен-
ня ревізійної комісії для обревізуван-
ня моєї відомості з моєю явно
ворожих до мене і зовсім не відпо-
відаючих цьому призначенню осіб
показало мені відношення Керуюч.
Міністр. Відповіди до мене. З початку
я не розумів для чого все це робить-
ся і чому я зробився предметом
травлі, але далі самі факти пока-

Замі яскраво, що Експедиція в Варшаві необхідна для різних власних справ пань кооператорів, що до цього часу тільки вона одна зі всіх інституцій не мала їх на меті керування. Приклади других інституцій Мін. фін. показують, що Кооперація заполонила їх або своїми членами або прихильниками очевидно це потрібно було зробити і в Варшавській Експедиції. Досить не двучленно на одному з докладів Кер. Мін. мені було зауважено, що проти мене нічого не маються, щоб я не покидав Експедиції, но щоб подбав краще між членами Комісії так, щоб бухгалтерія, грошові справи, а також гроші перейшли до Градова. Ще раніш до того по распорядженню відібрали мені каказувалось вида

вати з експедиційних сум гроші Грабову, а далі були передані йому без мого відома суми призначені до експедиції - це одна сторона. Друга вся ця справа. Комісія утворена для закупки майна. Предбачавшаїся Кам'янецькаї експедиції цілком не фахова одержала гроші і приїхала до Варшави провадити закупки. Що вона закупала а та як мені не відомо, але знаю що в курсі справ закупок був Грабів, бо мені казав та при мені докладав відомості зазначаючи, хоча ці річі зараз і непотрібні, але предоставляють велику вартість та що завжди на них можно заробити. Ця думка підтримувалась до того часу поки він не одержав распорядження продати ці річі і тут цілком змінився його погляд. Він почав казати, що вартість закуплених річей не дає мечів на підвищення цін за останн

три місяці - на ринкові страшно низька - тоб то дають за них не більш половини вартості і крім того що закуплено багато речей цілком непотрібних. Це мене мало би торкалося, но річ в тому що я получив распоряженія від Клепачевського провести всю цю закупочну операцію по своїм книгам, а також від Відділу - приняти участь разом з трабовим в распродажі цих річей.

Ясно що все це робиться для того щоб моїм ім'ям прикрити мурські гріхи. Зрозумівши всю цю політику мені залишилось тільки якнайскоріше тікати з цього кооперативного гнізда. Призначенням ревізійної комісії вони думали мене використати, як чоловіка даючого хід всій

праці і вакансії — /продовження
на сторінці/

що під час під ревізії, вона в мене провадиться, я не змінив свого місця. Так було до цього часу, по ревізія пасіджів цілих цілих вже вже півтора місяця провадить свою працю поволі і навряд чи буде Фурман сидіти до кінця закінчення друку, а мене використовувати тепер як необхідну ім людину поки вискінчує „забори". Так як моя посада як Голови Кайсії подруку грошей в Варшаві з закінченням праці сама собою зліквідується, а Директором залишається Клименевський то я виїхав до Варшави для з'ясування свого положення. Був я у Голови Ради Міністрів, котрому зазначив, що покидаю працю. Я прошу про призначення у мене ревізії вскладкової він знайде необхідним. Він зазначив мені, що виїзд мій небажаний, що він чув про мене самі кращі рекомендації, а тому просив, щоб я не покидав праці поки він не переговорить з Відділом. Вот я і дозволяю собі звернутись до Вас з проханням ускорити цю справу по можливості в найближчому часі та повідомити мене про стан свого діла. При таких умовах як зараз, я працювати не можу

Маю зауважити ще при цьому, що моє призначення буде від Ради Міністрів, перед якою я буду відповідати за свою працю, тоді як зараз я цілком залежу від Кооперації. По-другому не хочу бути урядовцем для доручень при Комісії, яку роль фактично я зараз виконую. По-третьому не хочу бути при возвані тої інституції, котра утворена моїми власними трудами і розвал котрої все почався завдяки старанням тих же кооператорів та їх прихильників. Травля почавшаяся з мене переключилась і на моїх старих урядовців (складаючих середок інституції це з часів Центральної Ради) все це дуже відбивається на самій праці.

Прошу вірити, що це не мій власний суб'єктивний погляд – на цих днях всі з наших урядовці зголосяться про всі події в Експедиції. Як що забажаєте вони Вас поінформують, також дещо можу розказати п. Мошинський, з котрим я говорив коли був у Тарнові. Другє прошу невідмовити

в моїй просьбі, як що вашими би послуга в моїому приїзді до Тарнова, прошу депешувати негайно приїду. Прошу вибачити за турботи. Прийміть запевнення відмірому поважанія. Жінка шле сердечне привітання.

З глибокою пошаною

Є. Федосєєв.

Варшава
8 лютого 1921 року.

17
693

2-17

"440"

Мориц. Зак. Сёрен.

Дипльоматична Місія

У.Н.Р.

ч.36.

Копія.

2/3. 1921р.

Високошановний Пане После.

В докладах своіх про внутрішне становище Голяндіі я занотував один факт, який був мало відомий на Україні, а власне, що більшість кольоністів в Катеринославщині, в Маріупольському та Бердянському повітах та на Херсонщині /як Хортиця та инш./ не е походженням Німці /а на Січі мудрий Німець картопельку садить - Шевченко/, а Голяндці-меноніти, які після переслідування через католіків перебрахися в Голяндіі в 18 віці перебралися були до Німеччини, а потім в початку 19 віку переіхали на Україну. Всіх менонітів-голяндців рахуеться на Україні більше 75.000 чолов. Підчас Центральної Ради ці меноніти висилали делегацію до Центральної Ради, яка приняла іх дуже прихильно. В 1920р. меноніти вислали до Европи та до Америки другу делегацію, щоб шукати допомоги у своіх братів в Голяндіі та Америці. Позаяк в складі цієї делегації був батько Секретаря Місії п.А. Варкентіна /цей останній е меноніт/, та наша Місія допомогла ім через Голянд. Міністр. Закор Справ отримати візу в Голяндію та инші візи і вони потім приіхали до Голяндіі через Швайцарію. По іх приїздідо Голяндіі наше Пресове Бюро випустило спеціяльний бюлетень на голяндській мові про Голяндців-менонітів на Україні, який був надрукований во всіх майже голяндських часописях і мав великий успіх, бо меноніти зараз в Голяндіі грають велику ролю як в Уряді /Міністр Закордонних Справ п.Карнебек меноніт/ так і в торговых і фінансових колах. Ми відбули з цими делегатами кілька конференцій, на яких виявилося, що меноніти найкраще ставлять до Українського Нац.Уряду з всіх влад, які були в тих частинах України /деникінці, большовики, Махно, Врангель/, вони бажають тільки української влади і будуть іі попирати. В Голяндіі делегація повела пропаганду в справі допомоги своім братам випустила книжку на голяндській мові, в якій висловлюеться дуже прихильно про нарід і наш Уряд. Потім делегація поіхала до Америки, маючи наші національні пашпорти, що видала ім наша Місія. По одержаним відомостям, в Америці зони зібрали вже 20.000 долярів на допомогу своім братам на Україні. Зараз вони знов вернулись до Голяндіі і ідуть до Англіі, щоб підняти там пропаганду серед англійських баптистів, квакерів та протестантів. В склад делегації до Англіі увійшли: п.доктор Унгру, родом з Бердянського повіту, переконаний меноніт-українець, п.Міллер теж з України, голова Американського менонітського комітету в Голяндіі та от.Гилькема, представник голяндського менонітського комітету в Голяндіі. Пан Міллер одержав від головної американської організації менонітів наказ як найшвидче проіхати на Україну і провадити діяльність допомоги на зібрані гроші не тільки менонітам, а взагалі всьому населенню південної України, без ріжниці национальности та релігіі. Ця делегація мае дуже добрі рекомендації до голяндського посла в Англіі, до лорда Брайса, був посла англ. в Америці, який перед війною був на Україні, бачив там менонітські колонії; до п. Вільсон Гаррі впливого співробітника час. . Ці часописі вже роспочали пропаганду на користь менонітів і нарешті до Сера Нікольза, головного редактора тижневика та особистого приятеля Ллльойд-Джорджа /Л.Д.баптіст/. Великі звязки вони мають також серед англійських протестантів, квакерів та баптистів. Головною метою ця делегація поставила добути допомогу англійського Уряду, щоб взяв під свою охорону комітет допомоги та добув дозвіл большовиків на приізд, перебування і допомогову акцію цього комітету на Україні.

Перед своім відіздом, делегація офіціяльно заявила мені, що вони, як і всі брати іх меноніти, е ворогами большовиків і переконаними прихильниками України, громадянами якої вони себе рахують та нашого Нац.Уряду на чолі з Президентом Директорії С.В.Петлюрою. Через те вони в Англіі скрізь, перед всіма урядовими та впливовими особами будуть горяче підтримувати ідею незалежної Укр.Нар.Республіки та Укр. Націон.Владу, Український Уряд, яко едину владу, яка може встановити спокій та лад на Україні.

Я іх дякував і нагадав ім, що Укр.Уряд давно вже видав закон про національно-персональну автономію, якою голяндські меноніти мають право користуватися на Україні та що Укр.Нарід і Уряд ніколи не забудуть про допомогу, яку українські громадяне- голяндці дадуть Україні в цей важний для неі час.

З того впливу, який мають меноніти в Голяндії, можна зробити висновки, що коли ця делегація підніме свій голос на користь України і почне агітацію серед впливових кол Англії через своїх братів по релегії баптистів, квакерів та протестантів, то для нашої справи це буде мати дуже добрі наслідки. Принаймні вона спаралізує агітацію, яку вже почав Моркотун, подавши меморандум до Конференції в Лъондоні, в якому доказує, що українські повстанці бються з большовиками на відбудованя „единої федеративної" Росії.

Андрій Яковлів. /в.р./

З оригіналом згідно.

Діловод. /підпис/

Свідчу: Начальник Відділу Канцелярії ДИРЕКТОРІЇ

899
18

Z-18

"Чио"

Монер. Сповідань

20

Без председателя мисії М-р Гемпдань 1 Січня одержав 200.000 мус. п. на допомогу укр. дітям і одав йому розписку 21 Мая 1922 року ? 184.

" одержано від Високопреосвященного. преміста Косалівського 200.000 мус. п. для бідних дітей українців із України, які Св. Престол Римський пришлав біскупу Кам'янецькому для роздачі ~~дітям~~ бідним польським дітям =

На зібранні представників з м. Гендуковa і Тарнова, а також набожев від Чув. Хреста, Освіти, Цензура, Бюро Біженців, Бароківаного Комітету, ~~Дентр~~. М-ва здоровия і Опікування і ин. розподілено: З-х Берлін 1921 р

На Бабарі 50%
Львів - 10%
Гендуков - 25,5%
Тарнів - 7,5%
Запас 10%.

Видано:

Торгівельний відділ Т.К. - 15.000
Центрокооперація " " 45.000
Ланцуб - " 40.000
Петроків - " 3.000
Олександрів " 20.000
Вадовичі " 12.000
Різними особами " 5500
Каліш " 25.000
Центрохід " 12.500

Разом 177500 = 200.000
177.500
Дісталося 22.500

703
Ц

ДО ЙОГО СВЯТІЙШЕСТВА,

Найсвятішого Патріярха Царгородського, Архієпіскопа Нового Риму.

A SA SAINTETE,

le Tres-Saint Patriarche de Constantinople, Archevêque de la Nouvelle Rome.

18

705

Від .....

.....

.....

.....

До Його Святійшества, Найсвятішого Патріярха Царгородського, Архієпіскопа Нового Риму.

Церква Царгородська була в свій час матір'ю Церкви Православної Української і передала останній за часи князя українсько-київського Володимира Великого науку християнську, сіма Вселенськими Соборами визнану, передала церковну ієрархію, службу Божу та Святі Таїнства, для спасіння душ християнських потрібні.

Цілими віками Українська Церква Православна була в тісному звязку та єднанню з найсвятішими патріярхами Царгородськими, владі їх корилася, порадами їх та розумними наказами користувалася і для свого розвитку, і для охорони від душепагубних єрес в. За цей час наша Свята Церква Українська приймала з рук патріярших своїх найстарших владик та керовників, митрополитів київських, а коли наші єпіскопи самі вибірали собі київського митрополита, то просили в богоосвічених патріярхів Царгородських всесильного благословення й підтвердження обраного кандидата.

.....

.....

.....

.....

A sa Saintete, le Tres-Saint Patriarche de Constantinople, Archeveque de la Nouvelle Rome.

L'Eglise de Constantinople fut autrefois la Mère de l'Eglise Orthodoxe Ukrainienne et lui transmit au temps du prince Kievo-Ukrainien, Vladimir le Grand, l'enseignemet chrétien, reconnu par sept Conciles Oecuméniques, la hiérarchie éclésiastique, les offices divins et les saints Sacrements, necéssaires au salut des ames chrétiennes.

L'Eglise Orthodoxe Ukrainienne fut pendant des siècles étroitement attachée et unie aux Très Saints Patriarches de Constantinople, se soumettant à leurs autorité et à leurs ordres éclairés, profitant de leurs conseils autant pour son developpement que pour se garder des hérésies pernicieuses. Pendant ce temps, Notre Sainte Eglise Ukrainienne reçut ses plus anciens seigneurs et directeurs, les métropolites de Kiev, des mains patriarcales, et quand nos évêques eurent à élire le Métropolite de Kiev, ils demandèrent aux Très Eclairés Patriarches de Constantinople leurs bénédiction souveraine et la confirmation du candidat élu.

В часи найбільшої скрути та небезпеки для нашої Святої Церкви Української—в кінці XVI та початку XVII віків, коли наші владики зза лакомства нещасного, зза панства великого зрадили батьківській вірі і порвали єднання з світлим Царгородським Патріяршим Престолом і пішли до Риму, а оборонцями православної віри залишилися самі миряне, згуртовані в церковні православні братства,—тоді богомудрі патріярхи—Ієремія II, Кирило Лукарис та інші рішуче стали на боці цих братств і допомагали їм одстоювати від ворогів святу віру християнську.

Український нарід з великою втіхою та щирою подякою згадує ці славні часи тісного єднання любих його сердцеві Українських Братств Православних з патріярхами вселенськими, і, навпаки, з сумом пригадує 1686-й р.к, коли патріярх Досифей погодився відмовитися від керування Православною Церквою на Україні і переуступив це право своє московському патріярхові.

Часи господарювання в нас, на Україні, патріярхів московських, а з 1721 р. Російського Найсвятішого Синоду, принесли багато шкоди та горя нашій Українській Православній Церкві, бо ми втратили тоді свої стародавні церковні права що до вибору всього духовенства од читача церковного до митрополита включно, втратили свою українську ієрархію, а примушено було нас окормлятися ієрархією московською, стародавні наші церковні звичаї знищено, текст наших служб церковних змінено, наші національні братські школи й освіту зруйновано і замінено їх московськими... Ми повсякчасно вживали заходів зберегти й заховати все це,—та не сила була наша, бо московський царський уряд відкрито гнітив нас, закидаючи, ніби ми не маємо в себе чистоти Вселенського Православія...

І тільки останні три роки, з 1917 р. починаючи, дали нам можливість повернути нашій Українській Православній Церкві те, що було знищено Москвою. Політична свобода та державна самостійність українського народу дають йому нині повну можливість оновити й своє церковне життя. Ми зараз відновляємо по своїх церквах наші українські стародавні церковні звичаї, вироблені ще за часів

Au temps des troubles et des dangers extrèmes pour Notre Sainte Eglise Ukrainienne, à la fin du XVI-me et au commencement du XVII-me siècles. quand nos princes de l'Eglise par leur vie desordonnée, et leur manie de grandeur, trahissant la foi de leurs pères rompirent l'union avec le Saint Siége Patriarcal, tournèrent leurs régards vers Rome et les fidèles seuls reunis en des confréries réligieuses restèrent à défendre la foi orthodoxe. Alors, les Patriarches Eclairés Jéremie II, Cyrille Loukaris et d'autres, prirent résolument le parti des confréries et les aidèrent à défendre la Foi Chrétienne contre leurs ennemis.

La Nation Ukrainienne se rappele avec grande joie et reconnaissance profonde les heures bienheureuses d'union étroite des confréries orthodoxes Ukrainiennes, chères à son coeur, avec les Patriarches Universels et se rémemore, par contre avec tristesse l'année 1686, quand le Patriarche Dosifée dut céder la direction de l'Eglise Orthodoxe Ukrainienne au Patriarche de Moscou.

L'administration des Patriarches de Moscou en Ukraine aussi bien que celle du Saint Synode Russe, à partir de 1721, causèrent, tant qu'elles durèrent, beaucoup de tort et de peine à Notre Sainte Eglise Orthodoxe Ukrainienne, car nous perdimes alors nos anciens privilèges réligieux quant au choix de tout clergé, du chantre au métropolite inclusivement, nous perdimes notre hiérarchie Ukrainienne et fûmes obligés de nous soumettre à l'hiérarchie moscovite, nos anciennes coutumes religieuses furent abolies et le texte de nos offices divins changé, nos écoles nationales et notre enseignement supprimé et remplaçé par ceux de Moscou. Nous fimes continuellement de nombreux efforts pour la sauvegarde de tout cela, mais les forces nous ont manqué, car le Gouvernement Moscovite nous persécuta ouvertement, nous accusant de ne pas posséder, soi-disant, la purété de la foi orthodoxe universelle.

Ce n'est que depuis les trois dernières années, à partir de 1917, qu'il nous fut possible de restituer à Notre Eglise Orthodoxe Ukrainienne, ce qui a été detruit par Moscou. L'indépendance et la liberté politiques dont jouit actuellement le peuple Ukrainien lui permettent aussi de reconstituer la vie de son Eglise Nationale. Maintenant nous sommes en train de retablir dans nos églises les anciennes coutumes

безпосереднього єднання з Найсвятійшими Патріярхами Вселенськими; ми правимо службу Божу на зрозумілій для нашого народу рідній мові.

Але московська ієрархія творить нам перешкоди, завважає нашій праці святій на славу Великого Імени Божого. Світлий Уряд Української Народньої Республіки ще законом 1-го січня 1919 року визнав необхідним проголосити автокефалію Української Православної Церкви. Увесь православний український нарід і велика частина духовенства визнала українську церкву автокефальною і непідлеглою московському патріярхові.

В числі інших громадських товариств, разом з усим українським народом, автокефалію нашої Церкви Української підтримує і

Працюючи на користь православної віри, просить ВАШЕ СВЯТІЙШЕСТВО благословити його труди і всю церковну справу на Україні.

Благослови, Богомудрий Отче, Своїм Святим Патріяршим Благословенням, Богу на славу, вселенській православній вірі на користь, Автокефальну Українську Православну Церкву. За каноничність цеї автокефалії стоїть славний Богословський Факультет Кам'янець-Подільського Державного Українського Університету; він докладно з'ясував це в поданій до Вашого Святого Патріяршого Престолу записці, з змістом і побажаннями якої ми цілком погоджуємося і цілком підтримуємо їх.

Нехай Святий Царгородський Патріярший Престол і тепер підтримає наші всенародні зусилля оберігати Автокефальну Православну Українську Церкву, як він допомагав їй в часи діяльности наших славних Церковних Братств в XVI—XVII віках

Римський папський престол призначив на Україну свого лєгата — патера Дженокі. Благоволіть, ВАШЕ СВЯТІЙШЕСТВО, теж призначити на Україну своїм представником Єпіскопа, щоби він повсякчасно бачив нашу горливість до прадідівської православної віри і допомагав нам охороняти її в непорушній чистоті.

réligieuses Ukrainiennes, qui remontent à l'époque de l'union étroits avec les Très Saints Patriarches Universels, nous officions dans notre langue nationale pour nous faire comprendre du peuple.

Mais la hiérarchie moscovite nous crée des obstacles, entrave nos efforts sacrés pour la glorie du Nom de Dieu. Le Haut Gouvernement Ukrainien par la loi du l-er Janvier 1919, cru de son devoir de proclamer l'autocéphalie de l'Eglise Orthodoxe Ukrainienne.

La Nation Ukrainienne entière ainsi qu'une grande partie de son clergé reconnurent l'Eglise Ukrainienne pour Autocéphale et indépendante du Patriarche de Moscou.

Outre ceux qui soutiennent Notre Eglise Ukrainienne Autocéphale d'autres institutions sociales encore défendent le principe de l'indépendance de l'Eglise Ukrainienne et

Travaillant pour la gloire de la foi orthodoxe elles supplient Votre Sainteté de bénir leurs efforts et la cause de l'Eglise en Ukraine.

Bénissez, o Très Eclairé Père, de Votre Sainte Bénédiction Patriarcale, pour la plus grande gloire de Dieu et le profit de la foi orthodoxe universelle, l'Autocéphalie de l'Eglise Ortodoxe Ukrainienne.

La conformité des règles canoniques de cette Autocéphalie est soutenue par l'illustre Faculté Théologique de l'Université Ukrainienne de Kamianetz-en-Podolie qui l'a clairement demontré dans sa notice adressée à Votre Saint Siège Patriarcal dont le contenu et les conclusions sont entièrement partagés et approuvés.

Que le Saint Siège Patriarcale protège maintemant encore les efforts de toute Notre Nation pour restituer l'Autocéphalie de l'Eglise Orthodoxe Ukrainienne, de meme qu'il a aidé nos confréries réligieuses au temps de leur activité au XVI-me et XVII-me siècles.

Le Siège Apostolique de Rome, a designé son légat pour l'Ukraine le père Genocchi. Que Votre Sainteté veuille bien désigné également un évêque qui soit Votre Représentant pour l'Ukraine, pour qu'il soit constamment témoin de notre zèle pour la foi orthodoxe de nos ancêtres et qu'il nous aide à la conserver pure et intacte.

Просимо також ВАШОГО СВЯТІЙШЕСТВА не одмовити українському народові в хіротонії православних українських Єпіскопів, коли буде надіслано до Патріяршого Престолу обраних нами кандидатів.

Батьківська ласка ВАШОГО СВЯТІЙШЕСТВА до синовнопокірної Церкви Української оживотворить працю її, скріпить будову її і тісними узами знову звяже її з Святим Патріяршим Престолом Царгородським на вікі віків.

Просячи ВАШИХ Святих Молитов і Всесильного Патріяршого Благословення, залишаємося назавжди покірливими синами ВАШОГО СВЯТІЙШЕСТВА.

Nous supplions également Votre Sainteté de ne pas refuser à la Nation Ukrainienne la consécration de ses évêques quand les candidats, par nous choisis, seront présentés au Saint Siège Patriarcal.

La bienveillance paternelle de Votre Sainteté pour l'Eglise Orthodoxe Ukrainienne qui nourrit un respect filial à Votre égard fera fructifier ses efforts, facilitera sa reconstruction, consolidera sa base, facilitera sa reconstruction et l'unira à nouveau par des liens étroits à Votre Saint Siège de Constantinople pour des siècles.

Nous nous recommandons aux Saintes prières de Votre Sainteté et nous demandons Votre Bénédiction Patriarcale Souveraine, en demeurant à jamais les très humbles fils de Votre Sainteté.

П О С Т А Н О В И

третього чергового Соборика Духовенства 6-го деканату на Володимирщині 10 березня 1921 року у с. Мишеві.

---oo0oo---

Не прибули на Соборик три священники і чотирі псаломщики з загального числа 25, в звязку з чим постанови Соборика мають характер обовязковости для всіх членів деканату. Предсідательствує благочинний.

Роспочинається Соборик урочистою Службою Божою в Мишевській св. Миколаївські церкві, при участи всіх присутних, в предстоянні духовника о. І. Антоновича. Після Служби Божої одправлено парастас по Т.Г. Шевченкові, с приводу 60 літ від його смерти /номер 10.III. 1861 р./, і про протоієреєві о. Амвросію Тишкевичеві, бувшому настоятелю і создателю Мишевського храма.

В порядку черги дня обмірковувалося, заслухувалося і ухвалено слідуюче.

§ 1. ДОГАНА НЕДБАЛИМ.

Вітаючи Зібрання, Благочинний висловлює жаль с приводу того, що не все духовенство ставиться ретельно до товариської роботи, і, в той час, коли одні зо всіх сил прагнуть праці для народу, прагнуть якоїсь організованої роботи, - инші легковажають пастирськими обовязками, позамикалися в своїх шкаралущах і пречитають принціп: „моя хата з краю - я нічого не знаю". Три причети не прибули на зібрання без подання причин. Найприкріще що не прибули як раз - референт штундизму, що мав дати відчит, і священник, котрому призначено було виголосити промову на Службі Божій. Таке нехтування наложеними обовязками дуже прикре для справи. Згідно § 72 „Положенія об Епархіальномъ Управленіи", присутність членів причта на Окружних Зібраннях - обовязкова. Неприсутні ж, коли не подадуть задовольняючого пояснення причин неприсутности, - штрафуються.

Висловлюючи товариську догану тим, котрі не прибувають на Соборник, Зібрання встановляє для тих, хто не подасть задоволь-

ключого пояснення причин, штраф в розмірі 400 марок од священника і 200 марок од псаломщика одноразово на канцелярські видатки Округа. Заслухання реферату про штунду переноситься на слідуючий Соборик.

---oooOOooo---

§ 2. РЕЗОЛЮЦІЇ КРЕМЕНЕЦЬКОЇ ВЛАДИ.

Заслухано резолюції Епископа Кременецького на постановах З'їзду Духовенства Володимирщини 30.I-1.2.с.р., котрі в корні пересікають спроби Духовенства організуватися і провадити пастирську працю спільно, гуртом, а кидають Володимирщину в той самий хаос, який був тут до заснування Володимирського Духовного Правління. Зібрання вважає, що Духовенство Володимирщини цілком свідомо й серйозно робило свої постанови на З'їзді, і у всякім не для того, щоб одступити од їх виконання. Ці постанови обов'язкові для Духовенства Володимирської Епископії незалежно від того, чи будуть затверджені Кременецькою Духовною Владою, чи ні. Володимирське Духовне Правління для Духовенства Володимирської Епископії є „Епархіальним Управленієм" зі всіма правами такого. Володимирщина - се не „уѣздъ", а ЕПИСКОПІЯ, з часів святих Епископів Стефана і Амфилохія, з часів Володимира святого, аж до останнього часу, коли наш Владика Фаддей, розтаючися з нами, замість себе полишив Духовне Правленіе, благословивши йому чинити все, що тепер заборонив Епископ Кременецький. Духовенство не може миритися з тим, щоби споконвічні права Володимирської Епископії було зламано.... Одно з двох: або у Володимирі мусить бути Епископ, або Духовне Правленіе мусить мати права „Епархіального Управленія".

На спробу Кременецької Влади принизити Духовне Правленіе Духовенство дивиться як на акт зневаги в бік Володимирського Духовенства, як на поворот до часів минулого адміністративного произволу, як на бажання завести хаос в церковному житті Володимирщини, як на порушення волі нашого Владики Фаддея, тепер правящого всею Волинською Епархією....

Поки Епископ Володимирський - живий, тільки він може одмінити те, що сам установ у своїй Епархії. Коли ж Кременецька Влада не визнає розпоряджень правящого Епископа, то тим са-

мим показує дорогу і Духовенству...

до того, як пори, правящим Епископом не одмінені права Духовного Правленія, Духовенство Округа всі роспорядженія Правленія /себ-то - назначені, увольненія, переміщенія, суд, слідче проізводство і т.ин./ вважає для себе обовязковими, поскільки вони не порушують прав, даних Владикою Володимирсь-ким, зноситися буде тільки з ним, або через нього, і, з свого боку, радить Правленію шукати поради у правящого Епископа з підпираних постанов другого з'їзду.

Духовенство Округа настоює на тому, щоб Духовне Правленіе приступило до виконанія всіх параграфів постанов Другого З'їзду Духовенства і церковних старостів, керуючись правами, наданими йому правящим Епископом. Коли ж Кременецька Влада і надалі буде забороняти продиктовану необхідністю самоорганізацію Духовенства Володимирської Епископії, то - належить зовсім прикоротити зносини з Кременцем і вдатися до правящого Епископа безпосередне, адже: "въ церковныхъ канонахъ нѣтъ основаній къ обособленію клира отъ правящаго Епископа...

Духовенство Округа матеріяльно підтримає Духовне Правленіе незалежно од затвердженія чи незатвердженія сміти на його содержаніе, і обовязуеться вносити періодично суму, визначену в § д ст. II постанов Другого З'їзда. Але в тім лише випадку, коли Правленіе буде складатися з осіб, обраних на Першому і Другому З'їздах Духовенства Володимирщини. Ніяких призначених Предсідателів в Духовному Правленії не може бути допущено, коли вони не будуть обрані Духовенством.

§ 4. ЦЕРКОВНІ СТАРОСТИ.

Зібранія просить Правленіе вжити всіх заходів, аби церковні старости були звільнені од підводної повинности.

§ 5. УНІАТСЬКІ КНИЖКИ.

що до уживанія Духовенством книжок уніатського видання, то Окружне Духовенство вважає себе досить дорослими, щоб розібратися, що в них добре і що зле. Наші батьки, діди й прадіди користувалися богослужебними книжками видання уніатського але у вірі не схибнули. По де-яких церквах ще й досі нема